

vergadering **C151**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 5 maart 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het zorgbeleid in medisch-pedagogische instituten – 1327 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over rouwverlof voor onderwijs-personeel – 1380 (2019-2020)	8
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over studierichtingen die niet in de matrix staan – 1414 (2019-2020)	11
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitbreiding van duaal leren naar het hoger onderwijs – 1431 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de invoering van duaal leren in het hoger onderwijs – 1513 (2019-2020)	14
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de onderwijsbelastingseenheden in het hoger onderwijs – 1471 (2019-2020)	18
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de educatieve master – 1484 (2019-2020)	20
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over onderwijsdoelen in het kleuteronderwijs – 1500 (2019-2020)	22
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over meisjes in STEM-opleidingen – 1569 (2019-2020)	26
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over nieuwe gevallen van schoolkamperen – 1504 (2019-2020)	29

- VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het geringe succes van de imamopleiding
– 1507 (2019-2020) 31
- VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het toenemende aantal langdurig zieke schooldirecteurs
– 1525 (2019-2020)
- VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de vervanging van langdurig zieke schooldirecteurs
– 1546 (2019-2020)
- VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het dreigende directeursstekort in het onderwijs
– 1632 (2019-2020) 37
- VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de noodkreet van de directeurs secundair onderwijs over de besparingen
– 1532 (2019-2020)
- VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de open brief van de directiecommissie secundair onderwijs van Katholiek Onderwijs Vlaanderen
– 1570 (2019-2020) 41
- VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het budget voor de ondersteuning van hoogbegaafde jongeren in het onderwijs
– 1582 (2019-2020) 44
- VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aandacht voor de wetgeving rond het levenseinde in geneeskunde- en zorgopleidingen
– 1552 (2019-2020) 47

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de open brief van de Vlaamse rectoren en geneeskundedecanen over de verhoging van de artsenquota – 1554 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de oproep van de rectoren betreffende de verhoging van de (tand)artsenquota – 1573 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Stijn Bex aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de reactie van de universiteiten op de verhoging van de (tand)artsenquota – 1629 (2019-2020)	50
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van de loonsubsidies voor Braille Productie Centrum vzw – 1442 (2019-2020)	57
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de evaluatie van de naadloze flexibele trajecten voor jongeren – 1448 (2019-2020)	61

**VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het zorgbeleid in medisch-pedagogische instituten
– 1327 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik heb een vraag over internaten voor het buitengewoon onderwijs. Minister, u weet dat die internaten altijd tussen twee domeinen vallen: Welzijn en Onderwijs. Hun plaats in het landschap is nog niet helemaal bepaald, zeker wat betreft het Gemeenschapsonderwijs (GO!). Ik had daarover in de commissie Welzijn vorige dinsdag een vraag. Ze zitten daar in een transitiefase. Het is flou wat nu juist hun plaats is.

Het is niet het meest duidelijke of transparante landschap. Er zijn heel veel verschillende instellingen en benamingen. Mijn vraag gaat vandaag specifiek over de internaten voor het buitengewoon onderwijs. In het GO! bestaat daarvoor een eigen specifiek aanbod. Er zijn medisch-pedagogische instituten (MPIGO's), inbewaringstelling (IBS) en ondertoezichtstelling (OTS) – ik ga niet alle afkortingen afgaan. Het gaat mij vooral om de integriteit en de rechten van de internen die daar aanwezig zijn.

Aan het einde van de vorige legislatuur lichtte collega Daniëlle Vanwesenbeeck een zeer goede conceptnota toe 'betreffende de verduidelijking van de rechten van internen en het kwaliteitskader van internaten'. Daarin had zij speciale aandacht voor de situatie van de kinderen en jongeren die vanwege een handicap of een beperking in zo'n internaat terechtkomen. In het recente jaarverslag van de kinderrechtencommissaris werd trouwens naar deze conceptnota verwezen en werden de uitgangspunten terecht genoemd.

Er zijn de afgelopen maanden een aantal specifieke casussen in de media verschenen. Ik focus mij nooit op individuele gevallen, dat is nooit een goede leidraad. Maar het toont wel aan dat het goed is om blijvende aandacht te hebben voor het kwaliteitskader en de rechten van de internen. Er rijzen nog altijd problemen en het is nog altijd onduidelijk bij wie ouders terechtkunnen met klachten daarover.

Minister, kinderen en jongeren die zich met een handicap of een beperking op een internaat bevinden, behoren tot een erg kwetsbare groep. Welke maatregelen zult u nemen om hun integriteit verder te garanderen?

Zorgbeleid op school, en zeker in het buitengewoon onderwijs, is gebaseerd op het zorgcontinuüm. Hoe kan ervoor gezorgd worden dat de begeleiding op het internaat veel meer in overeenstemming komt met de zorg en begeleiding die deze kinderen en jongeren op school krijgen?

Internaten moeten autonoom instaan voor beleid, preventie en aanpak van hun zorgbeleid. Er is geen zicht op het aantal klachten met betrekking tot de aantasting van de integriteit. Ik zei net dat er een aantal casussen bekend zijn. In welke mate kunt u de internaten, en in het bijzonder die voor het buitengewoon onderwijs, hierin ondersteunen en ervoor zorgen dat de klachten degelijk en efficiënt worden behandeld, zodat de ouders niet in het ongewisse blijven?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er zijn inderdaad twee soorten internaten: de onderwijsinternaten en de voorzieningen. Hier gaat het over de voorzieningen. Daar heb je

kinderen met een verhoogde hulpvraag die absoluut kwetsbaar zijn. Het is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de school, van het bestuur van het internaat en de school, om de integriteit van de kinderen te verzekeren.

Mijn opdracht bestaat er vooral in om in de randvoorwaarden te voorzien die kwalitatieve verzorging en begeleiding van deze kwetsbare jongeren mogelijk maken, en, ten tweede, ervoor zorgen dat de algehele kwaliteit in alle internaten verhoogt.

Daarom werken we aan de vernieuwing van een regelgevend kader voor de onderwijsinternaten, waar we toch met veel belanghebbende partners aan tafel schuiven. De kern van wat wij noemen het referentiekader voor internaatskwaliteit – opnieuw een afkorting, het RiK – bestaat uit 23 kwaliteitsverwachtingen waarover we het samen eens zijn en waarbij natuurlijk ook de interne leerling centraal staat. Het sluit aan bij de Kinderrechten.

De internaten met permanente openstelling (IPO's) werken daarnaast ook met een kwaliteitskader, dat zich baseert op het decreet Rechtspositie van de Minderjarige in de Jeugdhulp. Ik zal deze legislatuur verder investeren. Er is een aparte budgettaire lijn, wel pas volgend jaar, voor de sector van de onderwijsinternaten. Een aangepast regelgevend kader, samen met een toename van middelen, moet resulteren in een verhoogde kwaliteit van zorg.

De internaten met permanente openstelling hebben reeds een transparante klachtenprocedure. Tijdens deze legislatuur laat ik mijn administratie bekijken hoe dat geëvolueerd is en of we deze procedure ook in de onderwijsinternaten kunnen doorvoeren.

Ik wil ook samen met mijn collega van Welzijn bekijken wat de rol is binnen onderwijs van deze medisch-pedagogische instituten van het GO! en de internaten met permanente openstelling. We hebben ter zake eigenlijk ook een passage, een heel duidelijke doelstelling, opgenomen in het regeerakkoord.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Bedankt voor uw antwoord, minister. Misschien een vraagje: hebt u zelf ooit op internaat gezeten? Neen? Ik heb wel op internaat gezeten, een heel goed internaat. Ik heb absoluut geen klachten. Maar wat me wel altijd is bijgebleven, en wat ik nu pas besef, is dat dat internaat echt de levensomgeving van je jeugd is op dat moment, gedurende heel veel dagen, en voor de mensen waarover we het vandaag hebben, is dat voor het grootste stuk van hun jeugd. Het is echt belangrijk om ervoor te zorgen en echt goed op te volgen dat dit kwaliteitskader de rechten van de kinderen bewaart, en hun integriteit echt bewaard blijft.

Ik ben tevreden met uw antwoord dat u daar gaat kijken hoe we dat kunnen perfectioneren, hoe we daarvoor de bijkomende middelen efficiënt kunnen inzetten. Uw laatste punt is echt de essentie van de zaak, namelijk dat we de plaats van de instituten tussen Welzijn en Onderwijs de komende jaren definitief vastleggen, zeker op het einde van de transitieperiode, die in 2021 afloopt. Ze is dus nog eens verlengd voor drie jaar. Er moet echt duidelijkheid zijn over alle zaken die al genomen zijn in de beheersovereenkomst tussen het GO! en het agentschap Jongerenwelzijn, maar vooral ook over de financiering. We moeten ervoor zorgen dat ze de middelen hebben om ervoor te zorgen dat de zaken waar we het nu over gehad hebben, effectief kunnen afgedwongen worden.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik besef dat het hier inderdaad gaat over de voorzieningen voor kinderen met een verhoogde hulpvraag. Maar ik wou toch ook even de aandacht richten op de internaten die gekoppeld zijn aan Onderwijs, de gewone

internaten, omdat er minder internaten zijn, die natuurlijk ook wel wat vlugger vollopen.

De gewone onderwijsinternaten krijgen ook meer en meer kinderen die uit kwetsbare gezinnen komen, dus kinderen die eigenlijk geplaatst zouden moeten worden, waarschijnlijk in een voorziening, maar toch terechtkomen in een gewoon internaat. Daar wou ik toch wel even de aandacht op vestigen, omdat we merken dat die internaten natuurlijk bepaalde ondersteuning niet krijgen. Zij krijgen uiteraard wel de ondersteuning die voor het onderwijsluik voorzien zijn, voor de kinderen die bepaalde SES-kenmerken (socio-economische status) hebben of voor andere zaken, waardoor in het onderwijs wel in een bepaalde ondersteuning wordt voorzien, maar die ondersteuning wordt niet doorgetrokken naar het internaat. Dus daar zitten, naast kinderen van ouders die drukke jobs hebben, zoals de foorreizigers en de schippers met onregelmatige werkuren, ook veel kwetsbare kinderen die toch wel bijzondere aandacht nodig hebben. Dat kunnen type 3-kinderen zijn, maar evengoed kinderen die eigenlijk zijn doorverwezen naar de kinderspsychiatrie.

Wat is nu het probleem? Er is daarvoor geen ondersteuning voorzien, maar daarnaast worden die leerkrachten ook vaak onthouden van belangrijke informatie. Omdat zij waarschijnlijk ook niet de juiste kwalificaties rond beroepsgeheim hebben, wordt er dikwijls heel veel precaire informatie over het kind zelf of over de thuissituatie niet meegedeeld aan de leerkrachten. Daardoor is het voor die leerkrachten soms heel moeilijk om te werken met die kinderen en begrijpen zij soms niet waarom het kind op bepaalde dagen zo onhandelbaar is.

U hebt in het regeerakkoord opgenomen dat bestaande verschillen tussen internaten moeten worden weggewerkt. Dit moeten we daarin meenemen. De gewone internaten die ook kwetsbare kinderen, kinderen die moeten worden geplaatst, in hun omgeving krijgen, moeten een bepaalde ondersteuning kunnen genieten vanuit de overheid.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Vande Reyde, ik heb al veel gedaan, maar ik heb nog niet mogen proeven van het internaat. Ik ken wel iemand vrij goed die dat wél heeft gedaan, Theo Francken. Dat was wellicht niet in het kader van een verhoogde hulpvraag. *(Gelach. Opmerkingen)*

Dat is pas later gekomen. Het is nog vrij goed gekomen met die jongen. Maar hij zat op internaat in het Montfortcollege. Het ene internaat is het andere niet, mevrouw Krekels. Ik denk niet dat daar grote problemen waren.

Zoals u zelf terecht opmerkt, is het belangrijk om die internaten een plaats te geven. Er is het transitieproces dat al gestart is sinds 2012. Dat gaat gestaag, maar heel traag. We hebben problematieken inzake verschillende statuten van het personeel. Verder werken verschillende mensen in het kader van het onderwijs met een specifieke opdracht. Waar kunnen zij dan heen?

Mijn eerste bekommernis als minister van Onderwijs is dat alle categorieën van kinderen goed onderwijs krijgen. Ik wil er in de eerste plaats voor zorgen dat er voor die categorieën van kinderen die nog geen degelijk onderwijs krijgen – en zo zijn er toch nog wel, bijvoorbeeld in het kader van verplaatsing – extra middelen worden uitgetrokken.

Ik heb het genoeg dat ik kan rekenen op een budgettair groeipad. Voor dit jaar is er een eenmalig budget van bijna 0,5 miljoen euro, maar vanaf volgend jaar is dat 1,5 miljoen euro. En dat stijgt naar ongeveer 5 miljoen euro. Alles is relatief, maar er zijn wel voor het eerst extra middelen voor de internaten. Ik wil daarbij

vooral volgende doelstelling realiseren: zorgen voor een goed onderwijs voor álle leerlingen, niet alleen de gegoeden, maar ook diegenen die wat tegenslag kennen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik ga daar helemaal mee akkoord. Ik ben het enorm eens met uw antwoord en met de heel goede aanvullingen. Het gaat uiteindelijk over de rechten van het kind, over het belang van de kinderen. En die mogen niet ondergesneeuwd geraken door de zaken waarover we meestal bezig zijn: de institutionele kwesties. En zeker in dit geval is het heel duidelijk dat er een aantal aandachtspunten rijzen die te maken hebben met institutionele zaken die nog niet zijn afgehandeld en die inderdaad, zoals u terecht opmerkt, heel traag gaan.

Ik ben heel blij dat u benadrukt dat we het belang van het kind in de gaten moeten houden. Ik ben het daarmee volledig eens. We zullen hierop in de toekomst waarschijnlijk nog terugkomen in deze fijne commissie. Ik ben alvast heel tevreden met uw insteek daarover.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over rouwverlof voor onderwijspersoneel – 1380 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, jullie weten allemaal dat er momenteel discussies worden gevoerd met betrekking tot rouwverlof. Dat is zo in het federaal parlement, en ik heb daarover ook al een vraag gesteld aan de minister voor Binnenlands Bestuur in dít parlement. Want er zijn natuurlijk verschillende groepen van werknemers die onder verschillende bevoegdheden, bevoegdheidsdomeinen, maar ook bevoegdheidsniveaus vallen.

Hier gaat het over mensen die tewerkgesteld zijn in het onderwijs. Onderwijspersoneelsleden hebben recht op omstandigheidsverlof bij het overlijden van een familielid. Meer bepaald krijgen zij vier dagen rouwverlof bij het overlijden van de echtgenoot/echtgenote of samenwonende partner of van een bloed- of aanverwant in de eerste graad van het personeelslid of van de samenwonende partner. In geval van overlijden van een andere bloed- of aanverwant van het personeelslid of van de samenwonende partner, in om het even welke graad, die onder hetzelfde dak woont als het personeelslid, worden twee dagen rouwverlof toegestaan. Indien de overledene een bloed- of aanverwant is die niet onder hetzelfde dak woont, maar verwant is in de tweede graad van het personeelslid of van de samenwonende partner, betreft het één dag omstandigheidsverlof.

Wanneer het een kind is dat overlijdt, of een echtgenoot of partner, komt er bij het verdriet ook nog eens heel wat praktische rompslomp kijken. Dat weten we allemaal. Heel vaak is het zelfs zo dat men eerst de praktische zaken aanpakt en het rouwproces pas echt kan beginnen wanneer die praktische beslommingen achter de rug zijn. Vaak wordt aansluitend op het omstandigheidsverlof naar aanleiding van het overlijden van een partner of kind ziekteverlof toegekend door een arts. Nochtans is rouwen helemaal geen ziekte.

Het is belangrijk dat we mensen die zo'n ingrijpende gebeurtenis meemaken, namelijk het overlijden van een partner, een kind of een ouder, voldoende gelegenheid

geven om dat een plaats te geven. Daarom pleiten zowel de Gezinsbond als de vakbonden voor een uitbreiding van het rouwverlof. Mijn federale collega Nahima Lanjri diende in oktober 2019 al een wetsvoorstel in om het rouwverlof uit te breiden naar tien dagen, waarvan vijf dagen vrij te kiezen binnen het jaar na overlijden.

Eind vorig jaar, op 19 december 2019, heb ik via een vraag om uitleg aan minister Somers dezelfde uitbreiding bepleit voor het personeel van de lokale en regionale besturen en voor de medewerkers bij de Vlaamse overheidsdiensten. De minister bleek hier toen niet negatief tegenover te staan. Het is immers niet de bedoeling dat mensen in rouw ziekteverlof opnemen, zoals ik daarstraks al zei, omdat het rouwverlof niet toereikend is.

Hoe staat u tegenover de uitbreiding van het rouwverlof voor onderwijspersoneel van vier naar tien dagen? Ik heb het dan uiteraard over rouwverlof voor het overlijden van partners of verwanten in de eerste graad.

Zult u deze vraag meenemen bij eventuele verdere besprekingen in het kader van de rechtspositie van het onderwijspersoneel?

In welke mate werd mogelijk al vastgesteld dat personeelsleden werkzaam in het onderwijs aansluitend ziekteverlof kregen voorgeschreven na het overlijden van een kind of partner omdat het rouwverlof onvoldoende lang bleek?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik begrijp de bekommernis natuurlijk. Iedereen die het zelf al heeft meegemaakt, kan beamen dat vier dagen een beperkte periode is, maar het is ook wel zo dat het aantal dagen omstandigheidsverlof in het onderwijs is afgestemd op wat in andere sectoren geldt. Een eventuele uitbreiding zou dan ook bekeken moeten worden in overleg met andere sectoren. Ik denk niet dat men in het onderwijs specifiek getroffen wordt dan mensen met een andere job. De rouwperiode en de praktische besommeringen staan los van de job die men uitoefent.

Daarenboven moet ik nog meegeven dat er in het onderwijs een specifieke factor meespeelt: als we zouden overstappen op tien dagen, dan moet er in vervanging voorzien worden. De cesuur ligt toevallig op tien dagen, wat wil zeggen dat de uitbreiding naar tien dagen voor het onderwijs een serieuze impact zou hebben, zowel op budgettaire vlak als op het vlak van het lerarentekort. Daardoor zou die uitbreiding volgens mij een sterker gevolg hebben op het onderwijs dan in andere sectoren.

Heb ik sympathie voor de vraag? Ja, vanzelfsprekend, maar wel in lijn met andere sectoren en met het besef in het achterhoofd dat de uitbreiding een grotere impact zou hebben binnen het onderwijs dan binnen andere sectoren.

Mevrouw Schryvers, u vroeg naar concrete cijfers. Net omdat er niet moet worden voorzien in vervanging, heeft mijn administratie er ook geen cijfers van. Er moet niet gerapporteerd worden omdat er niet in vervanging moet worden voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat we allemaal wel begrijpen dat een rouwverlof van vier dagen absoluut onvoldoende is. Ik ben al tevreden dat u die bekommernis deelt, en natuurlijk hebt u gelijk als u zegt dat dat eigenlijk niet mag verschillen van sector tot sector of van het ene overheidsniveau tot het andere. En daarom stel ik u die vraag. Er is federaal een wetsvoorstel ingediend omdat er bijvoorbeeld vragen zijn van de Gezinsbond. Ik heb ook al de vraag gesteld aan minister Somers met betrekking tot het personeel

van lokale en regionale besturen en mensen die bij de Vlaamse overheid in dienst zijn. Ook daar werd een opening gemaakt.

Je mag natuurlijk niet naar elkaar blijven kijken. Als er mogelijkheden zouden kunnen worden gecreëerd op federaal niveau, en we zetten hier stappen voor het personeel van lokale en regionale besturen en voor Vlaamse ambtenaren, dan mag het natuurlijk niet zijn dat de mensen uit het onderwijs achterblijven. Dat zou één beweging moeten zijn.

Minister, mijn belangrijkste vraag is om die bekommernis mee te nemen als u verder overleg pleegt met de vakbonden in het kader van de rechtspositie. Ik weet dat dat vaak gaat over een aantal aanpassingen die men wil doen rond grote thema's. Dit zijn zaken waar gelukkig niet iedereen mee te maken krijgt, maar net daarom dreigen ze soms ondergesneeuwd te raken. En ze zijn wel ongelooflijk belangrijk voor wie er wel mee te maken heeft. Ik vraag om hier zeker ook alert voor te zijn in verdere besprekingen.

U zegt dat het onderwijs natuurlijk iets specifiek heeft: als je naar tien dagen gaat, moet er in vervanging worden voorzien. U weet natuurlijk dat men het binnen de voorstellen over vijf dagen heeft. Ik weet wel dat de cesuur daar dan juist ligt: vijf dagen vrij te kiezen. Maar misschien moet het zoeken naar een oplossing dan mee deel uitmaken van die besprekingen, in plaats van dat we dat net het probleem laten zijn waarom we niet kunnen kijken naar een uitbreiding van het rouwverlof voor mensen in het onderwijs.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Wij wensen ons zeker aan te sluiten bij de gestelde vraag. We weten allemaal hoe dat gaat; dat is zeker nodig. En ik denk dat je misschien mag vergelijken met wat er is gebeurd met het verlof bij een geboorte. Toen ik mijn vier kinderen geboren zag worden, kregen wij vier dagen verlof. Ik herinner mij dat ik verschillende dagen niet heb kunnen opnemen, want het viel net in een examenperiode. Je kon tegen de leerlingen die voor hun examen hadden gestudeerd moeilijk zeggen: 'sorry, andere keer'. Ik had er geen last van, want ik lag niet in het ziekenhuis. Ik moest niet bij de baby zijn. Ik heb die verlofdagen dus vaak niet opgenomen. Maar tegenwoordig is het wel logisch dat leerkrachten dan twee weken thuis zijn, en ik heb daar alle begrip voor.

Het klopt misschien wel dat we dan in vervanging moeten voorzien, terwijl we al zo weinig leerkrachten hebben. Maar anders ga je ze toch overbelasten, en dan gaan ze toch verlof nemen via de dokter. Ik denk dat het dan beter is om dat rouwverlof te organiseren naar analogie met de geboorte van je kind. Je krijgt daar tien dagen voor, en je mag dat ook in twee stukken opnemen, dacht ik. Ik zou daar sterk voor pleiten, want zo vermijden we de uitval van een aantal leerkrachten die er echt nood aan hebben om er even tussenuit te zijn in de loop van dat jaar. Anders gaan we dat bekopen met ziekteverloven.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik noteer de pleidooien vanzelfsprekend. Maar ik ga er wel van uit dat, gelet op de praktische kant van de zaak, men uiteindelijk wel gemakkelijk een aansluitende periode van tien dagen zal opnemen. En dan doet het probleem zich wel voor. Maar ik begrijp alleszins de bekommernissen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik wil u vragen om mijn pleidooi mee te nemen in verder overleg, zodat we samen stappen kunnen zetten naar een meer

rechtvaardige periode dat mensen een beroep kunnen doen op rouwverlof wanneer iemand in hun heel naaste omgeving overlijdt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over studierichtingen die niet in de matrix staan – 1414 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik heb een boeiende vraag rond de modernisering van het secundair onderwijs. Ik zeg het zelf omdat ik er heel veel vragen over gekregen heb. Ik heb er al heel veel vragen over gekregen omdat deze vraag vandaag op de agenda staat, dus kan ik alleen maar dat concluderen.

Wij hebben allemaal samen gezegd dat er toch enige vorm van duidelijkheid moet komen in het aanbod van ons secundair onderwijs. Met de matrix besliste het beleid en dacht ik: eindelijk! Eindelijk zijn we er, er is duidelijkheid. Maar groot was mijn verbazing, en niet alleen bij mij, maar ook in de media en bij heel wat mensen: begin februari lazen we dat een school in Oostende vanaf volgende jaar de optie 'Latijn-skaten' zal aanbieden binnen hun traject 'Latijn-edusport'. U hoort het goed: de optie 'Latijn-skaten'! Skaten: dat is zo'n plank met vier wieltjes aan. Voor deze richting gaan ze nauw samenwerken met de Push Skate Academy, dat blijkt een Vlaamse organisatie te zijn. Voor andere opties binnen edusport werken ze al samen met de Basketbalclub Oostende en KV Oostende. Niet enkel bieden ze de richting Latijn-edusport aan in de tweede graad, maar bijvoorbeeld ook Latijn-CLIL (Content and Language Integrated Learning) – een speciaal vak, ik dacht dat dat een pedagogische methode was –, Latijn-informatica, Latijn-economie, wetenschappen-informatica, enzovoort. Ik dacht dat ik de matrix secundair onderwijs niet goed kende, dat ik iets over het hoofd gezien had. Dus ik ging in de matrix kijken, ik ging in de besluiten kijken, ik ging in de decreten kijken, maar ik kwam die studierichtingen niet tegen. Daarenboven kreeg ik in mijn eigen regio de vraag van ouders: 'Waar kunnen wij Latijn-skaten in het Waasland doen?' En van scholen kreeg ik de vraag: 'Zouden wij ook niet Latijn-skaten beginnen in te richten, want wij hebben hier ook een goed skatepark?' En de bal was aan het rollen.

Collega's, het zijn dus stuk voor stuk studierichtingen die niet terug te vinden zijn in de matrix secundair onderwijs van de tweede graad, zoals we die vorige legislatuur goedgekeurd hebben. In de derde graad komen ze enkel terug als studierichtingen, maar ook weer niet op die manier.

In het regeerakkoord hebben we opgenomen, en ik citeer: "Op basis van één eenvoudige en uniforme tabel voor heel Vlaanderen, moeten ouders en leerlingen zicht krijgen op het volledige leertraject van het eerste tot het laatste jaar. Deze tabel omvat enerzijds de door de overheid ontwikkelde matrix met de studiedomeinen, finaliteiten en onderwijsvormen (BSO, KSO, TSO, ASO) en anderzijds voor de eerste graad de basisopties en pakketten."

Minister, ik heb dan ook een aantal concrete vragen.

Kunnen scholen in de tweede graad studierichtingen aanbieden en daarover communiceren, studierichtingen die niet in de matrix zijn opgenomen?

Wat is de inhoud van dergelijke studierichtingen en welke opleidingen dan wel beroepen bouwen daar al dan niet verder op?

Is het wenselijk dat scholen dergelijke studierichtingen ontwerpen en in de markt zetten onder het motto 'uniek in Vlaanderen'? Ik herinner de collega's eraan dat dat de manier is waarop we in Vlaanderen tot het boeltje gekomen zijn waar niemand nog wist welke studierichting waar werd aangeboden.

Hoe zult u omgaan met scholen die zich profileren met studierichtingen die niet in de matrix voorkomen en op basis van hypes of vanuit marketingoogpunt om studenten aan te trekken, kenbaar worden gemaakt?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De specifieke problematiek van Latijn-skaten is mij nog niet voorgelegd, ook niet in combinatie met andere talen. Maar ik ben het natuurlijk wel met u eens dat de praktijk waarbij scholen trachten om zich in de markt te zetten door uit te pakken met allerlei zogenaamde nieuwe opleidingen, niet echt bijdraagt tot een transparanter, eenduidiger, eenvormiger studieaanbod secundair onderwijs, terwijl dat net een doelstelling is die wij met zijn allen delen.

Dat was trouwens ook net een belangrijke doelstelling van heel de modernisering van het secundair onderwijs. In dat kader zou de nieuwe indeling van het studieaanbod van de tweede en derde graad, de matrix, moeten worden uitgerold vanaf het schooljaar 2021-2022. Alle opleidingen die kunnen worden ingericht of geprogrammeerd door secundaire scholen, zowel in de tweede als in de derde graad, zijn dus in die matrix opgenomen.

De minimale inhoud van de studierichtingen uit de matrix wordt vastgelegd conform het kaderdecreet Onderwijsdoelen. Voor studierichtingen die gericht zijn op doorstroming betekent dat dat er naast de eindtermen voor de basisvorming ook specifieke eindtermen worden vastgelegd. Voor studierichtingen met een dubbele finaliteit, dus zowel doorstroming als arbeidsmarktgericht, vormen ook doelen die leiden tot een of meer beroeps- of deelkwalificaties de minimale inhoud van een studierichting, naast de eindtermen en specifieke eindtermen. En voor arbeidsmarktgerichte studierichtingen bestaat de minimale inhoud uit de combinatie van eindtermen en doelen die leiden tot een beroepskwalificatie of deelkwalificaties.

Naast die minimale inhoud is er natuurlijk ruimte voor onderscheidende doelen, of wat men 'differentiële doelen' noemt, die dan worden ontwikkeld door de onderwijsverstrekkers zelf en die een uitbreiding of verdieping voorzien van alle voorkomende doelen. De leerplannen moeten ook ruimte laten voor de inbreng van scholen, leraren, lerarenteams of leerlingen. De onderwijsinspectie gaat, in het kader van de doorlichtingen, ook na of de scholen met de beschikbare onderwijstijd de vooropgestelde onderwijsdoelen realiseren en of de beschikbare onderwijstijd niet in het gedrang komt.

Tot op heden zijn scholen niet verplicht om de officiële benamingen van die studierichtingen te gebruiken, wat natuurlijk ook de mogelijkheid laat tot praktijken waar u naar verwijst. Ik denk dat het zinvol is om daar ook wat paal en perk aan te stellen. Ik denk dat scholen daar ook wel bij gebaat zijn dat er geen opbod is met opleidingen allerlei. Het is vooral goed dat er dan winst is op het vlak van transparantie voor leerlingen en ouders. Daarom wil ik ook een regelgevend initiatief nemen om ervoor te zorgen dat secundaire scholen verplicht worden om bij hun informatieverstrekking en de studiebekräftiging minstens de officiële benamingen van studierichtingen te gebruiken. In combinatie met de introductie van één overzichtelijke en uniforme tabel voor het studieaanbod van het eerste tot het laatste leerjaar van het secundair onderwijs, zal dat de transparantie van het studieaanbod sterk verhogen, met niet alleen leerlingen en ouders als winnaars, maar toch ook de scholen zelf.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, bedankt voor uw antwoord, waarin u toch een aantal belangrijke zaken aanhaalt. Ik haal er enkele uit.

We moeten toejuichen – en ik hoop daar grote bijval voor te krijgen in deze commissie – dat u paal en perk wilt stellen aan allerlei zaken die eraan worden gehangen, waardoor ouders niet meer weten hoe het in elkaar zit, en dat u op dat vlak regelgevend initiatief wilt nemen om eenduidige benamingen te gebruiken.

Vanaf het schooljaar 2021-2022 start de matrix. Het is ook dan dat die school de combinatie Latijn-skaten in de markt wil zetten. Strikt genomen kunnen ze er nu dus wel nog over communiceren, maar het dan niet meer doorvoeren. Het klopt wat u zegt: Latijn is een doorstroomrichting. De vraag is dus welk hoger onderwijs aansluit op skaten. Dat zie ik niet helemaal. We hebben het concept van doorstroming versus arbeidsmarktgericht. Als men een arbeidsmarktgerichte opleiding skaten zou willen inrichten, dan denk ik dat we hier allemaal de vraag zouden stellen welk knelpuntberoep we daarmee dan juist zouden oplossen. Op dat vlak ben ik dus absoluut blij met wat u aanhaalt.

Ik geef er nog één extra: die school zal op een bepaald moment ook attesten, getuigschriften en diploma's moeten uitreiken. Daar kun je natuurlijk geen benaming opzetten van iets wat niet bestaat. Ik voorspel dus al dat een aantal ouders en leerlingen zullen zeggen: 'Ik heb dat gevolgd, en op mijn blad staat iets anders.'

Nog een laatste punt waar u terecht naar verwijst: als ik vandaag de dag leerkrachten en directies hoor, dan zeggen ze al dat ze voor alles wat ze moeten zien en wat in de eindtermen staat, en voor wat er in de leerplannen uit de koepels bovenop staat, en wat ze zelf nog willen toevoegen, en de uitdagingen van het hoger onderwijs eigenlijk al te weinig arbeidstijd hebben, dat ze te weinig lestijd hebben. Als dan de scholen zeggen dat ze tijd over hebben, dat ze er nog allerlei zaken bij kunnen doen, dan maak ik mij daar samen met u, en ik denk met velen, toch wat zorgen over. Ik ben dus blij dat u daarrond een aantal stappen wilt zetten.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zou nog eens willen herhalen dat de scholen er zelf ook alle baat bij hebben. Nu speelt er een zekere concurrentie. Aangezien er aanleiding wordt gegeven, ontstaat er enigszins een opbod tussen de scholen. Soms geeft dat aanleiding tot zotternijen, waarbij je denkt: 'In godsnaam, let toch op, want uiteindelijk tracht je studenten en hun ouders te verleiden met een kat in een zak.' Aan het eind van de rit blijven ze dan over met een diploma waarbij de vlag zeker de lading niet dekt.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het laatste wat u nog toevoegt, is inderdaad juist, want stel u in de plaats van een andere school, ook gelegen in Oostende: ik zou de richting Latijn-skaten-hiphopmuziek aanbieden. Dan zijn we vertrokken in iets waarbij inderdaad niemand gebaat is, ook de betrokken school niet, ook de betrokken leerlingen niet, ook het Vlaams onderwijs niet, en ook de betrokken leerkrachten niet. Ik deel uw oproep en ik stel voor dat we de stilte die er in aansluiting op deze vraag is geweest, kunnen begrijpen als een oorverdovende instemming met de analyse die we maken, dat we daar ook het signaal aan koepels en scholen geven om absoluut die matrix te respecteren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitbreiding van duaal leren naar het hoger onderwijs
– 1431 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de invoering van duaal leren in het hoger onderwijs
– 1513 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Dit academiejaar gingen een tiental hogescholen, universiteiten en centra voor volwassenenonderwijs aan de slag met duaal leren in veertien proefprojecten. In de beleidsnota geeft de minister aan om, samen met de minister van Werk, het duaal leren uit te breiden naar opleidingen in het hoger onderwijs. Er zal een beleidskader en regelgeving worden opgemaakt. De minister gaf aan daarbij rekening te houden met de eigenheid van het hoger onderwijs als onderwijsniveau. Een belangrijk aspect hierbij zal de verhouding leertijd binnen de onderwijsinstelling en leertijd op de werkvloer zijn.

Het duaal leren – de combinatie leren en werken – zal de opleidingen binnen het hoger onderwijs attractiever maken zowel voor werkgevers als voor studenten. Er wordt daarom met veel verwachting gekeken naar de evaluatie van de proefprojecten. Die is belangrijk om het effect van duaal leren ten aanzien van de competentieontwikkeling van de studenten te bekijken, maar ook het aansluiten van de opleidingen op de arbeidsmarkt.

Minister, welke eerste lessen trekt u uit de ervaringen binnen het secundair onderwijs en de lopende proefprojecten? Wanneer zullen de eerste resultaten van de evaluatie van de veertien proefprojecten er zijn? Voor welke opleidingen en binnen welk tijdsbestek wilt u het duaal leren in het hoger onderwijs uitrollen?

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Nadat u in uw beleidsnota al had aangekondigd dat u het stelsel van duaal leren ging uitbreiden naar het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs, herhaalde u op dinsdag 11 februari dit voornemen naar aanleiding van de eerste conferentie van SYNTRA Vlaanderen over duaal leren. De proefprojecten die hieromtrent dit schooljaar lopen, zouden op korte termijn moeten uitmonden in volwaardige opleidingen. De zaak is dus van hiervoor tijdig het gepaste wetgevende kader op poten te zetten.

In recente berichtgeving in de media konden we reeds vernemen dat zowel studenten als begeleiders erg enthousiast zijn over de huidige proefprojecten met duaal leren in het hoger onderwijs. Maar er kwamen ook enkele kanttekeningen bij deze berichten. Zo meldde Annelies Tytgat, coördinator duaal leren van de AP Hogeschool, dat het effectief duurzaam uitrollen van duaal leren in het hoger onderwijs ook extra geld zal kosten. De begeleiding van studenten duaal leren kost aan manuren immers dubbel zoveel als die van reguliere studenten. In het reguliere onderwijs kun je makkelijk een groep studenten tegelijk praktijkproeven laten doen in een labo of atelier op de campus, terwijl bij duaal leren de begeleiders naar iedere student afzonderlijk moeten die werkzaam is bij een bedrijf, om die student te evalueren en eventueel bij te sturen. Dat kost natuurlijk extra tijd, inspanning, administratie en vervoersonkosten.

Bedrijven wijzen er daarnaast op dat de onkostenvergoedingen van studenten die bij hen werkzaam zijn in het kader van duaal leren, best karig zijn. Het wettelijk toegelaten maximumbedrag ligt namelijk op 17,50 euro per dag. Mevrouw Tytgat drukte dan ook de wens uit dat bedrijven in de toekomst deze studenten wel zouden mogen betalen voor hun geleverde werk, naar het voorbeeld van Wallonië en Nederland. Een mogelijke hinderpaal ligt hier echter bij de vakbonden die het betalen van studenten in duaal leren zouden kunnen beschouwen als een risico voor de werkzekerheid van de vaste werknemers of voor het mogelijk drukken van de lonen van deze vaste werknemers.

Minister, hoe zit het met de timing van het uitrollen van duaal leren in het hoger onderwijs? Wanneer kunnen we hier omtrent de nodige decreetgeving verwachten? Zult u voldoende budget en extra begeleiding voor de hogescholen en universiteiten voorzien voor de verdere implementatie van duaal leren?

Zult u werk maken van een brede bekendmaking van duaal leren in het hoger onderwijs bij laatstejaarsleerlingen in het secundair onderwijs?

Ligt de mogelijkheid op tafel dat studenten duaal leren ook zouden worden betaald voor geleverde prestaties, zoals mevrouw Tytgat suggereert? Voorziet u tegenkanting vanwege de vakbonden tegen een eventuele verbetering van de financiële tegemoetkomingen voor studenten in duaal leren? Is hierover al overleg geweest of is dit nog gepland in de toekomst?

Welke andere initiatieven zult u desgevallend nemen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In de startnota Duaal leren in het hoger onderwijs, die door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd op 24 mei 2019, wordt er vooropgesteld dat duale trajecten mogelijk moeten zijn in alle hogeronderwijsopleidingen, dus zowel graduaats-, bachelor- als masteropleidingen. De hogeronderwijsinstellingen zouden dan samen met een onderneming een duaal traject kunnen aanbieden in alle opleidingen.

Ook de ESF-oproep (Europees Sociaal Fonds) 'Duaal leren in het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs' werd opengesteld, voor alle opleidingen. In dat kader werd het ESF-project 'Lerend netwerk duaal leren in het hoger onderwijs en volwassenenonderwijs' opgezet. Dat wordt getrokken door het Departement Onderwijs en Vorming en SYNTRA Vlaanderen. In dat netwerk krijgen de proefprojecten onder andere informatie over duaal leren in het secundair onderwijs, bijvoorbeeld over de wijze waarop de matching tussen enerzijds de ondernemingen en anderzijds de studenten en de onderwijsinstelling moet worden georganiseerd.

Het is echter te vroeg om te spreken over de resultaten. De proefprojecten lopen nog, sommige zijn zelfs eigenlijk nog maar gestart. Wel is het zo dat de administratie de vinger aan de pols houdt, onder andere via dat netwerk duaal leren in het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs. Er zijn ook ad-hocoverlegplatformen met de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) over het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs. De vakbonden worden daarbij betrokken. Zij zitten mee aan tafel om die evolutie mee op te volgen. Er zijn ook verschillende werkbezoeken aan de verschillende proefprojecten en tussentijdse rapporteringen.

De ESF-proefprojecten lopen tot eind augustus 2020. In november van dit jaar plannen we een eindrapportering over het verloop en de resultaten. Daarbij kunnen bijkomende adviezen aan het beleid worden verzameld.

In mijn beleidsnota wordt de inwerkingtreding van de regelgeving voor duaal leren in het hoger onderwijs gepland in 2022. De afronding van het decretale

besluitvormingsproces voorzien we dan voor de eerste helft van 2021, waardoor het hoger onderwijs voldoende tijd krijgt om zich voor te bereiden op dat duaal leren en om leerlingen uit het zesde middelbaar tijdig te kunnen informeren.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik dank u voor het duidelijke antwoord. Het is zeer belangrijk om overleg te plegen met verschillende instanties, zoals de vakbonden, de SERV en Vlor. Ik ben dan ook blij dat ik dat hoor in uw antwoord en ik zou u ertoe willen oproepen om dat te blijven doen. Dat zal zeker tot een goede evaluatie leiden. Ik kijk uit naar die evaluatie.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, ik wil u danken voor uw antwoord.

Duaal leren in het hoger onderwijs biedt eigenlijk nog veel meer mogelijkheden dan nu al het geval is. Nu kiest men de werkplekken op basis van de aangeboden opleidingen, maar je zou ook kunnen vertrekken vanuit een bedrijfscontext, namelijk door bedrijven input te laten geven over de competenties die nodig zijn en de competenties die het bedrijf zelf kan aanleren. Op basis daarvan kunnen bedrijven naar de opleidingsverstrekker stappen en vragen om een bijhorend theoretisch traject. Neemt u ook die denkpiste in overweging en zult u ter zake initiatieven uitwerken, minister?

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Ik denk dat de uitbreiding van duaal leren naar het hoger onderwijs een interessant proces is om op te volgen. Ik zie duidelijke voordelen. Het kan studenten immers helpen om een goed en realistisch beeld over de arbeidsmarkt en de jobmogelijkheden te krijgen. Het kan ook zorgen voor een betere arbeidspositie van de studenten zelf.

Vandaag is onderwijs nog een wereld die losstaat van de werkvloer. Er zou meer symbiose moeten zijn tussen beide werelden. Dat kan zowel voor studenten als voor bedrijven een voordeel zijn, want studenten die afstuderen, geven aan dat ze over onvoldoende praktijkkennis beschikken om een job in hun vakgebied op te nemen. Anderzijds las ik dat de bedrijfswereld alumni uit Vlaamse universiteiten minder aantrekkelijk vindt dan hun buitenlandse collega's. Ik denk dat we dankzij duaal leren stappen vooruit kunnen zetten op dat vlak.

Het succes van duaal leren staat of valt met een wederzijds en gelijkwaardig engagement vanuit het onderwijsveld en de bedrijfswereld. Enerzijds moeten studenten terechtkunnen bij degelijke werkplekken: werkgevers moeten openstaan voor duaal leren en moeten studenten een degelijke begeleiding bieden, zodat de kwaliteit van de opleiding daar niet onder lijdt. Anderzijds moet er ook voldoende interesse zijn vanuit het onderwijsveld. Als je kijkt naar de cijfers rond duaal leren in het secundair onderwijs, zie je echter dat er problemen zijn. Voor sommige sectoren is het aantal leerlingen dat in het systeem zit, erg bescheiden, terwijl bedrijven wel investeren en inspanningen leveren om werkplekleren aan te bieden. Er moet dus een duidelijke afstemming en een duidelijk evenwicht zijn tussen beide velden.

Op welke manier zullen de departementen Onderwijs en Werk samenwerken om te garanderen dat de verwachtingen en het engagement tussen beide velden voldoende op elkaar zijn afgestemd, specifiek voor het hoger onderwijs?

Zal het duaal leren in het hoger onderwijs stages vervangen of zal het eerder een aanvulling bieden? Hoe ziet de Vlaamse Regering dit precies?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wel, wat de optimale samenwerking betreft, denk ik dat het Departement Onderwijs en Vorming heel nauw de vinger aan de pols houdt in de begeleiding en opvolging van de verschillende projecten die momenteel lopen.

Ten tweede is er maximale matching en matchmaking. Want wij moeten vanuit het beleid vooral zorgen dat we de matchmakers zijn, de Ingeborgs van deze wereld – het is ondertussen niet meer Ingeborg maar je weet wat ik bedoel. *(Opmerkingen)*

Het is nu Nathalie Meskens? We gaan er niet op achteruit. *(Gelach)*

Daar moet dus een goede afstemming zijn. Maar ik denk vooral ook dat er een heel positief effect kan zijn voor het duaal leren in het secundair onderwijs. Ik denk dat we nu met ongeveer 1800 leerlingen zitten die op het niveau secundair onderwijs aan duaal leren doen. Je kunt erover discussiëren of dat een succes is of niet, gelet op het precaire merk dat het duaal leren nog altijd is en de perceptie die er bestaat bij ouders. En er is ook de associatie met leersecretariaten en aanverwanten.

We moeten echt wel af van het imago dat dit het onderwijs van de tweede kans is. Want het is eigenlijk net onderwijs van de eerste opportuniteit. En duaal leren in het kader van hoger onderwijs kan absoluut bijdragen tot het versterken van dat imago. Men ziet dan dat duaal leren zelfs op het niveau van het hoger onderwijs gebeurt, en in samenwerking met een hogeschool of universitaire instelling. Dan zie ik een heel groot voordeel en een versteviging van het merk, en een positievere perceptie bij leerlingen en ouders. Want je ziet ook dat ondernemingen wel vragende partij zijn maar dat het aanbod aan leerlingen nog altijd beperkt is. Dat komt omdat er nog enige terughoudendheid is, vooral bij de ouders, en in tweede orde bij de studenten zelf. Dat biedt ook op dat vlak ook een win-winsituatie.

Wat de matchmaking in de hogescholen betreft, kan men hopelijk wel iets opsteken van de ervaringen die we hebben opgedaan in de eerste jaren van duaal leren in het secundair onderwijs. In het geval van hogescholen kan de perimeter wel iets verruimd worden in vergelijking met het secundair. Het secundair moet zich vooral richten op de lokale gemeenschap en lokale bedrijven binnen een beperkte perimeter. Voor hogescholen kan die perimeter geografisch iets ruimer zijn.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik wil vooral nog eens benadrukken dat het duaal leren een positief verhaal is. Het gaat over leren in bedrijven en leren in onderwijsinstellingen. Na de gesprekken die ik heb gevoerd voel ik dat er in die onderwijsinstellingen zeker goodwill bestaat om daaraan mee te werken. En vorige week had ik nog een bedrijfsbezoek waarbij de bedrijfsleider zei dat die dat zo snel mogelijk wilde introduceren. Het lijkt mij vooral belangrijk dat het bottom-up gebeurt, en dan is het aan ons om die matchmaking zo goed mogelijk te faciliteren.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Duaal leren is een thema dat de Vlaams Belangfractie nauw aan het hart ligt. Duaal leren is een vorm van onderwijs waarbij men ter plaatste al doende leert, en dus een dubbele finaliteit kent: het leren van vaardigheden en die meteen kunnen toepassen op de werkvloer. Het is dus leren in en van een werkplek.

Duaal leren in het hoger onderwijs slaagt erin om jongvolwassenen een alternatieve leerweg aan te bieden die hun op een gedegen manier competenties bijbrengt. Het zou een magnifiek traject kunnen zijn om een kwaliteitsvol diploma

te verlenen aan studenten waar veel potentieel in zit, maar voor wie het minder interessant is om altijd op een campus te verblijven.

Zowel het hoger onderwijs als het werkveld is hier ten eerste bij gebaat. Het is dus belangrijk dat de organisatie van duaal leren in het hoger onderwijs vertrekt vanuit deze beide aspecten, zowel vanuit universiteiten en hogescholen, die garant staan voor de opleiding op zich, als vanuit de bedrijfswereld, die in werkplekken voorziet.

Beide zijn evenwaardige, complementaire partners in deze zaak, en dus moeten beide partijen voldoende inspraak krijgen bij de organisatie. We moeten ervoor zorgen dat dit verhaal voor elk van beide, maar ook vooral voor de desbetreffende studenten, een win-winsituatie kan vormen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de onderwijsbelastingseenheden in het hoger onderwijs – 1471 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Wij hebben een tijdje geleden een e-mail gekregen van Ben Lambrechts, de algemeen directeur van Hogeschool PXL. Hij wees mij op dit feit. U hebt in uw regeerverklaring aangehaald dat u bepaalde slecht gefinancierde opleidingen van hogescholen beter zult financieren en u hebt dan aan de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) gevraagd om daarover een plan op te maken. VLHORA heeft dat gedaan, het wordt gedragen door heel VLHORA, en dit plan zou goed uitkomen voor onze Limburgse Hogeschool PXL.

Minister, ik moet u niet vertellen dat Limburg al heel veel jaren stiefmoederlijk behandeld wordt op het vlak van onderwijs en daarom zou ik u willen vragen: gaat u dit voorstel van VLHORA steunen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat dat laatste betreft, herinner ik toch even aan de budgettaire impuls van 5 miljoen euro die gegeven wordt aan het hoger onderwijs in Limburg, waar andere provincies niet zo mee gezegend zijn.

Wij zitten in een onderhandelingsproces. Dat voorstel zoals u het beschrijft heb ik inderdaad gekregen. Ik heb onlangs nog een goed overleg gehad met VLHORA, waarbij ik ook een tegenvoorstel heb geformuleerd. Ik heb hen ook gevraagd om op basis van dat tegenvoorstel dat in fine uit te werken, waarbij ik onder andere heb voorgesteld dat er ook voorzien wordt in een hefboomfunctie, namelijk dat het STEM-gehalte (Science, Technology, Engineering and Mathematics) van ook andere opleidingen kan toenemen. We noemen dat een beetje de 'ver-STEM-ming' van ook andere opleidingen. Wat ik met hen besproken heb, gaan zij nog in fine uitwerken. Ik denk dat er een goede verstandhouding was, dat we elkaar gevonden hebben. Ik wacht nog enkel op de concretisering van wat we afgesproken hebben en dan kan ik daar ook in alle openheid over communiceren, maar in het huidige stadium nog niet volledig.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Dank u wel, minister. Ik meen te begrijpen dat u het voorstel van VLHORA niet helemaal ongenegen bent en dat dus

verdere onderhandelingen gepleegd zullen worden. Ik hoop dat u daarbij uiteraard het belang van alle provincies in het achterhoofd houdt, maar vooral van de provincie Limburg.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Wat de provinciale verdeling betreft, denk ik dat de onderwijsdecreten generiek geschreven zijn, en dat is vooral aantal-gedreven. Als de inwoners van Limburg meer middelen willen in het leerplichtonderwijs, moet ik zeggen dat wij dat niet noodzakelijk kunnen doen. Maar ze kunnen wel met een bepaalde boodschap terugkeren naar Limburg. Het is blijkbaar een gezellige provincie. Zo kan het vervolg van die gezelligheid allicht waargemaakt worden. Collega Beckers, u hebt daarin uw verantwoordelijkheid genomen.

Ik keer terug naar de kern van de zaak, de onderwijsbelastingseenheden (OBE's). Collega's, ik ben blij dat we daarin met deze regering, na jaren dat we daar niets aan hebben kunnen doen, wél een initiatief kunnen nemen. We moeten daar eerlijk in zijn. Is het voldoende? Iedereen had graag veel meer gehad, maar de middelen zijn wat ze zijn.

Op vraag van het bedrijfsleven maar ook van de betreffende opleiding moeten wij, zeker voor de STEM-opleidingen, een impuls geven. Collega's, wij moeten er allemaal samen over waken. We moeten niet zeggen dat het goed is, maar dat alle opleidingen en hogescholen evenveel moeten hebben. Dan gaan we met een soort van plantenspray over Vlaanderen en krijgt iedereen een beetje en is niemand tevreden. Ik ben gevoelig voor het feit dat men aanhaalt dat er in handelswetenschappen en bedrijfskunde, HWBK in het jargon, ook opleidingen zijn die zeer sterk STEM-gerelateerd zijn, ik denk aan informatica en artificiële intelligentie. Minister, ik vraag om, als we die impuls geven, daar ook iets mee te doen. Maar ruimer, collega's, moeten wij in de toekomst in het kader van de financiering alles eens bekijken hoe het draait en keert. Minister, ik ben in elk geval blij dat u een duidelijk initiatief wilt nemen rond STEM en dat u de STEM-gerelateerde HWBK-opleidingen probeert mee te nemen. Maar ga niet met een plantenspray over Vlaanderen, want dat is voor niemand goed.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik sluit mij graag aan bij collega Daniëls. Als het gaat over OBE's, is het belangrijk dat we over de provinciegrenzen heen kijken. Het is belangrijk dat de regering en de minister het signaal geven om te investeren in STEM-opleidingen en daarin VLHORA volgt. Als er een restbedrag is, moet er worden geïnvesteerd in HWBK. Daarnaast is het heel belangrijk om dat op een structurele manier te doen. We moeten de onderwijsinstellingen voldoende duidelijkheid geven over de komende jaren. Minister, ik vraag u om dat op die manier op te vatten.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb altijd iets gehad tegen wat ik een poedersuikerbeleid noem. Als je beperkte middelen hebt – wat altijd zo is –, stel je met een laagje suiker iedereen tevreden. Maar dat blaas je zo weg en dat heeft geen effect. Zeker als je beperkte middelen hebt, moet je ze 'gecibleerd' inzetten. Gelet op de klemtoon die we leggen op STEM, denk ik dat industriële wetenschappen, net zoals, in tweede orde, handelswetenschappen en bedrijfskunde, belangrijk zijn. Daarnaast hoop ik dat we een impuls kunnen geven aan de ver-STEM-ming, aan het opwaarderen van het STEM-gehalte van andere opleidingen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw antwoord. Het is positief dat VLHORA tot een eenduidig en gedragen standpunt is gekomen. Ik

begrijp dat u ons niet van alle handelingen aldaar op de hoogte kunt stellen, maar we zullen het verder in de gaten houden. De hogescholen zullen in elk geval al blij zijn met de extra middelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de educatieve master – 1484 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, toen ik studeerde, volgde ik eerst een master en daarna een lerarenopleiding. Dat was toen al de specifieke lerarenopleiding (SLO), daarvoor was het de algemene lerarenopleiding (ALO), als ik mij niet vergis.

Voormalig minister Crevits voerde, om het lerarenberoep aantrekkelijker te maken, de 'educatieve master' in. De bedoeling was om van het lerarenberoep een positieve keuze te maken en om zo meer leerlingen of studenten naar het lerarenberoep te trekken.

Uit cijfers die ik uit de krant heb vernomen, blijkt die nieuwe educatieve master niet erg populair te zijn. Slecht 10 procent van de studenten in een lerarenopleiding aan de universiteit zit in die educatieve master. 10 procent, dat is absoluut geen groot succes, durf ik te zeggen. Vandaar mijn vragen.

Hoe evalueert u dit kleine percentage, die 10 procent, van studenten dat het volledige programma van de educatieve master volgt? Zult u dit idee van de educatieve master verder zetten of gaat u iets anders doen? Dit was een voorstel van minister Crevits. Mijn vraag aan u is dan ook algemeen: wat zult u nog extra doen om dat grote lerarentekort aan te pakken en onze studenten te motiveren om voor het lerarenberoep te kiezen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De cijfers u aanhaalt, zijn cijfers op basis van een bevraging van De Tijd. Ik kan die cijfers niet bevestigen, eenvoudigweg omdat we enkel cijfers hebben over de inschrijvingen in de educatieve master. Het zijn die cijfers die de administratie registreert. Er wordt daarin geen onderscheid gemaakt naar gelang studenten het volledige programma volgen of niet.

Daarnaast is het ook zo dat we in een overgangsfase zitten. Enerzijds zijn er de vroegere specifieke lerarenopleidingen die momenteel nog in aanbouw bestaan naast de educatieve masteropleidingen. Dat kan natuurlijk ook een effect hebben op de cijfers. Momenteel zijn er 1583 studenten ingeschreven in een educatieve master, daarnaast volgen nog 531 studenten de specifieke lerarenopleiding aansluitend op hun master.

De mogelijkheid om een educatieve masteropleiding te volgen, bestaat pas sinds dit academiejaar, zoals u zelf schetst. Dat is toch nog wel te vroeg om een evaluatie te maken of om deze of gene aanpassingen door te voeren. De instellingen van het hoger onderwijs kregen weinig tijd om hun opleidingen uit te werken. De opleidingen moeten dan ook de kans krijgen om te groeien en zich te positioneren. Er is al een accreditatie voorzien voor deze opleidingen. Die moet uitgevoerd zijn voor september 2023.

Zoals we al bespraken in het kader van de discussie rond de beleidsnota, wil ik in de lerarenopleidingen inzetten op het werven van potentiële studenten en het aantrekken van sterke profielen. Dit wil ik niet enkel doen voor masterstudenten maar voor alle doelgroepen. Daaraan gekoppeld, willen we werk maken van een inhoudelijke versterking van de lerarenopleiding, zodat startende leraren beter gewapend zijn om de uitdagingen waarvoor ze komen te staan, aan te gaan. Daarom is het belangrijk dat studenten een lerarenopleiding volgen die aansluit bij hun opleidingsniveau, zodat ze vakdidactisch sterk genoeg staan om aan hun onderwijscarrière te beginnen.

Ik vind het belangrijk om het beroep van leraar in zijn geheel te herwaarderen. De neiging zou natuurlijk wel bestaan om, gelet op het lerarentekort, te redeneren dat we de poorten van de lerarenopleiding wijd gaan opengooien en de lat misschien een beetje lager gaan leggen. Ik geloof daarentegen in een opwaardering van het statuut van de leerkracht, en dat we de lat daar wel iets hoger mogen leggen. Als het gaat over de discussie die we al wel gevoerd hebben rond het begrip van de niet-bindende toelatingsproeven – wat een contradictio in terminis is – vind ik wel dat we, als we proeven organiseren, we daar ook bindende gevolgen aan moeten verbinden. Wanneer een bepaalde achterstand op een bepaald vak of kennis bestaat, moet daaraan geremedieerd worden, en zo veroorzaken we ook een beetje 'trek in de schouw'. Zelfs als je al instapt in de lerarenopleiding, krijgt dat dan wat meer aanzien, het aanzien die dat verdient. Nu wordt dat in sommige gevallen wat omschreven als 'de lerarenopleiding gaan volgen na pogingen in andere opleidingen'. Dat moeten we absoluut vermijden. Ik hoop dat dit een goed verhaal kan worden. Het inzetten op het werven van studenten en het versterken van de lerarenopleiding zijn dan ook onderdeel van initiatieven die we trouwens gisteren nog in de plenaire vergadering hebben besproken.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik denk dat u het probleem met die educatieve master net aanhaalt. Op dit moment wordt het lerarenberoep niet als zeer aantrekkelijk gepercipieerd. Daardoor worden studenten afgeremd om voor die educatieve master te kiezen, omdat dat hun mogelijkheden in zekere zin wat beperkt.

Ik ben in de eerste plaats historica – geen hysterica –, ik heb een master in de geschiedenis. Maar het probleem is volgens mij dat die studenten zich daardoor beperkt voelen en niet voor die educatieve master durven kiezen. Als u uw plannen uitvoert en het lerarenberoep aantrekkelijker wordt gemaakt, zal dit probleem waarschijnlijk worden opgelost. Dan zal die educatieve master meer succes kennen. Minister, ik hoop met u dat dat ook zal gebeuren en dat we meer van die masters naar het onderwijs kunnen halen. Want die zijn natuurlijk heel belangrijk. Het is heel belangrijk dat we de juiste mensen op de juiste plaats hebben en dat we bijvoorbeeld meer masters Frans naar het onderwijs halen. Want de kwaliteit van ons onderwijs moet naar omhoog en dat kan alleen als we de juiste mensen op de juiste plaatsen zetten.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Aansluitend wil ik graag zeggen dat de educatieve master niet de enige weg is die je kunt volgen om effectief als master voor de klas te gaan staan. Ik vraag graag even aandacht voor het verkorte traject. Want er zijn studenten die starten met een specifieke masteropleiding en pas achteraf beseffen dat het lesgeven misschien iets voor hen is. Daarom wil ik dat verkorte traject hier graag even onder de aandacht brengen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Er is in de vorige legislatuur al van alles gezegd rond die educatieve master. We moeten dat nu vooral beschouwen als een extra manier om voldoende mensen aan te trekken naar het onderwijs. We kunnen inderdaad grote debatten starten. Vorige legislatuur is dat ook gebeurd. Iemand die een educatieve master volgt, is die wel genoeg vakexpert? Want een deel van de tijd gaat toch ook naar zijn lerarenopleiding? Ik ben niet ongevoelig voor die bekommernis. Die lijkt mij juist. Want we zouden er niets aan hebben indien we zouden zeggen: 'Je moet die stukken niet doen, we plakken het er wel aan.' Dat moeten we wel goed bekijken en ik reken daarvoor op de opleiding.

Maar ik wil er wel iets belangrijks aan toevoegen. Het vakdidactisch onderzoek hoeft misschien niet langer enkel plaats te vinden in de faculteiten pedagogische wetenschappen. Maar als we een educatieve master hebben in de faculteit geschiedenis, hoop ik dat we ook in die faculteit geschiedenis misschien een ZAP-mandaat (zelfstandig academisch personeel), een profmandaat, krijgen voor de vakdidactiek. En daardoor kan dat een absolute prioriteit worden binnen die faculteit en meer aandacht krijgen. En zo hoeft de pedagoog van dienst niet te worden uitgezonden naar al die faculteiten om die studenten dan wat onderwijskundige opvoeding te geven. Dat vind ik een belangrijk element. We zijn nog maar net gestart, maar ik zou dat graag toch wat enige ruimte willen geven.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik dank jullie voor de aanbevelingen en suggesties. Voor alle duidelijkheid: ik heb verwezen naar het verkorte traject. Ik heb ook de cijfers meegegeven, namelijk 531 studenten. Uw aanvulling is terecht, maar ik had er ook al naar verwezen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, we zullen uw plannen zo veel mogelijk steunen. Ik hoop dat we het tij inderdaad kunnen keren, dat het leraarschap opnieuw een positieve keuze wordt en dat we zoveel mogelijk masters naar de klassen kunnen halen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over onderwijsdoelen in het kleuteronderwijs
– 1500 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, voorzitter, vanaf 1 september 2020 verlaagt de aanvang van de leerplicht van 6 naar 5 jaar. Daarmee wil de overheid het belang van kleuterparticipatie onderstrepen. Maar samen met deze verlaging gaan er stemmen op om ook voor kleuters aan de onderwijsdoelen te sleutelen.

Het huidige kader van het kleuteronderwijs schept een omgeving waarin kinderen spelenderwijs en ontwikkelingsgericht de nodige basis inzake kennis, vaardigheden en attitudes verwerven. De ontwikkelingsdoelen voor het kleuteronderwijs zijn op dit kader afgestemd. Ze vragen een inspanningsverplichting van de school.

Naar aanleiding van mijn vraag om uitleg in de commissie Onderwijs van 30 januari over de verlaging van de leerplicht, antwoordde u, minister Weyts, dat de derde

kleuterklas ook kleuteronderwijs blijft. Wellicht bedoelde u met uw antwoord dat de derde kleuterklas zal blijven en dat er niet geraakt wordt aan het organisatie-model van het kleuteronderwijs, noch aan de personeelsregelgeving.

Vanuit het werkveld blijft de ongerustheid echter. Dat bereikte me via een aantal kanalen. Daarbij blijkt er vooral een zorg te bestaan over de onderwijsdoelen voor het kleuteronderwijs, die nu via ontwikkelingsdoelen worden nagestreefd.

Kunnen we er samen met het onderwijsveld van uitgaan dat het hele kleuteronderwijs ook in de toekomst zijn specifiek onderwijstraject zal kunnen uitbouwen op basis van ontwikkelingsdoelen en er bijgevolg geen eindtermen zullen worden geïntroduceerd?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Als minister moet je je natuurlijk hoeden voor felle uitspraken over de toekomst. Dat is nooit verstandig. Ik kan u wel zeggen dat het kaderdecreet Onderwijsdoelen tot nader order bepaalt dat het kleuteronderwijs werkt met ontwikkelingsdoelen, niet met eindtermen. Zolang dit kaderdecreet niet gewijzigd wordt, blijft dit de context. In de beleidsnota, die we samen besproken hebben, staat wel opgenomen dat een aantal vaststellingen aantonen "dat het belangrijk is om al op heel jonge leeftijd in te zetten op een voldoende cognitieve ontwikkeling en de beheersing van het Nederlands" en dat deze vaststellingen aan de basis liggen "van het plan om de ontwikkelingsdoelen in het kleuteronderwijs te bekijken en aan de verlaging van de aanvangsleeftijd van de leerplicht".

Er zijn natuurlijk vele wegen naar Rome en al evenveel manieren om de ontwikkelingsdoelen in het kleuteronderwijs te bekijken of herbekijken. Dat vormt momenteel het voorwerp van een discussie die in alle discretie verloopt, maar die wel als doel heeft om te verhinderen dat kinderen met een taalachterstand naar het eerste leerjaar gaan.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Het is inderdaad de bedoeling om het niveau van het Nederlands bij zoveel mogelijk leerlingen zo hoog mogelijk te houden, zoals ook in het regeerakkoord en de beleidsnota staat. Het regeerakkoord toont ook dat er een duidelijk appel is naar de onderwijsverstrekkers toe om kwalitatieve taaltrajecten aan te bieden, ten minste vanaf de kleuterklas en als het even kan eerder. Het is in die zin hoopgevend dat de onderwijsverstrekkers het appel van u en de Vlaamse Regering begrepen hebben, getuige de ondertekening van de engagementsverklaring. Een van de punten van die engagementsverklaring behelst net de versterking van het Nederlands.

Ik denk dat we er niet omheen kunnen: vandaag stond er het een en ander in de krant over de taaltest als toegangspoort tot het eerste leerjaar. Ik denk dat we moeten vertrekken vanuit de vaststelling dat de ontwikkeling van kleuters heel ongelijk verloopt en dat het net de bedoeling is dat ze spelenderwijs leren. Het is ook de bedoeling van het kleuteronderwijs dat het met een eigen finaliteit kleuters tijd en ruimte geeft om zich te ontwikkelen. Belangrijk daarbij is dat eindtermen behaald moeten worden, terwijl ontwikkelingsdoelen net dat ontwikkelen in zich dragen.

U weet ondertussen dat de CD&V-fractie er vragende partij voor is om de taal-screening bij het begin van de derde kleuterklas te houden, zodat we dan al weten wat de specifieke noden zijn van de kleuter in kwestie en we een continuüm van taaltrajecten kunnen aanbieden op maat van elke kleuter. Op die manier wordt de integratie op de lagere school gefaciliteerd. We winnen een jaar en als blijkt dat leerlingen extra ondersteuning nodig hebben, dan kan het taaltraject in het eerste

leerjaar verdergezet worden. Wij blijven er wel bij dat de taalscreening geen toegangspoort mag vormen naar het eerste leerjaar.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Het schijnt dat je altijd op zoek moet gaan naar wat ons verbindt en het komt altijd beter over als je daarmee begint. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Minister, wat ons verbindt, los van een goed onderhandeld regeerakkoord met enkele belangrijke zaken, is dat wij extra willen inzetten op de kennis van het Nederlands. Een goede kennis van het Nederlands legt inderdaad de basis voor een goede schoolloopbaan. Als je kijkt naar alle statistieken, dan zie je dat die eerste jaren cruciaal zijn.

We zijn erin geslaagd om de leerplichtleeftijd naar beneden te halen, waardoor nu ook de leerlingen al van in de derde kleuterklas worden verplicht om les te volgen. Je kunt dan wel zeggen dat we in Vlaanderen een heel grote kleuterparticipatie hebben. Maar als je dan naar de statistieken van de centrumsteden kijkt, dan zie je dat we de kinderen die we net willen bereiken, niet of te weinig bereiken.

Ik denk dat we daar een extra inspanning voor moeten doen. U weet dat ik een groot voorstander ben van een verdere verlaging van de leerplichtleeftijd. Want dat gaat ervoor zorgen dat de kinderen die net die taalvaardigheid en opvolging nodig hebben, sneller hun weg kunnen vinden naar het onderwijs en naar taalbeheersing.

Af en toe heb ik weleens de neiging om een straffe uitspraak te doen. Maar dit is nu toch weer voor een stuk verbindend tussen ons beiden. U hebt natuurlijk het nadeel dat u minister bent en ik parlements lid. U kunt dat natuurlijk op twee manieren invullen.

In het regeerakkoord geven we duidelijk aan dat we willen inzetten op een goede kennis van het Nederlands – er op tijd bij zijn – en op taalscreening. En het veronttrust mij dat ik moet lezen dat we naar een taaltest gaan die iemand al dan niet de mogelijkheid geeft om naar het eerste studiejaar te gaan. Dat is niet de invulling die wij hieraan geven. Want naast taal zijn er op die leeftijd natuurlijk ook nog veel andere zaken die spelen. We zouden een historische fout maken als we daar op die manier een koppeling van maken.

Dat betekent natuurlijk niet dat we niet massaal moeten inzetten op die taalbeleving. We moeten die taalscreening inderdaad aan het begin doen. Zo zorgen we ervoor dat we op tijd zijn met die remediëring. Daar moeten we massaal op inzetten. En dan gaat het er natuurlijk over op welke manier je daarmee omgaat. Wij zijn tegenstander van het feit dat dat een apart systeem is. Dat moet in die school gebeuren, met een intens taalbad als dat nodig is, aangepast aan de leerling.

Ik denk dat we dat verhaal samen kunnen schrijven. Dat is een verhaal waar kansen worden geboden, en waar wordt ingezet op remediëring vanop jonge leeftijd. Daarnaast nodig ik iedereen in deze commissie uit om echt eens na te denken over de toekomst. Ik weet dat dat natuurlijk niet zo eenvoudig is, en dat dat niet alleen in onze handen ligt. Maar we hebben ook wel andere niveaus in dit land waarmee we in debat kunnen gaan.

Maar ik denk echt dat we die leerplichtleeftijd verder moeten verlagen. En dat kan dan nog verschillen in aantal halve dagen per jaar, daar kunnen we allemaal wel mee spelen. Maar ik denk dat daar een verplichting moet worden ingeschreven, zodat we ook kunnen bestraffen als dat niet wordt nagekomen. Dat lijkt mij cruciaal om iedereen daarin mee te krijgen.

In elk onderzoek komt naar voren dat die eerste jaren cruciaal zijn. Laten we dus massaal inzetten op die eerste jaren, zodat diegenen die vandaag beginnen de PISA-resultaten op termijn opnieuw naar boven krijgen. En dat begint ook met een goede kennis van het Nederlands.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, de kwestie ontwikkelingsdoel of eindterm is inderdaad een juridische kwestie. Wat is de finaliteit? Moeten we het nastreven of is het de bedoeling dat we het bereiken? Ik denk dat we daar hele lange debatten over kunnen houden, maar ik denk dat we allemaal wel hopen dat het nastreven in de derde kleuterklas ook wel een vorm van bereiken is. Ik moet niemand hier zeggen dat de kleuterklas heel belangrijk is om in dat eerste leerjaar lager onderwijs te leren rekenen, lezen en schrijven. Dat is net de reden waarom we de leerplichtleeftijd hebben verlaagd. Schrijfdans in de kleuterklas doen we met een reden. Allerlei dingen vullen in de maïsbak doen we met een reden. Het leren van allerlei liedjes met bewegingen doen we met een reden.

We kunnen inderdaad lange debatten houden of het een ontwikkelingsdoel is, of een eindterm. Ik denk dat we daar moeten kijken waar het een aantal leerlingen aan ontbreekt om een goede start te kunnen hebben in het lager onderwijs. Dan moeten we daar de nodige dingen rond doen. Als ontwikkelingsdoel, is dat een verscherpt ontwikkelingsdoel, is dat een eindterm kleuteronderwijs? Onze fractie zal het worst wezen hoe dat beestje heet, maar we denken wel dat we een stevige basis moeten hebben.

Ten tweede is er heel het debat over die taaltoets en die taalscreening. Er is toch één ding waarover we het wel eens gaan zijn, hoop ik, namelijk dat we daar iets mee gaan doen. Als het resultaat is dat dat kind onvoldoende het Nederlands beheerst, ga dan gewoon in de kleuterklas bij de kleuterjuf en ga in het eerste leerjaar en vraag aan die leraar: wie begrijpt u en wie begrijpt u niet? Die kan daar ook al een vrij goede inschatting van maken. Als kind in de lagere school starten, leren lezen en schrijven, wetenschappen en techniek, en mens en maatschappij, en die mevrouw vooraan gewoon niet begrijpen, is niet evident. Als we op het einde van de rit vaststellen dat ze schoolvertraging oplopen, moeten we geen grote theorieën en allerlei zaken gaan organiseren. Mijn vraag, vanuit onze fractie, is wel: als uit de taalscreening of taaltest blijkt dat die leerling onvoldoende bagage heeft om op een goede manier te kunnen starten in het eerste leerjaar, laat er ons alsjeblieft iets mee doen, in het belang van die leerling, maar ook in het belang van de leerkrachten. Immers, als we deze ochtend een hoorzittingen hebben gehad over leerkrachten aan boord houden, is dat ook een van de zaken die leerkrachten vragen: luister alsjeblieft naar ons. Minister, daar treden we u absoluut bij: doe er iets mee. Als dat taalbad in het belang van de leerling en de leerkracht is, dan is dat voor ons een winst voor die leerling.

Ik herinner nog even – en daar sluit ik mee af – aan de woorden van wijlen professor Chris Vandenbroeke, die zei: 'Neem een jaar, en geef ze een leven.'

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik las zopas een artikel in Knack waarin stond dat het Vlaams Belang vaak fungeert als cheerleaders van de N-VA. Ik ga nu mijn poging doen om dat ook te doen. Minister, wij steunen uw voorstel, en ik denk dat het een heel goede zaak is dat kinderen die naar het eerste leerjaar gaan de taal voldoende machtig zijn. We moeten wel eens nadenken over wat er dan gebeurt met die kinderen die in de derde kleuterklas moeten blijven zitten. Dan moeten misschien ook extra middelen vrijgemaakt worden.

Ik wil ook nog wijzen op een ander precair feit, en ik sluit mij wel aan bij de heer Daniëls – het 'cheerleaderschap'. Van de derde kleuterklas naar het eerste leerjaar,

dat is absoluut een probleem, maar er zijn toch nog altijd kinderen die ook instromen in het lager onderwijs. Mijn eigen stad, Sint-Truiden, heeft een asielcentrum, en we hebben daar veel mee te maken. Die kinderen kennen geen woord Nederlands, dat is zeer frustrerend voor de leerkrachten, maar ook voor de leerlingen die al in de klas zitten, en ik kan mij ook voorstellen voor de leerling in kwestie. Ik zou dan ook met aandrang willen vragen om die taaltesten en die taalbaden ook uit te breiden naar kinderen die later instromen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat we allemaal naar Rome willen. (*Gelach. Opmerkingen*)

Neen, Rome valt best mee, naar het schijnt, het is niet in het noorden. De wegen daarheen zijn divers. Ik ben zeer, zeer bezorgd over de achteruitgang van de kennis van het Nederlands in het lager onderwijs. Ik vind dat we al het maximaal mogelijke moeten doen om te verhinderen dat kinderen starten in dat lager onderwijs met een taalachterstand. Nederlands is immers de sleutel tot alle andere kennis, en dan dreigt die achterstand alsmáar groter te worden. We moeten dan ook opletten dat we geen zachte heelmeesters zijn, zelfs met de meest nobele intenties.

De standpunten en pleidooien zijn mij bekend. De discussie loopt momenteel. Ik zal daar ook de discretie rond respecteren, iemand moet het doen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): We schreven samen aan het regeerakkoord, en daarin stond dat we de kennis van het Nederlands als belangrijk punt naar voren schuiven. We blijven erbij dat als blijkt dat leerlingen bij de taalscreening bij het begin van de derde kleuterklas nood hebben aan een taalintegratietraject, we daar volledig voor moeten gaan. En als blijkt dat dat niet voldoende is, moet dat doorgezet worden in de lagere school. Daar moet met de voorziene middelen de nodige aandacht aan worden gegeven. En als de klassenraad daartoe beslist, moet dat ook uitgevoerd worden.

We blijven vanuit onze fractie appelleren op dat punt. We hopen daar ook partners in te kunnen zijn, samen met de onderwijsverstrekkers. We willen die ook nog sterker maken in het uitwerken van het engagement dat ze zelf ondertekend hebben, en de nodige aandacht hebben om die taalintegratietrajecten zo goed mogelijk op te zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over meisjes in STEM-opleidingen – 1569 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): De samenleving van vandaag heeft meer mensen nodig met een STEM-profiel (Science, Technology, Engineering, Mathematics). Om jongeren te stimuleren om voor STEM-opleidingen en -loopbanen te kiezen, werkte de Vlaamse Regering een STEM-actieplan uit. Dat actieplan trad in 2012 in werking en moet tegen 2020 acht doelstellingen realiseren.

Een van die doelstellingen was om meer meisjes in STEM-opleidingen en -beroepen te krijgen. Uit verschillende studies en statistieken blijkt immers dat het aandeel

vrouwelijke studenten in de STEM-richtingen klein is. De laatste tussentijdse STEM-monitor werd gepubliceerd in juni 2019, met cijfers gebaseerd op het academiejaar 2017-2018. Daaruit blijkt het aandeel meisjes in de STEM-richtingen duidelijk te zijn toegenomen sinds het referentieacademiejaar 2010-2011 voor de professionele en academische bachelors.

In het secundair onderwijs zien we andere verschuivingen. Terwijl in het aso bijna evenveel meisjes als jongens warm werden gemaakt om voor een STEM-richting te kiezen, was dat in het tso slechts een op de tien en in het bso zelfs een op de twintig. Meer specifiek werd er in de STEM-monitor ook gekeken naar het aandeel meisjes in ICT-opleidingen. Ook daar zijn de resultaten, zacht uitgedrukt, minder positief. In vergelijking met andere Europese landen doen we het op dat vlak bijzonder slecht. Enkel Nederland telt nog minder vrouwen met een ICT-diploma. In Zweden gaat bijvoorbeeld een op de drie diploma's binnen ICT naar een vrouw.

We kunnen ons er dus niet zomaar van afmaken door te zeggen dat jongens en meisjes nu eenmaal andere interesses hebben voor ICT. Er is wel degelijk een groot verschil tussen landen op dit vlak. En de impact op langere termijn baart ons zorgen. Binnen zo goed als elke sector op de arbeidsmarkt zal de nood aan werknemers met digitale vaardigheden alleen maar toenemen. Als vrouwen die vaardigheden niet ontwikkelen, zullen zij ook minder de vruchten kunnen plukken van de kansen die een digitale economie biedt.

Minister, hebt u plannen om de doelstellingen uit het STEM-actieplan verder te blijven opvolgen? Eind dit jaar loopt het actieplan af. Zal het opnieuw geëvalueerd worden? Komt er een nieuw STEM-actieplan? Indien ja, zal daarbij specifiek aandacht gaan naar de toeleiding van meisjes naar ICT-opleidingen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Zoals elk jaar zal ook in juni 2020, 2021 en 2022 een STEM-monitor worden aangeleverd, op basis van de school- en academiejaren 2018-2019, 2019-2020 en 2020-2021. Op dat moment klopt ik, samen met minister Crevits, vanuit haar bevoegdheden Economie, Innovatie, Werk en Sociale Economie, het eerste STEM-actieplan af, op basis van de inschrijvingen tot en met 2020. Ondertussen zijn we technisch al bezig met de voorbereiding van een nieuw STEM-actieplan, dat dus zou lopen van 2020 tot 2030.

Momenteel loopt er inderdaad een externe evaluatie van het STEM-actieplan 2012-2020. Naast een evaluatie van de voorbije periode is het daarbij natuurlijk ook de bedoeling om het nieuwe actieplan voor de periode 2020-2030 te voeden.

De ambitie van de Vlaamse Regering met betrekking tot STEM is duidelijk. Je leest dat doorheen het hele regeerakkoord. We hadden het eerder al over de financiering van de hogeschoolopleidingen en de onderwijsbelastingseenheden. We willen daar prioritair inzetten op de STEM-opleidingen. Samen met minister Crevits worden dan ook de voorbereidingen getroffen voor een nieuw STEM-actieplan. De externe evaluatie is daarvan natuurlijk de eerste, logische stap. Het is de intentie om dat STEM-actieplan dit het najaar aan de Vlaamse Regering voor te leggen.

In elk geval zal er in dat nieuwe STEM-actieplan opnieuw aandacht gaan naar specifieke doelgroepen, aangezien daar ruimte is voor groei. Als we dat een push willen geven, dan komen de ondervertegenwoordigde groepen daar net als eerste voor in aanmerking. Even vanzelfsprekend is dat we tegelijk ook zullen inzetten op inhoudelijk-technische aspecten, zoals ICT. De komende maanden zal er onder andere een afstemming gebeuren met key-stakeholders uit de publieke en de private sector, waarbij ICT en het doelgroepenbeleid rond ICT staat neergeschreven, staat aangeduid. Het tegendeel zou natuurlijk verbazen. STEM-meisjes,

en bij uitbreiding STEM-ICT-meisjes, zullen de komende jaren dan ook specifieke aandacht krijgen, dus ook in dat nieuwe actieplan.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik ben blij te horen dat er inderdaad opnieuw aandacht komt binnen het nieuwe STEM-actieplan voor specifieke doelgroepen, en zeker hier ook in het kader van mijn vraag naar het genderaandeel.

Ik wil misschien toch nog aandacht vragen voor het bekendmaken van STEM voor vrouwen in het algemeen, omdat het toch wel heel vaak gelinkt wordt aan een mannelijke beroep, zal ik maar zeggen. Vrouwen denken: dit is niets voor mij, dit is mij misschien niet op het lijf geschreven. Toevallig waren we dinsdag op bezoek op de T2-campus in Genk, waar eigenlijk op een zeer neutrale manier aandacht werd geschonken aan hoe STEM een aanbod kan zijn voor zowel jongens als meisjes. Mij lijkt het een goede manier om STEM onder de aandacht te brengen, zeker op een neutrale manier.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ik sluit me graag aan bij de bezorgdheden van mijn collega. Aan STEM kunnen we niet genoeg aandacht schenken. Een aantal weken geleden hebben we hier een hoorzitting gehad over de achteruitgang op het vlak van taal. Die mensen kijken een beetje jaloers naar het traject dat op het vlak van STEM is gelopen, maar zoals onze collega terecht aanhaalt, blijven er toch nog altijd een aantal bezorgdheden. Ik kijk uit naar de evaluatie die nu van het eerste STEM-actieplan gemaakt wordt. We kunnen dan bij de opmaak van het nieuwe STEM-actieplan die accenten die duidelijk nog nodig zijn, verder bespreken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voor de volledigheid wil ik misschien nog wat cijfermateriaal meegeven over de evolutie van het vrouwenaandeel in het secundair onderwijs. Ik vergelijk altijd met 2010-2011. In de instroom in de eerste graad hadden we 27,4 procent. In 2019-2020 is dat 33,3 procent. Daar zie je dus wel een serieuze groei. Voor het marktaandeel in de professionele STEM-bachelors was de instroom 23,8 procent in 2010-2011, en de meest recente cijfers zijn 27,8 procent. Voor het vrouwenaandeel in professionele STEM-bachelors ging de instroom van 21 procent in 2010-2011 naar 25,2 procent. Het marktaandeel van STEM in academische bachelors ging van 31,6 voor 2010-2011 naar 35,6. Het vrouwenaandeel in academische STEM-bachelors is wel hetzelfde gebleven. In 2010-2011 bedroeg dat 37 procent en in 2019-2020 ook exact 37 procent, met tussendoor wel een stijging in 2016-2017, bijvoorbeeld. Dat is een beetje vreemd. Alle andere cijferreeksen kennen een opwaartse trend, alleen hier, het vrouwenaandeel in academische STEM-bachelors, kennen ze een status quo, waarbij er tussen 2010-2011 en heden wel een stijging is geweest, maar daarna blijkbaar dan toch een terugval. Ik moet eens bekijken wat daar de oorzaak van zou kunnen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor de extra cijfers. Cijfers kunnen ons een aantal zaken leren. Het is interessant om op zoek te gaan naar de reden dat de cijfers in de meeste richtingen wel stijgen en dat één richting afwijkt van dat patroon. Maar het is goed dat we merken dat er een stijgende lijn is. Ik wil er in ieder geval voor pleiten om binnen dat STEM-actieplan blijvend aandacht te hebben voor die specifieke doelgroepen en dan heel specifiek in dit kader voor vrouwen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over nieuwe gevallen van schoolkamperen
– 1504 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, voor 2,5-jarigen zijn in de Daltonschool 1 in Runkst twaalf plaatsen. Tien van deze plaatsen zijn al ingenomen door broers en zussen, met als resultaat dat er nog twee plaatsen overblijven. Hierdoor zijn al vijftien dagen voor de start van de inschrijvingen mensen aan het kamperen. Runkst is uiteraard geen alleenstaand geval. Overal in het land worden de tenten en campingwagens weer bovengehaald en staan mensen te kamperen. Nochtans heeft het Vlaams Parlement er vorig jaar net voor de verkiezingen een decreet doorgejaagd om dat schoolkamperen tot het verleden te doen horen. Minister, in oktober werd er dan plots een resolutie goedgekeurd om dit decreet uit te stellen. Dat is nu vijf maanden geleden, toch wel al eventjes dus.

Minister, hoever staat u met de voorbereiding van de aanpassing van het Inschrijvingsdecreet?

Minister, verder heb ik een heel belangrijke vraag: bent u eigenlijk voorstander van een centraal aanmeldingssysteem in geval van overcapaciteit? Voor uw voorganger, minister Crevits, was dat alvast een belangrijk element. Ik ben heel benieuwd hoe ú daar eigenlijk over denkt.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We zitten in de beleidsvoorbereidende fase. Het blijft de bedoeling om dit jaar nog, in september, het aangepaste decreet van start te laten gaan, zodat de inschrijvingen voor het schooljaar 2021-2022 onder dat nieuwe inschrijvingsrecht kunnen plaatsvinden.

Het nieuwe decreet voorziet inderdaad dat er in de instroomjaren van het secundair en het basisonderwijs verplicht digitaal moet worden aangemeld als een school wil kunnen weigeren voor die jaren. Tenzij de Hasseltse Daltonschool haar capaciteit uitbreidt, zal de school dus volgend jaar wel aanmelden.

Ik heb eind vorig jaar, naar aanleiding van het uitstel, extra middelen voorzien voor scholen die wilden aanmelden voor volgend schooljaar. De betrokken school had hierop een beroep kunnen doen om een aanmeldingssysteem aan te schaffen en zo die kampeertoestanden te vermijden. Men heeft er dus voor gekozen om dat niet te doen.

Dat er ook dit jaar voor de school zou worden gekampeerd, was eigenlijk te verwachten. In 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 en 2019 was dat ook het geval. Dit kan men dus bezwaarlijk nieuws noemen. Als men geen gebruik maakt van de mogelijkheid om in te treden in het digitale systeem, dan weet men bij voorbaat, gezien de ervaringen uit het verleden, dat er opnieuw zal worden gekampeerd. Er kan dus moeilijk worden gesproken over een 'nieuw' geval.

Scholen die dat wilden, konden een subsidie krijgen om digitaal aan te melden zodat kamperen niet nodig is. In het gewoon basisonderwijs meldden zo'n 40 procent van de scholen aan. Als minister stond ik de school in kwestie dus niet in de weg om al voor aanmelden te kiezen. Ik kan alleen maar vaststellen dat de school hierin een andere keuze heeft gemaakt en ervoor heeft gekozen om te laten kamperen.

In de media geeft de Stad Hasselt te kennen al 7000 euro te hebben uitgegeven aan een aanmeldingssysteem. Ik concludeer dus dat ze klaarstaan om volgend jaar gezamenlijk digitaal aan te melden en dat ze daarin dus een duidelijke keuze hebben gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Misschien is het een goed idee om Vlaanderenbreed een of ander systeem uit te werken, zodat alle scholen samen kunnen aanmelden? Dat zou duidelijker zijn voor de ouders.

Dat er opnieuw gekampeerd wordt, vind ik wel een probleem. Want u zegt zelf dat ze al verschillende jaren met die problemen kampen. En dat scholen niet meedoen aan dat digitaal aanmelden, komt natuurlijk omdat ze er tot op heden niet toe worden verplicht. Ik hoop inderdaad dat het voor volgend jaar niet meer het geval zal zijn en dat die kampeertoestanden enkel nog tijdens de vakantie in warmere landen zullen voorkomen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ter aanvulling, het is nooit de ambitie geweest van de vorige minister van Onderwijs, noch van onze fractie om een centraal aanmeldingssysteem in het leven te roepen. Zoals minister Weyts aangaf, is dat ook niet in het uitgestelde decreet opgenomen. We blijven ervan overtuigd dat het niet opportuun is om dit in te voeren, maar we vinden wel dat de lokale partners samen de verantwoordelijkheid moeten nemen om ervoor te zorgen dat het inschrijvingsbeleid zo vlot mogelijk loopt.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Voor onze fractie is het eerste uitgangspunt dat wij de maximale keuzevrijheid van de ouders willen garanderen. Technologische hulpmiddelen kunnen daarbij nuttig zijn om dat op een zo comfortabele manier te doen. Voor ons zijn er geen taboes over het al dan niet digitale karakter daarvan. Voor ons hoeft het niet via kamperen, maar welk systeem er ook komt, het moet de keuzevrijheid zo maximaal mogelijk garanderen. Wij kijken dan ook uit naar de teksten die in het parlement besproken zullen worden en waarmee de doelstellingen die we in het regeerakkoord hebben afgesproken, gerealiseerd zullen worden.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik heb een korte bijkomende vraag. Ik wacht natuurlijk in eerste instantie op het nieuwe Inschrijvingsdecreet, maar een van de principes uit het regeerakkoord is dat er ook rekening gehouden zal worden met volgorde, ook bij digitale aanmelding. Minister, kunt u ons een idee geven van hoe dat concreet in zijn werk zal gaan? Als je je vandaag digitaal aanmeldt, dan geef je drie keuzescholen op. Die keuze wordt dan in een algoritme gestoken. Hoe verwacht u dat er daarbovenop ook nog eens rekening gehouden zal worden met de volgorde van inschrijving in verschillende scholen? Dat lijkt mij bijzonder moeilijk, zo niet onmogelijk, om in de praktijk om te zetten.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb weinig toe te voegen aan mijn aanvankelijk antwoord. We zijn momenteel bezig met de concretisering van de doelstellingen rond dat inschrijvingsrecht op regelgevend vlak. We hebben met de regering ook al een aantal principes vastgelegd die de administratie nu in regelgeving giet. Er zijn natuurlijk een aantal praktische ICT-problemen en daarnaast is er de vraag van

sommige scholen en lokale besturen om te kunnen vasthouden aan de eigen selectiecriteria om voorrang te gaan bepalen. Dat moeten we allemaal praktisch kunnen verwerken en daar wordt momenteel werk van gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik hoop inderdaad dat dat allemaal inderdaad snel concreet zal worden en dat deze problemen volgend jaar van de baan zijn. Verder wil ik benadrukken dat ook wij voorstander zijn van een maximale keuzevrijheid bij de ouders. Daarom zijn we ook blij dat de dubbele contingentering afgeschaft zal worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het geringe succes van de imamopleiding – 1507 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): U ziet dat het Vlaams Belang hier vandaag zeer goed vertegenwoordigd is in deze commissie, voorzitter.

Minister, ik had deze vraag al even geleden ingediend en ze is intussen al een beetje achterhaald, omdat er zich al enkele studenten hebben aangemeld voor de imamopleiding, wellicht door de krantenberichten die er indertijd over zijn verschenen. Op 3 maart las ik immers dat er ondertussen genoeg studenten zijn om van start te gaan. Hoeveel zijn dat er dan? Hoeveel moeten er zijn, hoeveel is genoeg en hoeveel zijn er nu effectief? Weet u dat?

Toch blijft mijn vraag wel relevant, vind ik toch, want het gaat om een zeer laag aantal, wat erop duidt dat er zeer weinig moslims interesse tonen. Er zijn 800.000 moslims in dit land en toch moet er blijkbaar geduwd, getrokken en gepusht worden om die in de richting van de imamopleiding te krijgen. Mijn vraag aan u is dan ook hoe u dat verklaart. Denkt u niet dat er een gebrek aan draagvlak is bij de moslimgemeenschap voor deze opleiding?

Ik wil misschien toch ook vragen wat voor Vlaanderen de kostprijs hiervan is. Dit stond niet in mijn vraagstelling, maar ik hoop dat u er toch op kunt antwoorden. Ik weet dat dat, zoals zo vaak in dit land, helaas, een gedeelde bevoegdheid is met het federale niveau. Maar welke kostprijs van die imamopleiding draagt het Vlaamse niveau?

Wat is de rol hierin van de Moslimexecutive?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat collega Slagmulder die vraag al eens heeft gesteld in het kader van een debat in de plenaire vergadering, waar ik in essentie ook heb gezegd dat u aan de verkeerde deur klopt. De bevoegdheidsverdeling is wat ze is. Dit is België.

Ik herhaal die verdeling nog even. De organisatie van de opleiding voor de bedienaars van de islamitische eredienst is zit vervat in het koninklijk besluit, dus op federaal niveau. Dat is een opdracht van het Executief van de Moslims van België. Wat de taak en de betrokkenheid van het beleidsdomein Onderwijs en

Vorming betreft, hebben wij geen bevoegdheid ter zake, en ook niet in de opleiding van bedienaars van andere erediensten trouwens. Dat belet niet dat bedienaars in opleiding zich kunnen inschrijven aan een erkende instelling van het hoger onderwijs in Vlaanderen, net zoals elke persoon die voldoet aan de toelatingsvoorwaarden hoger onderwijs. Daarvoor heeft men mijn toestemming ook niet nodig.

U verwijst naar het initiatief vanuit het Executief, met steun van de federale minister van Justitie Koen Geens, om in België een imamopleiding van start te laten gaan. Dat is overigens ook een initiatief waar wij vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming niet bij betrokken zijn.

Het theologische luik, met daarin onder andere het bestuderen van de Koran, zou naar verluidt worden aangeboden door een vzw, maar dat is ook de resultante van een overeenkomst tussen federaal minister Geens en het Executief.

Daarnaast is er een seculier luik, waarbij kandidaat-imams een opleiding volgen aan de KU Leuven. Maar dat is ook gewoon een luik dat iedereen kan volgen. Dat bestaat uit een aantal reguliere onderdelen: sociologie, Arabische filosofie, ethiek, recht, historische vakken. Dat zijn vakken die nu reeds worden aangeboden. Het is dus niet juist dat de KU Leuven nu een academische imamopleiding organiseert. Dat klopt niet. De universiteit biedt louter en alleen een seculier gedeelte van de opleiding aan. Dat zijn opleidingsonderdelen die door alle studenten kunnen worden gevolgd, door iedereen. De vakken worden vanzelfsprekend ook in het Nederlands gegeven, en ze zijn van dezelfde academische standaard als alle andere vakken van de universiteit.

Zoals ik al aangaf, betreft dit een initiatief vanuit het Executief, met steun van de federale minister van Justitie Koen Geens. Vragen over het draagvlak voor deze opleiding, het aantal inschrijvingen en dergelijke kunt u dan ook beter stellen aan mijn federale collega Geens. Ik draag daar dan ook nul euro aan bij. Ik zie ook geen actieve rol weggelegd voor het Vlaams onderwijsbeleid, laat staan dat ik die imamopleiding zou gaan promoten.

Ik kan wel zeggen dat er aanvankelijk nul inschrijvingen waren. Na de discussie in de plenaire vergadering, naar aanleiding van de vraag van collega Slagmulder, zijn er wel enkele inschrijvingen binnengekomen. Ik voer in elk geval de promotie niet, maar die van u is blijkbaar efficiënter.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): U zegt 'enkele'. Ik heb gevraagd hoeveel, en hoeveel inschrijvingen genoeg zijn om zo'n imamopleiding te starten. U hebt daar niet op geantwoord. U zegt dat ze uw toestemming niet nodig hebben en dat u dat niet promoot. Maar u bent minister van Onderwijs in Vlaanderen, en u schakelt zich wel degelijk in voor de aanzet naar een imamopleiding, waar u de theologie en het recht van de Koran faciliteert. Want het is toch de bedoeling dat die studenten, die starten met deze opleiding aan de universiteit, nadien overgaan tot een verdieping van de koranstudie in de Grote Moskee van Brussel? En dus faciliteert u dat wel.

Ik zou denken dat u, als minister van Onderwijs in een land waar op 22 maart 2016, bijna dag op dag vier jaar geleden, verschrikkelijke islamitische aanslagen gepleegd zijn, waarbij 32 mensen zijn gedood en honderden slachtoffers zijn gevallen – dat waren moslims die de Koran zeer goed bestudeerd hadden –, zich daar toch tegen zou verzetten, als dat wordt gefaciliteerd aan onze universiteiten om daar een specialist in te worden. Want dat zijn die imams natuurlijk: die zijn specialist, of die worden specialist. U moet niet zo glimlachen, want het is echt niet zo grappig, hoor, wat ik hier zeg. De import van de islam in dit land, minister Weyts, de islamisering van Vlaanderen heeft geleid tot doden en honderden

gewonden en mensen die vandaag nog revalideren. Die aanslagen zijn gepleegd door mensen die de Koran goed hadden bestudeerd. U faciliteert dat proces vandaag aan onze universiteiten. Ik vind dat schandalig. Ik zou u dus willen vragen om u daartegen te verzetten en om op te komen voor onze cultuur, en niet de theologie van het christendom of het jodendom te vergelijken met die van de islam, want die is totaal verschillend, die staat daar totaal haaks op. Verzet u dus, kom op voor onze cultuur, en verban de islam van onze universiteiten, minister Weyts. Dat is uw taak als minister van Onderwijs.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Het is altijd speciaal om na de heer Van Rooy te moeten spreken. Je hebt altijd de neiging om daarop in te gaan. Maar de realiteit is dat u altijd de neiging hebt om haat te prediken, en op dat vlak komt u natuurlijk overeen met extremistische vormen van de islam. U bent iemand die haat predikt, u bent iemand die totaal niet in de realiteit staat en over het algemeen vind ik u eigenlijk een ongelooflijke zeveraar. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

Dan nu de argumenten. Als ik het goed begrijp, mijnheer Van Rooy, bent u van oordeel dat het beter is dat er imams die opgeleid zijn in het buitenland ...

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Geen woorden in mijn mond leggen. Dat zeg ik niet, mijnheer De Gucht. Leugenaar! U bent een leugenaar!

De voorzitter: Mijnheer Van Rooy, u hebt straks tijd voor een repliek.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): ... die opgeleid zijn in het buitenland, naar hier komen met een vorm van islam die ofwel gekleurd is doordat ze bijvoorbeeld vanuit Turkije naar hier gezonden worden en vanuit Diyanet hun opleiding krijgen. Daar bent u eerder voorstander van dan dat we inderdaad de islam ... Ik ben zeker en vast – dat zal u waarschijnlijk wel weten – niet noodzakelijk de grote voorstander van een gestructureerde en door de overheid gesubsidieerde religieuze beleving, maar in tegenstelling tot u geldt dat voor mij voor alle religieuze belevingen. U zet eigenlijk elke gelovige van de islam gelijk met terroristen. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

Dat doet u wel. Als u uw tussenkomst zou herlezen – u moet dat eens doen – zult u zien dat u er eigenlijk tegen bent dat er hier, op vraag van meerdere mensen in de politiek, gestructureerde opleidingen plaatsvinden voor imams, binnen de waarden en de normen die in deze samenleving gelden, die goed begeleid worden op een universiteit zoals de KU Leuven, waar inderdaad ook andere godsdienstopleidingen plaatsvinden. Wanneer er in de moskee gepreekt wordt vanuit een islam die aangepast is aan de waarden en normen van de westerse samenleving zoals scheiding van kerk en staat en de gelijkheid van man en vrouw, bent u daar eigenlijk tegen. Want dat vindt u eigenlijk een verachtelijk systeem, omdat dat ingaat tegen alles waarin u gelooft, namelijk de scheiding in de maatschappij tussen bepaalde gelovigen en de zogezegde, volgens u goede maatschappij.

Wel, ik zal u iets zeggen, mijnheer Van Rooy. U bent diegene die de maatschappij onderuit haalt. U probeert haat te zaaien in die maatschappij, net zoals terroristen dat doen. U bent iemand die haat zaait. Je moet in de politiek staan op een manier die maakt dat de samenleving beter wordt en dat mensen bij elkaar komen. Ik erger mij aan uw constant racistische discours waarmee u iemand die een bepaald geloof belijdt, gelijkstelt met iemand die een geloof misbruikt om haat te zaaien.

Ik vind het dus een bijzonder goede zaak dat we een opleiding hebben die dat op een juiste manier begeleidt. Daardoor zullen we er op termijn in slagen om imams te hebben die volgens de waarden en normen die in deze maatschappij gelden, een juiste manier van geloofsbelijdenis bewerkstelligen in dit land.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik begrijp dat de minister zich niet aangesproken hoeft te voelen. Het is inderdaad een initiatief dat werd genomen vanuit de Moslim-executieve en minister Geens. De Vlaamse imamopleiding was een aanbeveling van de parlementaire Commissie voor de Bestrijding van Gewelddadige Radicalisering in dit parlement maar evengoed van de commissie Aanslagen van het federale parlement. Zowel de ene als de andere commissie concludeerde uit alle hoorzittingen dat er een vraag was naar een Vlaamse imamopleiding. Het was uiteraard de bedoeling om die buitenlandse invloeden, zoals die vanuit Saoedi-Arabië, tegen te gaan.

Nu wil ik wel de vinger op de wonde leggen en zeggen waarom die opleiding geen succes is. Dat heeft te maken met de driehoek waarop zij nu wordt georganiseerd. Tegen de KU Leuven heeft niemand iets, dat is een gerenommeerde onderwijsinstelling. Dat is geen probleem. De tweede pijler is het Executief van de Moslims hier in België. Zij hebben geen draagvlak bij de moslimgemeenschap. De moslimgemeenschap heeft daarvoor gewaarschuwd en heeft een brief geschreven naar onder meer minister Geens. De Moslimexecutieve heeft geen draagvlak bij de moslimgemeenschap omdat de raad van bestuur, de top van de Moslimexecutieve, wordt aangestuurd door de Turkse en Marokkaanse staat. De moslims weten dat. Zij hebben in hun organisatie een raad van bestuur en een algemene vergadering. Daar zitten de moslims in die op een democratische wijze worden verkozen. Maar die algemene vergadering komt al drie jaar niet meer samen. En dat zijn nu net de moslims die de moslimgemeenschap vertegenwoordigen. Die worden niet aangesproken. Dan is er de vzw Académie de Formations et de Recherches en Études Islamiques (AFOR), die moet instaan voor verdere bijscholing na de scholing in de KU Leuven. Die vzw wordt al helemaal niet gedragen. Die wordt niet gezien als een organisatie die deskundig is om academische cursussen en dergelijke te organiseren. Met andere woorden: heel die imamopleiding, zoals ze nu georganiseerd is, wordt niet gedragen door de Vlaamse moslimgemeenschap. Daardoor zullen wij geen moslims aantrekken om die opleiding te volgen en om tot Vlaamse imams te komen.

Wij moeten dus iets doen aan de manier waarop het wordt georganiseerd, anders zal het geen succes worden en zullen wij niet tot Vlaamse imams komen. Dat is een probleem omdat wij denken dat het heel belangrijk is dat wij Vlaamse imams hebben, zodanig dat we de rationele, Europese islam hier in onze maatschappij vertegenwoordigd kunnen zien.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik heb mij voorgenomen om niet te zwijgen. Ik denk dat het onze plicht is om te reageren als moslims in ons land, moslims die de Koran lezen, moslims die de Koran bestuderen, telkens opnieuw heel gemakkelijk worden weggezet als terroristen. Mijnheer De Gucht, ik ben het met u eens, dat is je reinste haatzaaijerij. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

Ik vind het belangrijk dat dat herhaald wordt. Ik vind dat soort extreemrechtse haatzaaijerij minstens een even groot gevaar voor onze democratische samenleving als radicaal jihadisme, en ik ben blij dat we daar binnenkort in het kader van de commissie Gewelddadige Radicalisering uitgebreid op zullen ingaan.

Maar ik heb het ook al eens gezegd in de plenaire vergadering: wij zijn heel blij dat er een Vlaamse imamopleiding komt. Dat valt inderdaad absoluut te prefereren boven het fenomeen waarbij imams uit het buitenland worden geïmporteerd. Ik wil dat mensen die hier zijn geboren, die de taal spreken, die onze samenleving kennen, die in ons waardekader worden opgevoed, hier voor onze moskeeën staan. Ik weet dat het Vlaams Belang natuurlijk het liefst zou hebben dat alle moslims in

ons land als bij toverslag zouden verdwijnen, maar dat gaat nooit gebeuren. Dat zijn Belgen, dat zijn jongeren van hier, die evengoed een kans verdienen in onze samenleving. Wat mij ook heel erg stoort is dat hele verhaal van twee maten en gewichten. Oké, men kan pleiten voor het afschaffen van de imamopleiding, maar pleit dan meteen ook voor het sluiten van het kleinseminarie. Het is het een of het ander.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik had hier deze week bezoekers in het parlement. Ik heb hun toen verteld dat hier in de commissie grondig werk wordt geleverd op basis van ratio en dat er in de plenaire misschien wat meer emo is. Ik hoop dat dat toch zo kan blijven. Ik denk dat we die achtergrond dan ook moeten meenemen, dat het inderdaad een van de aanbevelingen is uit de parlementaire onderzoekscommissie naar aanleiding van de aanslagen die bijna unaniem zijn goedgekeurd. Die aanbevelingen gaan voor transparantie. We gaan op zoek naar minder buitenlandse inmenging. Dat is inderdaad, zoals mevrouw Krekels zegt, een proces dat we continu moeten monitoren. Het is belangrijk dat we weten wat die imams studeren. Enkel zo kunnen we voldoende controle houden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik verbaas me een beetje over de tonaliteit en stijl. Dit is hier de commissie Onderwijs, waar leerkrachten naar kijken, waar leerkrachten in zitten, en waar we proberen, denk ik toch, tot op vandaag, om de goedheid, de degelijkheid, de structuur en de manier waarop een school werkt, hier wat te introduceren. Maar goed, mijnheer Van Rooy, elk vogeltje zingt zoals het gebekt is. Die manier laat ik aan u.

Ik wil toch eventjes naar de inhoud gaan. Het gaat over de vakken aan de KU Leuven. Daarover stelt u een vraag. Welke vakken zijn het? Recht en religie, gegeven door de heer Henri Torfs, dat is Rik Torfs. Dat is nu niet direct het type dat ik verdenk van moslimextremisme. Religie, conflict en vrede, door Jan De Volder, ook niet direct de grootste imam. Bovendien, mijnheer Van Rooy, de kern is dat deze vakken niet speciaal worden ingericht voor deze opleiding; die bestonden daarvoor al, meer zelfs, ik had die ook al kunnen volgen toen ik studeerde aan de KU Leuven. Weet u waarom dat zo is? Omdat eenieder, ook u, de opleiding 'religie en samenleving' kan volgen. De studenten die voor die vakken inschrijven – ik weet niet of u dat weet, maar uw collega's zullen dat u wellicht vertellen – hebben een creditcontract. Wat is een creditcontract? Daar betaalt de student zelf – het wordt niet gefinancierd – voor de studiepunten die hij of zij opneemt. Dat is het luik van de KU Leuven, niet meer en niet minder dan dat.

Wat het andere luik betreft, waar we niet aan kunnen, dat niet aan de KU Leuven, niet bij een overheidsinstelling, niet bij een wetenschappelijke instelling zit, treed ik mijn collega Kathleen Krekels bij, dat we ons daar een aantal vragen bij stellen, maar dat we daar, tot nader order, niet aan kunnen. Dus alsjeblieft, blijf op een respectvolle manier in deze commissie ook bij de feiten.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Los van de tonaliteit en het showgehalte is het gewoonweg niet waar wat u zegt. Wij faciliteren niets, dat heb ik u trachten diets te maken. Iedereen die aan de inschrijvingsvoorwaarden voldoet, kan die vakken aan de KU Leuven volgen. Dat gaat over godsdienstpsychologie en -sociologie, Arabische filosofie. Iedereen kan die volgen, dus ook kandidaat-imams. Anderzijds denk ik toch ook dat zelfs moslimexperten geaffilieerd met uw partij ook die opleiding gevolgd hebben, dus die opleiding staat open voor kandidaat-imams, voor VB'ers, voor wie dan ook.

Verder kan ik alleen maar zeggen dat de kennis en kunde waarvan u getuigt, gelukkig ook wel haaks staat op de kennis en kunde die hier regelmatig wordt betuigd door uw collega's die deze commissie Onderwijs volgen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Over kennis en kunde gesproken, minister Weyts: wat u moet doen, dat is de kandidaat-imams die die opleiding volgen, weren. Ik hoor hier allemaal specialisten in Onderwijs, maar van de islam kent u allemaal geen jota, met u op kop, mijnheer De Gucht. Koran 9.29: "Strijd tegen hen die niet in Allah geloven." Koran 47.4: "Wanneer gij in een ontmoeting met ongelovigen bent, houw dan in op hun nekken en richt een bloedbad aan." Koran 9.5: "Dood de ongelovigen waar je hen maar vindt. Grijp hen, beleger hen en wacht hen op in elke hinderlaag." Koran 9.12: "Bestrijd de leiders van het ongeloof." Koran 9.14: "Bestrijd de ongelovigen. Allah zal hen door uw handen straffen."

De voorzitter: Mijnheer Van Rooy, kunt u bij het thema blijven?

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik dacht dat ik twee minuten had, toch? Gelieve mij dan niet te onderbreken.

Koran 9.36: "Bestrijd alle ongelovigen, mits zij u gezamenlijk bestrijden." Koran 47.4: "En diegenen die ter wille van Allah worden gedood, hun daden zal hij zeker niet vruchteloos maken." Dat gaat zo eindeloos voort in de Koran. En dan is er natuurlijk nog de Hadith, het leven van de profeet Mohammed en zijn uitspraken. Hij zei: "Wie zijn religie verlaat, dood hem."

Dat is wat er in al die geschriften van de islam staat. Dat is de opdracht die de moslims krijgen van Allah, namelijk ons bestrijden en doden. En dat is, minister Weyts, wat u faciliteert wanneer u zich niet verzet tegen het feit dat kandidaat-imams aan onze universiteiten beginnen met de imamopleiding. U kent wellicht de bekende arabist Urbain Vermeulen. Hij zei dat de islam veel meer wet en recht is dan religie en dat het een totalitair systeem is. En dat heeft geleid tot de aanslagen van 22 maart 2016, met 32 doden en honderden gewonden tot gevolg. Dat is wat u nu zult faciliteren en wat alle partijen hier hebben veroorzaakt. Alle partijen die hier aan het beleid hebben deelgenomen, hebben dit veroorzaakt door hun jarenlang tolereren en faciliteren van de islam. Minister Weyts, u kunt dit weglachen en zeggen dat dat niet waar is. Maar het is wél waar. En u zult dat nu faciliteren.

En, mijnheer de Gucht, dat heeft niets te maken met racisme. Als u mij een racist noemt, moet u maar een klacht indienen. Want dat is een strafbaar feit, dat weet u. Dien dan een klacht in. Wees een man. Dien een klacht in, doe uw burgerplicht. Maar uw praatjes, daar heeft niemand iets aan. Verzet u tegen wat er in de Koran staat. Lees de Koran. Verzet u niet tegen mij, want ik ben alleen maar de boodschapper. *(Opmerkingen van Jean-Jacques De Gucht)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het toenemende aantal langdurig zieke schooldirecteurs
– 1525 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de vervanging van langdurig zieke schooldirecteurs
– 1546 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het dreigende directeursstekort in het onderwijs
– 1632 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Loes Vandromme

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Voorzitter, minister, een recent rapport van de onderwijsadministratie toont aan dat we, naast een lerarentekort, binnenkort ook met een directeursstekort kampen. Voorlopig is er nog geen enkele school die het zonder directeur moet stellen. Maar het aantal langdurig zieke directeurs toont aan dat er iets moet veranderen. Deze cijfers tonen bijvoorbeeld aan dat directeurs tussen 56 en 65 jaar het meest uitvallen door stress en burn-out. In het basis-onderwijs is het probleem het grootst: daar waren directeurs in 2018 gemiddeld 19,37 dagen ziek, tegenover gemiddeld 16,37 ziekte-dagen in het hele onderwijs. Een andere indicator van dit probleem is het groeiende aantal gepensioneerde directeurs dat opnieuw een aanstelling aanvaardt. Vorig schooljaar waren dat er 24, 5 jaar geleden waren dat er maar 10.

Het aantal langdurig zieke directeurs neemt duidelijk toe, ondanks de extra ondersteuning die u en uw voorganger voorzien hebben. Plant u nog bijkomende maatregelen om een eventuele uitval van directeurs te vermijden?

In de commissie Onderwijs sprak u eveneens van een actualisering van het beleidsplan ter bevordering van het welzijn en welbevinden in onderwijsinstellingen, en dit naar aanleiding van de cijfers uit de werkbaarheidsmonitor. Wat vertellen die cijfers ons?

Ten slotte publiceerde Onderwijs Vlaanderen een toolbox met instrumenten ter voorkoming van psychosociale risico's en er werden ook al opleidingen over de risico's hiervan georganiseerd. Deze trajecten werden recent afgerond. Hoe evalueert u deze projecten en ziet u mogelijkheden voor een verdere en bredere uitrol?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, collega's, we hebben het hier al heel vaak gehad over het lerarentekort. We hebben de hoorzittingen gehad en we hebben u de ernst van de huidige situatie al heel vaak duidelijk proberen te maken, minister: het is geen vijf voor twaalf, maar tien over twaalf.

Het lerarentekort heeft ook grote gevolgen voor de werkbaarheid van de directeurs in ons onderwijs, want die moeten constant op zoek naar vervangers, die ze vaak niet vinden. De druk verhoogt almaar, en dat terwijl directeurs al op hun tandvlees zitten door het ruime takenpakket dat ze hebben – ik ben zelf schooldirecteur

geweest en ik zou hier een halfuur lang kunnen spenderen om alle taken van een directeur op te sommen. Ik zal herhalen wat mevrouw Vandromme al een paar keer heeft gezegd: leerkracht is de mooiste job ter wereld. Dat geldt ook voor directeur, tenminste als die zich op zijn corebusiness kan focussen, wat directeurs vandaag de dag jammer genoeg allang niet meer kunnen. Het is voortdurend brandjes blussen en taken uitvoeren die niet tot de corebusiness horen. Enkel als ze nog een beetje tijd over hebben, kunnen ze zich met het pedagogische bezighouden.

Als een directeur uitvalt, dan moet men snel ingrijpen en moet de school in kwestie op zoek naar alweer een vervangende leerkracht, waardoor je natuurlijk heel snel in een vicieuze cirkel terechtkomt.

Het hoeft ons dan ook niet te verwonderen – en ik denk dat niemand zich daarover verwondert – dat schooldirecteurs langdurig ziek zijn, dat ze met burn-outs te maken krijgen, dat ze het niet meer zien zitten om hun job nog te blijven uitvoeren of dat potentiële directeurs er zelfs niet meer aan willen beginnen, doordat ze zien wat er in hun school gebeurt. Het is allesbehalve evident om die vacatures dan ingevuld te krijgen. Dat valt te horen in zowel het katholiek als het gemeenschaps- en stedelijk onderwijs.

Hebt u een zicht op het totale directeursstekort? Welke maatregelen zult u op korte termijn nemen om deze problematiek, gekoppeld aan het lerarentekort, aan te pakken? Bent u zich bewust van de ernstige situatie in ons onderwijs?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Collega's, ik denk dat de voorgaande sprekers het probleem al duidelijk in kaart hebben gebracht. Naast het lerarentekort dreigt er vandaag klaarblijkelijk ook een directeursstekort, zo stond recent te lezen in De Standaard. Het aantal langdurig zieke directeurs is absoluut zorgwekkend. Vooral directeurs tussen 56 en 65 jaar vallen het meest uit door stress en burn-out.

In het basisonderwijs is het probleem het grootst: daar waren directeurs in 2018 gemiddeld bijna 20 dagen ziek, tegenover 16 ziektedagen in het hele onderwijs. Ook het groeiende aantal gepensioneerd directeurs dat opnieuw een aanstelling aanvaardt, wijst op dit toenemende probleem. Vorig schooljaar namen 24 gepensioneerd directeurs hun job weer op, 5 jaar geleden waren dat er maar 10.

In welke concrete maatregelen voorziet u om onze schoolleiders te versterken? Dat is absoluut nodig. Vindt u dat er meer aandacht zou moeten gaan naar vorming en intervisie, met andere woorden naar een betere ondersteuning van de directeurs? Hoe zult u erover waken dat het aspect psychosociale belasting wordt geïntegreerd in de vorming van de directeurs?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat verschillende onderzoeken ons de afgelopen jaren hebben gewezen op het feit dat schoolleiders in Vlaanderen regelmatig een hoge werkdruk en werkstress ervaren. De werkbaarheidsmonitor van november van het afgelopen jaar toonde ook aan dat werkstress, werkdruk en emotionele belasting belangrijke aandachtspunten blijven, niet alleen bij schoolleiders maar bij alle personeelsleden in het onderwijs. En het 'Rapport afwezigheden naar aanleiding van ziekte 2018' toont vooral aan dat langdurige afwezigheden bij directiepersoneel vaak een psychosociale oorzaak hebben. We zien dus in de cijfers dat schoolleiders toch ook oververtegenwoordigd zijn.

Er zijn de afgelopen jaren daaromtrent wel wat maatregelen genomen, vooral om de schoolleiders te professionaliseren en te versterken. Zo maakte mijn voorganger in 2018 eenmalig een budget van 500.000 euro vrij voor de professionalisering van

schoolleiders. Daarbij ontving iedere pedagogische begeleidingsdienst ook een deel van dit budget om een project uit te werken. De rode draad daarbij was 'de schoolleider als poortwachter'. Uit divers recent onderzoek blijkt natuurlijk ook de cruciale rol van de schoolleider als poortwachter – die titel was dus niet zomaar gekozen –, zowel voor zichzelf als voor het lerarenteam.

Die projecten hadden de volgende doelen: de professionalisering van schoolleiders versterken, inzicht verwerven in de professionalisering van schoolleiders naar aanleiding van die projecten en bijkomende input verzamelen over de invulling van een competentieprofiel voor schoolleiders.

Deze projecten worden momenteel geëvalueerd, en we willen ze ook gebruiken om in eerste instantie een competentieprofiel op te stellen, een modelcompetentieprofiel voor schoolleiders. Op basis van dat profiel gaan we dan ook mogelijke selectiecriteria en een professionaliserings- en evaluatiebeleid voor schoolleiders kunnen uittekenen. Dat is alleszins de intentie. Dit competentieprofiel vormt dan ook de basis voor de verdere ontwikkeling van een concrete opleiding voor schoolleiderschap.

Daarnaast willen we vanzelfsprekend inzetten op het verminderen van planlast, voor alle leerkrachten, maar zeker ook voor directies. Daarnaast spelen schoolbesturen ook een belangrijke rol in het bewaken van de werkdruk en de werkstress van hun personeelsleden. Via de federale welzijnswetgeving zijn ze daar trouwens toe verplicht. Dat geldt niet alleen voor de leerkrachten en ander personeel maar evenzeer voor de directie.

Sinds 2015 werd een ad-hocwerkgroep psychosociale risico's opgericht, vanuit de begeleidingscommissie van het convenant preventie en bescherming in het Vlaamse onderwijs. Daarin werkt onze administratie samen met een brede waaier aan vertegenwoordigers van de koepels en de vakorganisaties, maar ook met de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (WASO).

Op initiatief van deze werkgroep hebben we vorig jaar supervisies georganiseerd voor schoolbesturen en schoolleiders rond het voeren van een psychosociaal welzijnsbeleid. We evalueren dat nu, en we bekijken of we verder kunnen gaan, en kunnen verdiepen en verbreden.

Tot slot is mijn administratie nu bezig met een actualisatie van het beleidsplan ter bevordering van het welzijn en welbevinden in onderwijsinstellingen, inclusief de directie. En ook de webpagina's rond welzijn op het werk op de website van ons departement worden geactualiseerd.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Ik dank u voor uw antwoord. We hebben inderdaad een lerarentekort en een directeurstekort in Vlaanderen. Ik wil toch nog even aanhalen dat dit probleem zich voordoet in zowat elk Europees land. Bijna elk Europees land worstelt hiermee. Dat hebben we geleerd uit de hoorzittingen. Dat probleem is ook niet gisteren begonnen, en het zal ook niet morgen zijn opgelost. Want dan waren we er allang uit.

Ik leer wel uit uw antwoord dat daar vooral werd en wordt aan gewerkt. U haalt uw voorganger Hilde Crevits aan, die hierin al stappen heeft gezet inzake het professionaliseren van de schoolleiders. Ze heeft budgetten vrijgemaakt en projecten en trajecten opgestart.

Ik leer dat u hierop wil voortgaan, op haar werk, en die projecten en trajecten zult evalueren, dat u een competentieprofiel opstelt, dat de planlast zal verminderen,

dat u ook het beleidsplan Welzijn aan het actualiseren bent en ook de informatie aan het actualiseren bent, onder andere op de website.

Wat ik ook positief vind, bijkomend bij het werk dat u ondertussen verzet, zijn die partners die extra willen inzetten op het lerarentekort. We hebben gisteren in de plenaire vergadering een interessante discussie gehad over de steden en gemeenten die vooral willen inzetten op het flankerend beleid, en vanochtend nog hadden we VDAB op bezoek, in het kader van onze hoorzitting over het lerarentekort. Ook zij willen zeer sterk inzetten door onder andere de leerkrachtendatabank verder uit te bouwen en te verfijnen. Er was op dat ogenblik ook een vraag van collega Laeremans, denk ik, die vroeg welke werkzoekenden hun weg niet vinden richting die opleiding leerkracht, en het antwoord van VDAB was toen: mensen die een probleem hebben met onze taal, onze Nederlandse taal. Gisteren hield ik een tussenkomst waarbij een fractie riep dat ik naast de kwestie antwoordde. Ik wist het gisteren al, maar vandaag bij de hoorzitting van VDAB is mij nogmaals bevestigd dat ik er eigenlijk 'boenk' opzat.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, u hebt een aantal zaken aangehaald die u op langere termijn wilt verwezenlijken. Maar ik heb op twee vragen eigenlijk geen antwoord gekregen. Hebt u een zicht op het totaalplaatje van het directeursstekort? Dat was mijn eerste vraag, daar hebt u niet op geantwoord.

De situatie is precair, vandaag moet er ingegrepen worden, ook op de werkvloer. U hebt heel wat opmerkingen of maatregelen zeer theoretisch aangekondigd voor de verre toekomst, maar mijn concrete vraag was: welke initiatieven zult u op korte termijn nemen om deze problematiek aan te pakken? Ik denk dat de vele scholen die met de handen in het haar zitten en vandaag geen directeurs vinden en lerarentekorten hebben, alles bij elkaar geen boodschap hebben aan uw initiatieven op lange termijn. De directeurs en scholen verwachten ook initiatieven op korte termijn. Daarover heb ik hier jammer genoeg weer niets gehoord. U zegt dat u de planlast gaat verminderen. Hoe zult u dat concreet doen?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik denk dat we in het kader van de beleidsnota met elkaar van gedachten gewisseld hebben, onder andere over het schoolleiderschap. Het sierde u ook dat u toen aangaf dat er in de beleidsnota eigenlijk relatief weinig aandacht naar gegaan is. Vandaag antwoordt u heel concreet op een aantal zaken, dat er effectief werk gemaakt wordt van een profiel, een functieprofiel, een competentieprofiel. Dat is toen ook zo aangekondigd: de opwaardering van het statuut en een pakket andere maatregelen. Het is onmiskenbaar dat die schoolleiders, die dag in dag uit instaan voor de kwaliteit van de scholen, absoluut noodzakelijk zijn.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil er gewoon aan toevoegen dat we in verband met de vermindering van de planlast het meldpunt gaan reactiveren. Ik bevroeg ondertussen ook eenieder die ik maar tegenkom om concrete suggesties mee te geven. Benoem de druppels die de emmer doen overlopen. Ik ben dat nu zelf een beetje aan het inventariseren. Ik zat vandaag toevallig nog samen met een zestal schooldirecteurs. In functie daarvan hebben zij mij ook een paar suggesties gedaan. We hadden het uitvoerig over het leerlingvolgend dossier, dat mij ook herhaaldelijk gemeld wordt door leerkrachten als zijnde bron van heel wat administratieve last, misschien zelfs nog meer dat in het tso en bso, waarbij men constant dat individuele dossier moet opvolgen om achteraf ingedekt te zijn, gewapend te zijn in het kader van de juridisering. Daar kruipt heel wat tijd in. Dat is misschien al eentje

waar we zouden kunnen ingrijpen. Aan de andere kant kan dan ingeroepen worden dat je ingrijpt op bestaande rechten.

Dat zijn keuzes die we zullen moeten maken. Als we effectief willen ingrijpen op die administratieve lasten, zullen we ook moeten zeggen dat we bepaalde dingen niet meer gaan doen en dat bepaalde dingen niet meer moeten worden bijgehouden en gerapporteerd. Daar gaan we onszelf soms ook wel eens tegenkomen.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, ik denk dat de leerkrachten enorm blij zullen zijn dat het meldpunt planlast wordt gereactiveerd en dat ze massaal in de pen zullen kruipen. Als we dan meer zicht krijgen op die planlast en daar ook op kunnen ingrijpen, denk ik dat we goede stappen voorwaarts zetten.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, u blijft een meester in het naast de kwestie antwoorden. Ik heb nog altijd geen antwoorden gekregen. Hebt u zicht op het totaalplaatje van het directeursstekort? Geen antwoord. Welke maatregelen zult u op korte termijn nemen? Geen antwoord. U antwoordt volledig naast de kwestie. U lacht dat altijd weg, maar ik vind dat geen manier van werken. Het is uw taak om ons op een correcte en juiste wijze te informeren en concreet op onze vragen te antwoorden. En u doet dat niet.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de noodkreet van de directeurs secundair onderwijs over de besparingen – 1532 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de open brief van de directiecommissie secundair onderwijs van Katholiek Onderwijs Vlaanderen – 1570 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, in tegenstelling tot de goednieuwsshow die u de voorbije maanden verkocht over ons onderwijs, over de miljarden aan investeringen, stellen we op het werkveld vast dat er weinig goed nieuws te melden valt en dat de problemen in ons onderwijs alleen maar groter worden. Het leraren- en directeursstekort wordt dagelijks in de kranten vermeld. En vandaag slaakt een groep van 27 directeurs een noodkreet over de besparingen in het secundair onderwijs. De directeurs hebben de voorbije weken en maanden getracht om met u aan tafel te zitten, maar kregen blijkbaar nog geen gehoor, met uiteindelijk deze noodkreet als gevolg.

Minister, als we ons onderwijs aantrekkelijker willen maken, het willen optimaliseren en laten excelleren, zullen we zeker en vast onze schoolleiders mee moeten hebben in dit verhaal. Want als je de schoolleiders niet mee hebt, lukt het niet. Hoe zult u op korte termijn tegemoetkomen aan de noodkreet van de directeurs en van het onderwijs in het algemeen?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ook mijn vraag gaat over de open brief van 27 directeurs uit het katholieke onderwijs die alarm slaan over de geplande besparingen, het lerarentekort, de nieuwe eindtermen voor tweede en derde graad enzovoort. Concreet eisen zij voldoende omkadering voor de scholen en ondersteuning van de directieteams voor het implementeren van de hervorming, meer tijd en ruimte voor het uitrollen van de hervormingen, eventueel zelfs het met één schooljaar uitstellen van de uitvoering van de nieuwe eindtermen, en gerichte maatregelen om het lerarentekort aan te pakken. Wat die laatste eis betreft, zijn we momenteel natuurlijk bezig met de hoorzittingen. Dat is een werk in uitvoering. Het wondermiddel bestaat niet. Maar er zijn toch een aantal terechte vragen gesteld, denken we.

Minister, hoe evalueert u de open brief van de directiecommissie secundair onderwijs? Hebt u ondertussen al een onderhoud gehad met een afvaardiging van die commissie? Zo ja, wat is daaruit gekomen? Is het een optie om, zoals zij voorstellen, de scholen meer tijd te geven om de nieuwe eindtermen te implementeren? Is bijvoorbeeld een uitstel met één schooljaar een piste die bij uw kabinet op tafel ligt? Of meent u daarentegen dat een zo snel mogelijke uitvoering belangrijk is voor de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs, ongeacht de klachten vanuit het onderwijsveld? Welke eventuele andere initiatieven gaat u hieromtrent nemen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Misschien toch nog eens duiden dat wat het budgettaire traject betreft dat we voor deze legislatuur hebben vastgelegd, we wel degelijk in de nodige investeringen in ons onderwijs voorzien, alleen natuurlijk niet overal evenveel. In dat kader, net omdat we bepaalde budgettaire inspanningen in de toekomst in ons onderwijs willen doen, halen we enerzijds extra middelen binnen door een appel te doen op de algemene kas, op de algemene middelen. Er gaat dus verhoudingsgewijs meer geld naar ons onderwijs. Daarnaast moeten we natuurlijk ook enkele efficiëntie-oefeningen doen, ook binnen ons beleidsdomein, en dus ook in het kader van het secundair onderwijs.

U refereert aan de oproep van die 27 directeurs. Ik heb vandaag een delegatie van hen gezien. We hebben een lang en boeiend gesprek gevoerd, dat wat mij betreft vooral getuigde van een zeer grote betrokkenheid en vooral van beroepsernst van deze mensen. Ze trachten heel concreet te duiden met welke problematieken ze kampen. Zonder al te veel te gaan duiden wat we ter zake besproken hebben – want er is enige mate van vertrouwelijkheid, wat ik hen ook heb gevraagd –, heb ik hun ook meegegeven dat wat betreft die besparingen ik maximaal de oefening doe om de klasvloer te ontzien en dus om niet in het spreekwoordelijke vlees te gaan snijden. Die oefening zijn we bezig.

Wat de eindtermen betreft: ook die discussie hebben we gevoerd. Er was discussie rond de vraag of we niet kunnen gaan naar een uitstel van de implementatie van de eindtermen. Die eindtermen, ook voor de tweede en de derde graad, maken natuurlijk wel deel uit van de totaliteit van de oefening van de hervorming van het secundair onderwijs. Mocht je daar nu op ingrijpen, dan zou je natuurlijk ook ingrijpen op die eerste cohorte, wat wel een probleem zou zijn. Er is natuurlijk continuïteit in de leerlijn nodig. Die zou, gebaseerd op nieuwe graadlerplannen, worden verbroken voor de eerste leerlingenghorte die intussen in het eerste leerjaar A of B met de modernisering is gestart. Dan zou die op die vroegere eindtermen en leerplannen terugvallen. Dat zou noch voor het onderwijzend personeel, noch voor de leerlingen, een goede zaak zijn. Dan zouden ze tijdelijk de klok terugdraaien om ze dan weer vooruit te gaan draaien. Ik denk dat dat ook op het terrein zeer problematisch zou zijn.

Die nieuwe eindtermen vormen een essentieel onderdeel van de modernisering. Ze zijn de onderwijsdoelen van de basisvorming, maar de modernisering op zich is

veel ruimer. Mochten we die eindtermen isoleren uit het geheel van moderniseringsmaatregelen, zou men het volledige plaatje op de helling zetten. Dat lijkt me dus geen goede zaak te zijn.

Naar aanleiding van de modernisering van het secundair onderwijs kunnen we trouwens ook wel het financieringssysteem van het gewoon secundair onderwijs herzien. Daarbij hebben we ook de gelegenheid om, in uitvoering van mijn beleidsnota, ervoor te zorgen dat de personeelsomkadering van het secundair onderwijs maximaal transparant en doelgericht wordt ingezet. Want ook dat – en ik kom terug op de klachten van de directeurs – is natuurlijke een grote bezorgdheid. De complexiteit van het financieringssysteem en de boekhoudkundige backoffice waaraan zij moeten voldoen en die een specialisme op zich zijn, zorgen ervoor dat sommige directies zelf amper zicht hebben op de administratieve formaliteiten en de financiering, en dan afhankelijk zijn van anderen. Dat is misschien ook een opportuniteit om dat systeem maximaal transparant en doelgericht te maken. Het is ook een opportuniteit om ervoor te zorgen dat de werkingsbudgetten en de omkadering van de schoolbesturen nauwer aansluiten bij de administratieve eenheden en de leerlingen die de middelen genereren. Dat is een puntje van kritiek. We vinden namelijk dat, net als de werkmiddelen, ook de omkadering moet worden aangewend in functie van de leerling en de leraar in de klas en in de school.

Mijnheer Laeremans, zoals u zelf aangeeft, is het terugdringen van het lerarentekort een 'work in progress'. Dat is niet zomaar op te lossen met een vingerknip. We hebben daar ook gisteren uitgebreid over gedebatteerd. We hebben soms dezelfde vragen en antwoorden. Maar we werken eraan.

De voorzitter: De heer Vandenberghhe heeft het woord.

Steve Vandenberghhe (sp.a): Minister, ik dank u voor uw uitleg. U zegt dat u gesprekken hebt gevoerd met de directeurs. Ik vind het een goede zaak dat die nu eindelijk hebben plaatsgevonden.

In de vorige legislatuur hebben we al heel wat werk verricht met gesprekken op het werkveld. Ik heb daar al een aantal keren naar verwezen, in verband met het basisonderwijs. Lees alstublieft de plannen die wij hebben ingediend, het parlementair werk dat we de voorbije legislatuur hebben verricht. Want daarin kunt u heel wat zaken vinden waarmee u meteen aan de slag kunt. Ik heb het dan inderdaad over de korte termijn. Dus alstublieft, ze zijn ter beschikking. We hebben daar vier jaar rond gewerkt met onze fractie. Er staan heel wat goede dingen in. En mocht u het niet graag hebben van de socialisten: het komt volledig vanuit het werkveld. Er hebben honderden gesprekken plaatsgevonden, met directeurs, leerkrachten, ouders, studenten enzovoort. De plannen die wij hebben ingediend, zijn er gekomen na een jarenlange consultatie in het werkveld. Neem die plannen ter harte. U mag. Het is in het belang van ons onderwijs. Het is goed dat u die gesprekken voert. Maar op korte termijn kunt ook al heel wat doen met onze voorstellen.

Minister, bent u bereid om onze plannen ter harte te nemen en ook daarmee aan de slag te gaan?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u die gesprekken nu gevoerd hebt. Ik begrijp dat u daarover wat discreet moet zijn en niet het achterste van uw tong kunt laten zien. Maar ik hoop dat u de bekommernissen van die directies, die het eerste aanspreekpunt zijn en weten hoe het er in de praktijk aan toegaat, ter harte zult nemen. Zo kunnen zij een correctie doorvoeren op de eventuele wilde plannen die men op uw kabinet zou kunnen hebben in verband met de realisatie van de besparingen in het middelbaar onderwijs. Op die manier kunnen de hervormingen zo goed mogelijk verlopen. Want

inderdaad, als je voor dergelijke hervormingen staat, dan vergt dat niet alleen werk voor de leerkrachten die dat allemaal moeten voorbereiden en daarvoor bijscholing moeten volgen, maar nog meer voor de directies die dat allemaal in goede banen moeten leiden. We hopen dat u goed naar hen luistert. Desnoods moeten er extra middelen worden gevonden, zodat het werkbaar blijft.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik ben blij te horen dat u in dialoog gaat met de directiecommissie secundair onderwijs die vorm heeft gekregen in de schoot van het Katholiek Onderwijs.

Wij hebben begrepen dat de directeurs niet meteen vragende partij zijn voor het uitstellen van de implementatie van de eindtermen. Maar ze vragen wel naar een periode van een aantal schooljaren waarin men, bijvoorbeeld vanuit de onderwijsinspectie, nog meer in dialoog gaat met de leerkrachten en directeurs over de uitdagingen rond die specifieke implementatie van de eindtermen. In het kader van de implementatie van de eindtermen in de eerste graad, gebeurt dat ook op die manier. Dat zou dus wel mogelijk moeten zijn.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb geen inclusieve of exclusieve voorstellen, ook van de sp.a, mijnheer Vandenberghe, van iedereen, die haalbaar en betaalbaar zijn. *(Opmerkingen van Steve Vandenberghe)*

Ik geloof u op uw woord. Haalbaar én betaalbaar, het is een duo.

Ik denk dat we alvast tot sterke maatregelen kunnen komen. We moeten niet wachten. Om te komen tot een totaliteit van maatregelen, wil ik er, ten eerste, voor zorgen dat we wat perspectief bieden op het vlak van de zijnstroom. Je zou kunnen zeggen dat het aantrekkelijker wordt om de overstap te maken van de privésector naar het lerarenambt. Ten tweede, het duaal lesgeven, waarbij er het voordeel is van het doorbreken van de vlakke loopbaan van de leraren. Want we moeten ook kijken naar een wederzijdse bevruchting.

Ten derde zijn er de lesopdrachtgevers. Dat is misschien een kleinere maatregel, maar hij kan ook werken om dat vlakke te kunnen doorbreken. Dat zijn drie maatregelen die we het eerst aan bod zullen laten komen. Voor alle andere, ook in het kader van de hoorzittingen, hoop ik dat we nog veel meer kunnen opleveren.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Dank u wel, ik zal alles van heel dichtbij en met een kritische blik blijven opvolgen, maar zoals ik daarnet al zei, blijf ik een beetje op mijn honger zitten. Misschien ben ik wel te kritisch, maar ik probeer wel constructief te zijn en te blijven.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het budget voor de ondersteuning van hoogbegaafde jongeren in het onderwijs – 1582 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ongeveer 2 à 3 procent van de Vlamingen is hoogbegaafd. Weinigen worden echter als dusdanig geïdentificeerd, en die onwetendheid leidt ertoe dat deze toch omvangrijke groep jongeren niet voldoende wordt ondersteund of begeleid. Het gemis aan uitdaging en onderpresteren zijn vaak gehoorde gevolgen. Een groot deel van de hoogbegaafde jongeren wordt behandeld voor psychologische en medische klachten veroorzaakt door het onaangepaste onderwijssysteem. Een IQ boven 130 is voor veel ouders dus helemaal geen reden tot juichen.

Nu, omdat de informatie en expertise nog te versnipperd en te weinig bekend zijn, zijn veel ouders en leerkrachten nog niet vertrouwd met de problematiek van hoogbegaafdheid en dus ook niet met de begeleiding daarvan. Dat lezen we ook in Het Laatste Nieuws van 22 februari. Het artikel had de titel: 'IQ van 140 maar weggezet als stout kind'. Daaruit blijkt nog maar eens dat algemene kenmerken van hoogbegaafdheid vaak ten onrechte worden aanzien als een psychische stoornis. Fout gediagnosticeerde kinderen krijgen daardoor niet de juiste behandeling of een behandeling die contraproductief werkt.

Op 29 april 2019, tijdens de vorige legislatuur, hebben we daarrond een resolutie goedgekeurd en ook het nieuwe regeerakkoord heeft de aandacht voor hoogbegaafdheid mee opgenomen. Ik stelde hier ook al een actuele vraag over en toen antwoordde u, minister, dat u een budget van een half miljoen euro hebt vrijgemaakt, wat uiteraard zeer goed nieuws is. Dat budget zou in het teken staan van de herkenning van hoogbegaafdheid. Zijn er ondertussen al concrete plannen over de besteding van het budget voor de ondersteuning van de hoogbegaafde jongeren in ons Vlaams onderwijs?

Er moet nog vroeger gesignaleerd worden welke kinderen hoogbegaafd zijn en hoe we daarmee moeten omgaan. Welke maatregelen voorziet u daartoe te nemen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U stelde eerder inderdaad een actuele vraag over maatregelen en de aanpak van hoogbegaafden. Ik antwoordde toen dat ik zou bekijken welke maatregelen we zouden kunnen overwegen omtrent een betere begeleiding. Hiervoor is inderdaad voor het eerst in een budget van 500.000 euro voorzien.

Er zijn grosso modo twee opties, twee mogelijke maatregelen. Ofwel onderzoeken we of we nieuw materiaal kunnen ontwikkelen, maar ook of we bestaand materiaal beter kenbaar en beschikbaar kunnen maken. Je hebt bijvoorbeeld de aanvullingen 'Sterk Rekenwerk' en 'Sterk Taalwerk'. Een andere mogelijkheid is het inzetten op het verhogen van kennis bij onderwijsprofessionals over hoogbegaafdheid en de detectie ervan. Via professionalisering willen we inzetten op vormingen van of ondersteuning aan schoolteams. Met dat beperkte budget dat we kunnen inzetten, zal het zaak zijn om enkele gerichte maatregelen te nemen en zullen we uiteraard niet het volledige veld aan mogelijkheden kunnen bestrijken, maar mijn kabinet heeft nu wel een overleg georganiseerd met experts inzake hoogbegaafdheid om zo tot breed gedragen keuzes te komen. Die experts omvatten academici, leerkrachten én ouders.

Aan de hand daarvan wil ik bij de experts ter zake horen welke bestedingsmogelijkheden zij zien, en welke doelgroep we het best in focus nemen over de te nemen maatregelen. Want we hebben het daar al eerder over gehad. Je hebt dan die hoogst uitzonderlijke groep, de uiterst hoogbegaafden, met een IQ van 140 of 145, dacht ik. Dat is een heel beperkt aantal. En net zoals je moet vaststellen dat mensen met een beperking ook niet op elk moment in elke school terechtkunnen, geldt dat misschien ook voor die heel specifieke doelgroep van uiterst hoogbegaafden. Dat is wel nog iets anders dan de doelgroep van hoogbegaafden met een IQ vanaf 130. Dat is een veel ruimere groep, dat komt in de realiteit ook veel frequenter

voor. We zullen in eerste instantie moeten focussen op die doelgroep. Die kunnen ook worden ondersteund in de klas. Hoe kunnen we die het best begeleiden, hoe gaan we daar het beste mee om? Dat moet onze ambitie zijn.

Het overleg staat gepland voor het begin van de paasvakantie.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik dank u voor uw antwoorden. Ik ben heel blij met het initiatief om met experts rond de tafel te zitten. Het is ook van hen dat we heel duidelijke verhalen hebben gehoord naar aanleiding van onze conceptnota in de aanloop van die resolutie. Daar zijn heel veel interessante en belangrijke zaken uit naar voren gekomen.

Ik ben heel blij dat u met uw kabinet in gesprek zult gaan met deze mensen. Want zij zullen u inderdaad heel goed kunnen duiden welke doelgroep kan worden behartigd met het half miljoen euro dat nu voorhanden is. Zij kunnen ook aangeven welke maatregelen er kunnen worden genomen die misschien helemaal geen geld kosten, en welke maatregelen er nu en in de toekomst kunnen worden genomen.

Er is een reden waarom ik een beetje aan uw mouw blijf trekken en ik u misschien een beetje opjaag – waarvoor mijn excuses. Telkens wanneer er een artikel verschijnt of je iets op de radio hoort – afgelopen maandag nog op Radio 1 – over waarom hoogbegaafden zo vaak gefrustreerd zijn in hun job, komen diezelfde problematieken weer aan bod. We benutten niet de talenten die er zijn. Daarom is het toch belangrijk om de aandacht daarrond draaiende te houden. Ik wil er nog maar eens voor pleiten dat we initiatieven nemen, zodat leerkrachten heel tijdig de hoogbegaafden kunnen herkennen. Zodra ze in de kleuterklas zitten, zijn er signalen waaraan we kunnen zien dat die kinderen meer uitdagingen nodig zullen hebben. Ik doe hierbij nog eens een oproep. Detectie op vroegtijdige leeftijd is zeer belangrijk.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega Krekels, ik dank u voor deze zeer interessante vraag. Ik sluit mij heel graag aan bij deze bezorgdheid, dat had u ondertussen al door. De vorige keer was ik u vergeten te vermelden bij de resolutie, maar deze keer wil ik u zeker vernoemen. Die resolutie werd in de vorige legislatuur unaniem goedgekeurd op uw initiatief. Die resolutie was voor de vorige minister een goede handleiding, en het blijkt ook voor de huidige minister een goede handleiding te zijn om de zorg voor hoogbegaafden of makkelijk lerenden op zich te nemen.

Bij de tussenkomenst over de vorige vraag over hoogbegaafdheid gaf ik al aan dat er inderdaad al heel veel mensen op het terrein expert zijn in de materie. Het is belangrijk dat we vroegdetectie goed in kaart brengen, en daar de nodige aandacht aan schenken. Ik ben blij te horen dat u daar ook op ingaat, minister.

Ik wil er nog even op wijzen dat er eigenlijk al heel wat mogelijk is. Collega Krekels gaf dat ook al aan. Scholen kunnen al heel flexibel omgaan met leerlingen die gemakkelijk leren of hoogbegaafd zijn. Zeker in de professionalisering en vorming moet daar ook voldoende aandacht voor zijn. Maar ik heb alle vertrouwen in het uitwerken van het beleid en de verdeling van die 500.000 euro.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik sluit mij aan bij de twee vorige sprekers. Ik weet dat mevrouw Krekels daar in het verleden al bijzonder hard rond gewerkt heeft. Het gaat natuurlijk over detectie. We kijken regelmatig naar de manier waarop we schooluitval kunnen verminderen en dergelijke meer. De frustraties bij

hoogbegaafden zijn niet te onderschatten. Als je kijkt welke winst we als maatschappij in haar geheel kunnen boeken door daar echt op in te zetten, op die juiste begeleiding, om ervoor te zorgen dat de capaciteiten echt ten volle benut worden, dan zie je dat mensen ten volle hun capaciteiten moeten kunnen ontplooiën binnen het onderwijs. We moeten daar verder echt op inzetten en die niet vergeten, want meestal hebben we wel de neiging om te zeggen dat de slimmen hun plan wel zullen trekken. Maar dat is natuurlijk geen juiste redenering, die omkadering daarbij is van minstens even groot belang. Als we dat op een juiste manier stimuleren, zijn dat mensen die mee kunnen trekken. Ik zal een rare vergelijking maken, maar dat kunnen goed en wel de volgende Mark Zuckerbergs of wie dan ook zijn die onze maatschappij mee verder omhoog trekken en die sterk economisch kunnen vertegenwoordigen naar de toekomst toe.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb daar weinig aan toe te voegen. Ik denk dat we nu ten minste een eerste stap gaan kunnen zetten. Het is een beperkt budget, maar ik hoop dat we iets kunnen betekenen, zeker wat betreft de heel ruime groep hoogbegaafden met een IQ van 130 en iets meer in de klasruimte en dat we die zo maximaal mogelijk kunnen detecteren en kunnen blijven uitdagen, zodat die niet wegwijnen. Dat is het grootste risico, denk ik.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Uiteraard kijk ik uit naar de maatregelen die zullen groeien uit de gesprekken met de experts. Uiteraard mag u daarvoor op een vervolgvraag rekenen, minister.

De voorzitter: Misschien is het ook het juiste moment om nog eens te herinneren aan ons werkbezoek rond dit thema, op 27 maart, aan Arkades.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aandacht voor de wetgeving rond het levenseinde in geneeskunde- en zorgopleidingen – 1552 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): De euthanasiewetgeving, een van de meest vooruitstrevende wetgevingen rond het levenseinde ter wereld, is eigenlijk een goede en duidelijke wetgeving, enkel op voorwaarde dat ze ook wordt nageleefd en op de juiste manier wordt toegepast. Daarom is het van primordiaal belang dat artsen en andere zorgverleners op de hoogte zijn van wat die wetgeving – maar ook andere wetgevingen, natuurlijk – stelt en op welke manier men daarin moet optreden.

De realiteit is dat vandaag artsen en hulpverleners niet altijd op de juiste manier op de hoogte zijn van wat die wet juist inhoudt. Dat is speciaal, aangezien die wet ondertussen toch al enige jaren geleden goedgekeurd is in het parlement. Bijgevolg zou men er op een of andere manier ook voor moeten zorgen dat artsen en zorgverleners die in opleiding zijn, die wet op een juiste manier kennen en ook de juiste informatie kunnen geven aan patiënten. Op basis van mijn informatie – maar ik kan mij daarin vergissen – is er maar één universiteit waar het levenseinde een verplicht vak is, en dat is de Vrije Universiteit Brussel. Aan de andere universiteiten

is het een optioneel vak, terwijl dat toch heel speciaal is, aangezien het sterven, hoe erg het ook is, een van de meest voorkomende aandoeningen is. Aangezien het toch wel vrij regelmatig voorkomt, is het bijzonder raar dat dat een keuzevak is – ik zeg het een beetje humoristisch, maar het is wel een feit, natuurlijk.

Daarom hebben we vanuit de meerderheid in het Vlaamse regeerakkoord gesteld: “We maken werk van transparante informatie over voorafgaande zorgplanning, palliatieve en levenseindezorg (waaronder de wet op euthanasie, de wet op palliatieve zorg en de wet op patiëntenrechten) teneinde burgers en artsen en bij uitbreiding alle zorgverleners op degelijke wijze te informeren.”

Minister, welke maatregelen gaat u nemen om ervoor te zorgen dat geneeskunde- en zorgopleidingen aan universiteiten en hogescholen de nodige aandacht besteden aan het levenseinde? Gaat u er bij de universiteiten en hogescholen op aandringen om in hun geneeskunde- en zorgopleidingen voldoende aandacht te besteden aan het juridische luik van levenseindezorg, meer bepaald de wetgeving rond euthanasie, palliatieve sedatie en patiëntenrechten? Welke maatregelen kunt u nemen om artsen en overig medisch personeel de nodige bijscholing te bezorgen rondom de wetgeving rond het levenseinde, specifiek in verband met euthanasie en palliatieve sedatie? Ik weet dat men bij artsen sowieso verplicht is om elk jaar x-aantal punten te halen, door deel te nemen aan bepaalde colloquia en dergelijke meer. Op welke manier kunnen we ervoor zorgen dat patiënten, op het moment dat zij in de hoogste nood zijn, van zorgverleners en artsen op een juiste manier informatie verkrijgen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is een basisgegeven in de Codex Hoger Onderwijs dat de instellingsbesturen voor elke opleiding ook zelf een opleidingsprogramma bepalen en dat bij die vaststelling het instellingsbestuur de vastgestelde voorwaarden en richtlijnen moet naleven die de toegang tot bepaalde ambten of beroepen reguleren. Het is aan de instellingen, met hun expertise, om te bepalen op welke manier het juridische luik van levenseindezorg, meer bepaald de hele regelgeving rond euthanasie, palliatieve sedatie en patiëntenrechten, aan bod komt in hun opleidingen.

Ik zal de vraag stellen aan de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) in welke mate de huidige domeinspecifieke leerresultaten op voldoende wijze alle bepalingen inzake de vigerende wetgeving rond levenseindezorg aan bod laten komen bij de opleidingen die toeleiden naar gezondheidsberoepen. Als dat niet het geval blijkt te zijn, moeten die domeinspecifieke leerresultaten mogelijk bijgestuurd worden.

De FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu zal ongetwijfeld samen met de Hoge Raad van Geneesheren-Specialisten en Huisartsen, waarin twaalf artsen-specialisten en twaalf huisartsen worden voorgedragen door de faculteiten van geneeskunde, zorgen voor de nodige bij- en nascholing rondom de wetgeving rond het levenseinde, specifiek in verband met euthanasie en palliatieve sedatie. De Hoge Raad draagt namelijk bij aan de kwaliteit van het leertraject door een voortdurende verbetering van de stages en de bijscholing te voorzien. De Hoge Raad houdt rekening met twee belangrijke criteria, namelijk de ontwikkelingen op wetenschappelijk en internationaal vlak, en de verwachtingen van alle betrokken stakeholders, namelijk de bevolking, de professionals in de gezondheidszorg en hun beroepsverenigingen, de universiteiten, de andere bevoegde overheden en de stagiairs of professionals tijdens hun vorming. Concreet adviseert de Hoge Raad ook de minister bevoegd van Volksgezondheid met concrete aanbevelingen rond die professionele vorming.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, dank u voor uw antwoorden. Als u zegt dat u inderdaad met die hogescholen en universiteiten in contact gaat treden

om te bekijken wat en op welke manier dat in de verschillende opleidingen wordt aangeboden, en in bij de bijscholingen, zoals u daarnet zei, is het dan mogelijk om die antwoorden aan de commissie te bezorgen? Dat zou handig zijn. Als we dan die antwoorden kennen, en stel dat daaruit duidelijk naar voren komt dat er nog wat werk aan de winkel is, op welke manier kunnen we dan die bijscholing garanderen?

Voor ons is het altijd gemakkelijk om op zoek te gaan naar informatie. Wij zijn ook in de mogelijkheid, gezien onze leeftijd en dergelijke meer, om daar de juiste manier voor te vinden. Maar de realiteit is dat een groot deel, zeker van de oudere bevolking, die mogelijkheden niet altijd heeft, en dat zij vertrouwen op een arts. Ik ben al meer dan één keer aangeschreven door familie van patiënten die aangeeft dat zij gedurende maanden op een verkeerde manier door haar arts werd geïnformeerd, niet doelbewust, maar gewoon om de eenvoudige reden dat de arts niet op de hoogte was van de juridische omkadering van de euthanasiewetgeving en van de wet op de patiëntenrechten. Het is bijzonder jammer dat we dat moeten vaststellen anno 2020.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): De KU Leuven redeneert logischerwijs als een katholieke instelling. Een geneeskundeopleiding gaat primordiaal over genezen. Het beëindigen van een leven aanleren, om welke reden dan ook, behoort in hun visie niet tot de basis van het genezen. Euthanasie komt in andere universiteiten dan de VUB wel voor, zij het niet als apart vak maar ingebed in de vakken medische ethiek of religie en zingeving. Dat is een keuze van de respectieve universiteiten. We moeten hierin de autonomie en de levensbeschouwelijke vrijheid van de instellingen respecteren.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, u zegt dat de opleidingen daar zelf voor verantwoordelijk zijn. Maar in de opleidingen geneeskunde heeft men ook steeds meer aandacht voor niet alleen het puur medische maar ook voor het menselijk contact met de patiënt. Ik verwijs naar de opleidingen voor oncologen. Zij moeten niet alleen uitleggen welke kanker het is, maar ook wat de kansen zijn en hoe ze het moeten aanpakken. En dat moeten zij ook voor gewone mensen op een begrijpelijke manier doen. Daarom is het belangrijk dat iedereen goed op de hoogte is en dat allerlei flou artistique maximaal wordt vermeden.

Minister, ik ben blij met uw antwoord, dat met VLUHR zal worden bekeken hoe daar verder concreet invulling aan kan worden gegeven.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal de vraag overmaken aan VLUHR, waar hogescholen en universiteiten samenkomen. Daar moet men bekijken in hoeverre de huidige domeinspecifieke leerresultaten op voldoende wijze al de bepalingen van de regelgeving rond euthanasie en patiëntenrechten omvat. Ik zal een rapport opmaken van die antwoorden. Indien zou worden vastgesteld dat bijschaving noodzakelijk is, kunnen we aan VLUHR vragen om de domeinspecifieke resultaten bij te schaven.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, dank u voor uw antwoord. U komt tegemoet aan wat ik had gehoopt. Ook de collega van het VB komt volledig tegemoet aan wat ik van hem dacht.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de open brief van de Vlaamse rectoren en geneeskundecanen over de verhoging van de artsenquota – 1554 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de oproep van de rectoren betreffende de verhoging van de (tand)artsenquota – 1573 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Stijn Bex aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de reactie van de universiteiten op de verhoging van de (tand)artsenquota – 1629 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Het dossier van de verhoging van de Vlaamse artsenquota kent ondertussen al een lange voorgeschiedenis: In oktober 2019 maakte de minister een eerste aankondiging van dat plan en al meteen waren er serieuze bedenkingen van zowel studenten als professoren. De regering zou zelf een planningscommissie oprichten om de zorgnoden in Vlaanderen in kaart te brengen en om na te gaan hoeveel studenten toegelaten zouden worden tot de opleiding.

Op 20 december 2019 kwam er uiteindelijk de bekendmaking van de aantallen door de minister, die echter opgemaakt werden zonder het advies van de planningscommissie af te wachten. De nieuwe quota werden vastgelegd op 1276 studenten geneeskunde en 180 studenten tandheelkunde, zijnde een verhoging van respectievelijk 37 en 32 procent ten opzichte van de federale quota. Vanuit het hoger onderwijs en het medische middenveld klonken ook weer dezelfde bezwaren als in de maanden ervoor, ondanks het overleg dat de minister zou gepleegd hebben met de desbetreffende decanen.

In de commissievergadering van 9 januari werden deze bezwaren ook besproken, vooral die omtrent de RIZIV-nummers, doch de minister verzekerde dat alles in orde zou komen. De universiteiten zouden aan de slag kunnen met die extra studenten, het werkveld zou zorgen voor voldoende kwaliteitsvolle stageplekken en het klein relletje tussen de minister en minister De Block over de toekenning van de RIZIV-nummers (Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering) zou worden opgelost.

En inderdaad, het probleem van de toekenning van die RIZIV-nummers lijkt van de baan: de Raad van State verklaarde geen problemen te zien betreffende die extra plaatsen en gaf Vlaanderen gelijk, dus de quota werden door de Vlaamse Regering op Valentijnsdag goedgekeurd.

Enkele dagen later werd een collectieve open brief gepubliceerd vanwege de Vlaamse rectoren en geneeskundecanen waarin ze zeggen dat er geen dergelijk overleg is geweest. Eind 2019 hebben ze voor het laatst hun bezorgdheden aan u overgemaakt, maar blijkbaar had u daar toen nog niets mee gedaan en is er sindsdien enkel radiostilte geweest. Hun kanttekeningen en bezorgdheden zijn en blijven nog altijd dezelfde, namelijk het mogelijk negatieve effect van die verhoging op de onderwijskwaliteit. De verhoging zal de arbeidsmarkt voor artsen in het algemeen

nog meer verzaadigen, zeker bij de specialisaties waar nu al een overschot is, zoals heelkunde en gynaecologie. Er is bij deze gevallen het risico op prestatiegeneeskunde. Dokters zouden veel onderzoeken voorschrijven om het inkomen van zichzelf en collega's op te krikken. Er zijn nergens garanties of plannen omtrent de invulling van knelpuntspecialisaties zoals huisarts of kinderpsychiater. Er zou werk moeten gemaakt worden van subquota om het voorgenoemde probleem aan te pakken. De door de minister reeds in het begin van de herfst van vorig jaar aangekondigde planningscommissie is nog altijd niet samengesteld. Er is geen gerichte communicatiecampagne voorzien.

Er is dus kortom geen zorgvuldige planning en er is vooral ook nog niets afgesproken wat het budget betreft, terwijl de rectoren en decanen beweren dat berekeningen tonen dat deze verhoging een meerkost van jaarlijks 21,3 miljoen euro bedraagt. Vanuit onze fractie stellen wij dus vast dat de rectoren en decanen de minister een grote nalatigheid in deze zaak verwijten. Daarom hebben wij de volgende vragen.

Minister, hoe evalueert u de kritieken geuit in deze open brief van de Vlaamse rectoren en geneeskundecanen? Klopt hun bewering dat er tussen de aankondiging van eind december 2019 en de regeringsbeslissing op 14 februari geen enkel overleg is geweest omtrent de praktische uitrolling van die extra plaatsen?

Hoe reageert de minister op hun opgelijste kanttekeningen en bezorgdheden? Bijkomend aan de bezwaren die opgelijst werden, vraag ik opnieuw: zullen er voor die extra studenten ook tijdig voldoende kwaliteitsvolle stageplekken voorzien worden?

De opleidingen tot arts en tandarts zijn zoals gezegd heel duur, het genoemde bedrag van 21,3 miljoen euro per jaar is een stevige brok om slikken voor het budget. Hoe zit het met dat financiële plaatje? Is hiervoor ruimte voorzien in de begroting?

Hoe zit het met de timing van de oprichting van de al een half jaar aangekondigde planningscommissie? Normaliter had deze mee moeten beslissen over de artsenuota aan sich, wat dus niet gebeurd is. Vooralsnog blijft alles betreffende die planningscommissie blijkbaar een dode letter.

Wanneer kunnen we het invoeren van de genoemde subquota verwachten opdat er een betere verdeling zou bestaan tussen knelpuntspecialisaties, zoals huisartsen en kinderpsychiatrie, en specialisaties met een overschot? Blijft dit nog altijd de bevoegdheid van de genoemde planningscommissie die maar niet van de grond geraakt? Welke initiatieven worden hier genomen?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): De vraag of de arts- en tandartsenuota moeten worden verhoogd, beroert al enige tijd de gemoederen, ook in ons parlement. De context is al geschetst. Op 14 februari gaf u dan toch groen licht voor de verhoging van die quota voor studenten geneeskunde en studenten tandheelkunde.

Maar, zoals we hier al herhaaldelijk hebben gezegd, protesteerden zowel de studenten, de decanen als de beroepsverenigingen tegen de verhoging van de quota. Zij zijn – volgens mij terecht – vooral heel bang dat niet alle Vlaams afgestudeerde studenten geneeskunde en tandheelkunde een RIZIV-nummer zullen krijgen. Ze lieten hun bezorgdheden over die verhoging al meermaals horen.

De rectoren trokken op 19 februari aan de alarmbel met een gezamenlijk opiniestuk. In tegenstelling tot uw communicatie geven ze aan dat er hierover helemaal geen overleg met hen is gepleegd en dat ze niet akkoord gaan met de beslissing.

Ze schrijven dat de verhoging van de quota voor grote problemen zal zorgen aan de universiteiten, zeker als ze niet meer middelen krijgen om zich voor te bereiden op een verhoging van het aantal studenten. Ze vinden het ook bizar dat het advies van de Inspectie van Financiën aangeeft dat de verhoging van de quota de uitgaven van de Vlaamse overheid niet zal beïnvloeden. Want volgens hun berekeningen zal de budgettaire behoefte hiervan jaarlijks 21,3 miljoen euro bedragen. Zij denken dat, als ze geen extra middelen krijgen, de onderwijskwaliteit daar absoluut onder te lijden zal hebben.

Minister, dat is een rare situatie. Bent u op de hoogte van de oproep van de rectoren? Hebt u overleg gepleegd met de rectoren, zoals u hebt beweerd?

Ik vrees dat het kalf verdrongen is en dat deze Vlaamse Regering de knoop heeft doorgehakt. Nu die verhoging – een slecht idee – er toch komt, zult u dan ten minste extra middelen uittrekken voor de universiteiten, zodat ze zich kunnen voorbereiden op de impact daarvan en de onderwijskwaliteit niet in het gedrang komt?

De vorige minister van Welzijn antwoordde op een schriftelijke vraag van mijn voorganger Tine Soens al dat er een werkgroep zou worden samengesteld voor het bepalen van subquota voor artsen en tandartsen. Daarnaast pleiten ook de rectoren, de decanen en de studenten voor zulke subquota voor knelpuntspecialisaties. Zij zien daarin een oplossing om het tekort aan artsen in bepaalde specialisaties aan te pakken. Minister, is die werkgroep al geïnstalleerd? Hebt u daarover al overleg gepleegd met de nieuwe minister voor Welzijn, Wouter Beke? Zo ja, wat waren de uitkomsten van die werkgroep? Bent u van plan om subquota in te voeren voor specifieke knelpuntspecialisaties?

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, de context is al geschetst door mijn collega's. Op 9 januari antwoordde u op mijn vraag dat er inderdaad overleg had plaatsgevonden met studenten en decanen, en dat u de decanen op alle punten had kunnen geruststellen, meer in het bijzonder op het vlak van de budgettaire impact van die maatregel.

En toen verscheen een bijzonder scherp – dat mogen we toch wel zeggen – opiniestuk in De Tijd van 19 februari. Daarin herhaalden de rectoren en decanen de bezorgdheden die ze al hadden geuit. Ze zeiden dat ze de wenkbrauwen fronsen bij uw stelling dat er overlegd is, en dat de beslissing de universiteiten voor grote problemen stelt indien niet aan bepaalde randvoorwaarden wordt voldaan. Die zin zegt het zowat. U neemt een maatregel. En of die nu nodig is of niet, daarover kunnen we discussiëren. Maar als u die neemt zonder dat er daarover goed is nagedacht en zonder dat die omkaderd is, dan is het eigenlijk per definitie al slecht beleid.

De universiteiten zeggen dat, om de huidige opleidingskwaliteit bij een verhoogde instroom te garanderen, er een aangepaste financiering van de opleiding nodig is. Het bedrag is hier al aangehaald: 21,3 miljoen euro per jaar. Maar de vertraagde opbouw van de financiering vergt ook een prefinanciering van 59,4 miljoen euro over de periode 2020-2036.

De rectoren en decanen herhalen in hun opiniestuk ook dat er volgens hen in Vlaanderen niet zozeer een artsentekort is, maar een tekort aan bepaalde specialisaties zoals huisartsen, geriaters en kinderpsychiaters. Ze klagen ook aan dat de aangekondigde Vlaamse Planningscommissie, die de subquota zou moeten kunnen vaststellen, op zich laat wachten.

Tot slot blijft de ongerustheid bij de studenten of zij inderdaad een RIZIV-erkenning zullen krijgen op het moment van hun afstuderen.

Plant u verder overleg met de Vlaamse universiteiten over de budgettaire impact van uw beslissing? Op welke manier zult u aan de budgettaire vragen tegemoet komen?

Hebt u al overleg gepleegd met de federale minister van Volksgezondheid over de garantie op RIZIV-erkenning?

Hoever staat het met de oprichting van de Vlaamse planningscommissie en het opstellen van subquota? Goed beleid zou zijn om eerst dat te doen en pas daarna te beslissen over het optrekken van de quota. Legt u het initiatief hiervoor volledig bij de minister van Welzijn? Heeft hierover al overleg plaatsgevonden binnen de Vlaamse Regering?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Op valentijn hebben we inderdaad de startquota voor Geneeskunde en Tandheelkunde vastgelegd. 1276 studenten mogen in 2020-2021 aan de bacheloropleiding Geneeskunde beginnen en 180 aan de bacheloropleiding Tandheelkunde. Dat zijn er respectievelijk 123 en 33 meer dan in het academiejaar 2019-2020. Het is belangrijk om die cijfers mee te nemen voor straks. Bij de bepaling van de startquota hebben we vanzelfsprekend rekening gehouden met de criteria vervat in de Codex Hoger Onderwijs, de decretale basis voor de toelatingsexamens. De Raad van State heeft dat ook bevestigd, want de Raad van State heeft geen opmerkingen gemaakt met betrekking tot de legaliteit ervan.

De opleidingscapaciteit is een van de decretale criteria waarmee we rekening houden. Dat criterium is een proxy voor onderwijskwaliteit en voor betaalbaarheid. Het spreekt voor zich dat ik daar als minister van Onderwijs bekommerd over ben. Net daarom heb ik voorafgaand aan de eerste goedkeuring in de schoot van de Vlaamse Regering, een overleg georganiseerd en voorgezeten met de decanen. Zij hadden een lijst bij met bekommernissen die ik persoonlijk, in hun bijzijn, heb afgevinkt. Op dat overleg ben ik ook het engagement aangegaan dat mijn administratie de financiële impact van de verhoging van de startquota voor de universiteiten zou bekijken. Mijn administratie is daar ook mee bezig. Los daarvan heeft men zelf al een ruime oefening gedaan. U citeert bedragen, maar relateer die eens aan die 123 en 33 extra studenten en deel dat bedrag misschien eens door dat aantal studenten. U zult dan op een hoog bedrag uitkomen. Wij hebben die oefening nu gemaakt. Die financiële meerkost ontstaat ook pas binnen enkele jaren, niet nu.

Wat de RIZIV-nummers betreft, ben ik al duidelijk geweest. De federale overheid heeft een historisch tekort vastgesteld van 1040 kandidaat-artsen. Die RIZIV-nummers zijn beschikbaar. Het enige wat ik vraag is dat die RIZIV-nummers sneller kunnen worden toegekend. Ik vraag dus geen extra nummers, in tegenstelling tot de Franse Gemeenschap, die de laatste twee jaar zelfs extra RIZIV-nummers heeft gekregen. Hier is men kritisch als ik vraag dat Vlaanderen de RIZIV-nummers krijgt die Vlaanderen historisch toekomen. Er zijn hier mensen in de zaal die vinden dat dat niet goed is. Wel, ik vind het niet alleen wel goed, maar ook noodzakelijk dat we claimen waar we recht op hebben. We vragen niets meer dan waar we recht op hebben. Volgens de rekening van de Federale Regering zou dat historisch tekort worden afgebouwd op 21 jaar tijd. Ik vraag gewoon om die afbouw sneller te realiseren. Als je het tempo dat ik nu vooropstel, aanhoudt, dan gebeurt die afbouw op 12 jaar, afhankelijk van de noden die zich voordoen. Is ook dat te veel, die 12 jaar? Ondertussen zien we tekorten in Vlaanderen, althans in mijn omgeving – ik weet niet hoe dat bij u zit –, terwijl er anderzijds steeds meer buitenlanders instromen, of ze nu Nederlands kennen of niet, en we ook nog eens verschillende kandidaat-studenten moeten weigeren in Vlaanderen. Daaraan willen wij een einde stellen, als het even mag.

Wat de knelpuntspecialisaties betreft, is er in sommige specialisaties inderdaad een overschot en in andere een tekort. Maar er is in het algemeen wel een tekort aan artsen en tandartsen. Ik betreur het dat sommigen deze discussie vanuit de eigen navel voeren. Sommigen hebben inderdaad belang bij een krapte. Dat is niet mijn belang; wij moeten kijken naar het belang van de Vlaamse samenleving en de noden die er zijn aan artsen en tandartsen.

Mevrouw Goeman, ik sta er verstomd van dat u zegt dat u dat allemaal niet goed vindt. Ik vind dat net keigoed en ik denk dat uw partijgenoten ook al herhaaldelijk op federaal niveau hebben aangedrongen op een meer rechtvaardige toekenning van RIZIV-nummers en dus van artsen en tandartsen aan Vlaanderen. Ik denk alleszins dat dit een goede zaak is.

Los daarvan heb je natuurlijk ook de oefening die we effectief moeten doen, namelijk de oprichting van een Vlaamse planningscommissie. Daaromtrent leg ik samen met collega Wouter Beke de hand aan een voorstel ter zake, dat dan al in tweede lezing komt. Die samenwerking verloopt prima. Dankzij zo'n Vlaamse planningscommissie kunnen we ervoor zorgen dat studenten geneeskunde die al in hun opleiding zitten, worden toegeleid naar de specialisaties waaraan er een tekort is.

We doen dus twee oefeningen. Enerzijds zorgen we ervoor dat er meer Vlaamse studenten kunnen deelnemen aan de opleiding Geneeskunde en Tandheelkunde. Als ze eenmaal met die opleiding gestart zijn, kunnen ze tijdens de opleiding de beste specialisatie kiezen of alleszins wat voor hen en voor de samenleving het beste is.

Die oprichting is des te belangrijker, omdat de betrokken studenten over drie jaar aan hun stage beginnen en omdat alle betrokkenen die stage dus goed moeten kunnen plannen. Ik heb ook daarover de bekommernissen van studenten, decanen en rectoren goed gecapteerd. Wij leggen nu de laatste hand aan het ontwerp van het besluit van de Vlaamse Regering voor die Vlaamse planningscommissie.

Ik denk dat de Vlaamse geneeskundefaculteiten ook zelf een rol kunnen spelen, door meer studenten aan te moedigen en warm te maken om door te stromen naar specialisaties en de specialisatie tot huisarts, want daar is zeker meer nood aan in Vlaanderen.

Ik denk dat een goed onderwijsbeleid en een goed gezondheidsbeleid zaak zijn van zowel de minister van Onderwijs als de minister van Welzijn. En we doen dat in perfecte harmonie.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik wil even verder ingaan op die subquota. Als die subquota nog even op zich laten wachten – een jaar, twee jaar of zelfs langer –, riskeren we door uw verhoogde artsenquota dan niet een nog grotere scheeftrekking binnen de specialisaties in geneeskunde? Als er de komende academiejaren tientallen extra geneeskundestudenten komen, en die willen allemaal dezelfde specialisatie doen, dan zit je toch met een groot probleem. De kans is immers groot dat die extra studenten voor meer lucratieve specialisaties zullen kiezen, zoals chirurg. En de specialisaties die minder interessant zijn qua verloning en aantal werkuren, zoals huisarts, zullen geen extra volk trekken, ondanks een verhoogde instroom. Ofwel moeten we die subquota dus zeker binnen het jaar invoeren, ofwel gaan we veel van die extra studenten geneeskunde moeten teleurstellen, wanneer ze binnen een jaar of vijf in een ratrace terecht komen om de interessantste specialisaties te kunnen volgen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik dank u voor uw antwoord en voor de cijfers. Inderdaad, er mogen zich 123 extra studenten inschrijven voor de artsopleiding en 33 studenten voor de opleiding Tandheelkunde.

Mijn eerste bijkomende vraag is of u ons dan eens kunt uitleggen op basis waarvan die cijfers zijn vastgelegd? Want wat mij interesseert, is de vraag of de studenten geneeskunde of tandheelkunde die zich vandaag inschrijven, aan het einde van de rit – na hun studie van x aantal jaar – de garantie hebben dat ze een RIZIV-nummer zullen krijgen. Zo kunnen ze hetgeen ze hebben gestudeerd ook daadwerkelijk uitvoeren. En dat communautaire aspect interesseert mij eigenlijk hoegenaamd niet. Alles hangt voor mij vandaag samen, minister.

U zegt dat er in uw omgeving tekorten zijn en dat we niet mogen vertrekken van de eigen navel, maar de realiteit is dat er tekorten zijn in bepaalde specialisaties. En dat was ook altijd de reden waarom er gevraagd is naar een planningscommissie, namelijk om die tekorten heel specifiek, specialisatie per specialisatie, in kaart te brengen. Dát moet nu de eerste prioriteit zijn. Ik vind het dan ook heel jammer dat er nog altijd geen werk is gemaakt van die planningscommissie. Want wij hebben altijd gezegd – en dat klopt – dat, op het moment dat die Planningscommissie met een advies komt over subquota in bepaalde specialisaties, daar ook zeker mee naar de federale minister moet worden gestapt, om eventueel een verhoging van de quota te bepleiten. Maar niet in het wilde weg, zoals het nu naar mijn gevoel, en vooral om communautaire redenen, gebeurt.

U hebt samengezeten met de decanen, maar hebt u ook samengezeten met de rectoren? U zegt dat de bekommernissen zijn afgevinkt, maar ze zijn duidelijk niet echt gerustgesteld.

Ik ben alvast blij dat u zegt dat de administratie het kostenplaatje van die verhoging in kaart brengt. 21,3 miljoen euro is inderdaad het bedrag dat ik ook uit het opiniestuk heb gehaald. Maar we kunnen er niet omheen dat het advies van de Inspectie van Financiën op dit moment aangeeft dat de verhoging van die quota de uitgaven van de Vlaamse overheid niet zal beïnvloeden. Ik hoor u hier zeggen dat het toch nog mogelijk is dat er extra financiering komt voor de universiteiten, om die extra studenten op te vangen en een goede onderwijskwaliteit te bieden.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik schrik wel wat van uw felheid. Ik heb de legaliteit van uw beslissing niet betwist. En ik heb zelfs de wenselijkheid om die quota te verhogen in het midden gelaten, net omdat ik ook bij mijn vorige vraag goed naar u heb geluisterd.

De budgettaire impact blijkt dus minstens groter te zijn dan initieel vooropgesteld. Het is goed dat dat wordt onderzocht. We zullen het in de toekomst verder kunnen opvolgen. We zullen vooral moeten afwachten hoever uw raming of die van uw administratie afwijkt van de raming die nu door de Vlaamse Universitaire Raad (VLIR) is gemaakt. Ik heb het niet voorgesteld alsof het onrechtvaardig zou zijn, indien die zouden worden toegekend. Mijn vraag is alleen: hebt u al overleg gepleegd met uw federale collega? En hebt u al vooruitgang geboekt in het dossier? Want het zou wel goed zijn dat u die studenten van bij het begin van hun studies effectief de zekerheid zou kunnen geven dat ze dat RIZIV-nummer krijgen. Minister, hebt u daarover in al die maanden al contact gehad met uw federale collega?

Het is goed dat er vooruitgang wordt geboekt inzake de planningscommissie. Ik hoop dat u zeer snel met concrete teksten zult komen, zodat we die specialisaties zo snel mogelijk op een goede manier kunnen organiseren in functie van de noden en we kunnen bekijken welke quota we voor de volgende jaren naar voren moeten schuiven.

Minister, maar ook op dat vlak moet het mij van het hart dat ik wat schrik van een minister die zegt: 'In mijn omgeving zie ik dit.' Ik zou verwachten dat een minister beleid voert in functie van noden die op een systematische manier worden vastgesteld. Daarvoor heb je die planningscommissie juist nodig. Een reden te meer om daarmee voort te maken. Want ik wil eigenlijk een minister die beleid voert op basis van informatie die deskundig werd vastgesteld en niet op basis van de mate waarin hij in zijn eigen buurt al dan niet een huisarts vindt.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik wil hier toch een oproep doen om het kind niet met het badwater weg te gooien. Ik hoor iedereen hier aanwezig spreken over tekorten en subdisciplines. Maar dan hebben we die artsen toch ook wel nodig.

Twee, ik heb het ook in de plenaire vergadering gezegd – want eigenlijk doen we het actualiteitsdebat hier nagenoeg over –: ik raad u aan om straks rond te bellen naar een tandarts in uw buurt, met de vraag wanneer u kunt langskomen, omdat u tandpijn hebt. Als het niet je eigen tandarts is, is het antwoord in mijn regio heel eenvoudig: dan kun je niet langsgaan, want de tandarts heeft een patiëntenstop. Niet zo lang geleden heb ik die vraag aan mijn eigen tandarts gesteld en die kon mij een afspraak geven in juni. En als het dringend was, moest ik bij de spoed langsgaan.

En dan is er het communautaire, collega's. Je kunt nu toch niet zeggen dat er niets aan de hand is. Wat we niet doen, is in één keer dat opgebouwde tekort wegnemen, in één keer 1040 erbij. Dat doen we niet. We bouwen nu het overschot van Wallonië en het tekort in Vlaanderen af, niet over 21 jaar, maar over 12 jaar. Zeg dan eens wat u wel wilt. Zeg dan eens wat u tegen de Vlaamse burger wilt zeggen. Wat wilt u hem zeggen? Of wat wilt u communautair zeggen? Want dat is mij niet volledig duidelijk. Ik vraag u om de minister, het kabinet, de administratie en de instellingen de kans te geven om dit te ontwikkelen.

Natuurlijk, als ik decaan was, zou ik ook boter bij de vis vragen. Ik snap dat. Maar stop alstublieft met te zeggen dat dit geen goede maatregel is, in het belang van Vlaanderen.

En ja, die subcommissies en subquota moeten verder worden afgestemd, ook met de collega van Welzijn. Dat is absoluut waar. Daarin deel ik uw mening.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U hoeft mij of mijn omgeving niet te geloven. Ik wou dat gewoon ter staving meegeven. Met betrekking tot de vaststelling van het tekort: wie u in dezen wel mag geloven – en het zal mij niet altijd overkomen – is de federale overheid. De Federale Regering heeft zelf een tekort van 1040 vastgesteld. Wie ben ik dan? Ik lardeer dat met voorbeelden uit de realiteit en ik moet erkennen dat de federale overheid in dezen gelijk heeft of zou kunnen hebben.

Ik wil toch even duiden hoe we tot die cijfers komen en hoe we daar in het verleden altijd toe gekomen zijn. Ik heb dezelfde procedure gevolgd, mevrouw Goeman. Men vertrekt van het federaal bepaalde quotum. Op grond daarvan worden er correcties toegepast, bijvoorbeeld de correctie van de 'dropout rate', het aantal mensen dat tijdens de opleiding uitvalt. Je hebt de correctie in functie van de uitval aan de uitgang, namelijk diegenen die wel afstuderen met een diploma, maar nooit in de geneeskunde of tandheelkunde terechtkomen. Vervolgens heb je het afnemende veld. Maar je hebt bijvoorbeeld ook de capaciteit. Dat zijn allemaal criteria die vastgelegd zijn. En een van de criteria is ook het historische tekort en de bijstelling van de quota in functie van dat historische tekort. Vanuit het federale niveau werd ons opgelegd om dat historische tekort af te bouwen in zo'n tempo, dat we op 21 jaar tijd het tekort zouden hebben afgebouwd. Dat is de enige vijs

waar ik aan gedraaid heb, aan dat tempo. Voor al de rest heb ik exact de procedure gevolgd zoals altijd. We hebben alleen gezegd dat we dat historische tekort versneld gaan wegwerken, niet op 21 jaar, maar op 12 jaar, in elk geval als we dit tempo aanhouden. Dat is de procedure.

Wat de subquota betreft: voor degenen op wie dat van toepassing zal zijn, die nieuwe cohorte die zal instromen, zal die keuze pas over, denk ik, drie jaar van toepassing zijn. Mijnheer Daniëls, ik zag in de zaal toch enig enthousiasme toen u zichzelf voorstelde als decaan. Ik denk dat die kandidatuur hier op veel steun kon rekenen, maar u schijnt mij in dezen niet te kunnen helpen. U hebt dus nog wat werk voor de boeg. Maar ik denk dat het inderdaad over drie jaar is. Dat is het plaatje.

En het budgettaire plaatje dat geschetst wordt door de universiteiten, dat moeten we nog eens onder ogen zien. Onze administratie is daar momenteel op aan het werken. Die is onafhankelijk daarvan de oefening aan het maken.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Wat betreft de subquota: Vlaanderen zit niet te wachten op extra chirurgen of gynaecologen, maar heeft nood aan huisartsen en kinderpsychiaters. 230 Vlaamse gemeenten zijn huisartsarm. En campagnes zoals Rode Neuzen Dag bewijzen dat de zorg voor de mentale gezondheid broodnodig is. Wij willen dus dat de scheefgroei binnen deze specialisaties wordt rechtgezet. Subquota kunnen hier soelaas bieden. Het is dus belangrijk dat deze nood zo snel mogelijk wordt ingelost.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): De Vlaamse burger zit volgens mij niet te wachten op politieke spelletjes, maar wel op degelijk onderbouwd beleid, gebaseerd op feiten en objectieve analyses van waar de tekorten binnen de artsenspecialisaties vandaag zitten, met subquota, zodat de federale quota op basis daarvan eventueel kunnen worden verhoogd. Zo kunnen mensen morgen rekenen op de artsen die ze nodig hebben en waar ze recht op hebben. Dat is, wat ons betreft, wat moet gebeuren.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, u hebt de vlucht vooruit genomen. Ik kan u nu enkel aanmoedigen om zeer snel werk te maken van die Vlaamse planningscommissie. Ik hoop dat die er bijzonder snel komt.

Collega Daniëls zegt dat we hier een debat herhalen dat we al hebben gevoerd. Ik heb u vandaag al twee keer gevraagd of u al overleg hebt gepleegd met uw federale collega. U hebt daar nog niet op geantwoord. Op die manier is het natuurlijk logisch dat we onze vragen blijven herhalen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van de loonsubsidies voor Braille Productie Centrum vzw – 1442 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Het Braille Productie Centrum (BPC) is een vzw die schoolboeken en cursussen toegankelijk maakt voor leerlingen en studenten

met een visuele beperking. Heel specifiek is de vzw gespecialiseerd in omzettingen van wiskunde en van vreemde talen, en het in braille omzetten van muziek-partituren.

Er zijn in Vlaanderen slechts twee organisaties die schoolboeken voor blinden en slechtzienden toegankelijk maken voor lager en middelbaar onderwijs, hogescholen en universiteiten. De andere organisatie is Transkript in Zellik.

De vzw is oorspronkelijk gestart als DAC-project (derde arbeidscircuit). Bij de regularisatie van de DAC-projecten in januari 2003 werden loonsubsidies toegekend door het Vlaamse ministerie van Cultuur, Departement Cultuur, Jeugd en Media. Er is toen een belofte gedaan dat subsidies zouden worden betaald aan alle ex-DAC'ers die op dat moment in dienst waren tot aan het einde van hun contract, en aan vervangers van langdurig afwezige titularissen, zolang de titularis in dienst blijft.

De vzw meldt dat er vanaf de invoering van het M-decreet in 2015, waarbij jongeren met een beperking gestimuleerd worden om naar het gewone onderwijs te gaan in plaats van naar het bijzonder onderwijs, een merkbare stijging is in het aantal leerlingen die een beroep doen op de vzw om schoolboeken om te zetten. In die mate zelfs dat ze zich genoodzaakt zien om misschien het personeelsbestand te moeten uitbreiden, al dan niet tijdelijk.

Het BPC ontving in 2018 twee brieven, gedateerd 24 oktober en 12 november 2018. Daarin meldde de afdeling Subsidiëren en Erkennen van het Departement Cultuur, Jeugd en Media van de Vlaamse overheid dat elke titularis van het geregulariseerde DAC-project, die vanaf 1 januari 2018 uit dienst gaat, niet meer kan worden vervangen en dat vanaf 31 december 2020 alle DAC-subsidies stoppen voor alle nog overgebleven gewezen DAC-werknemers, zowel voor de titularissen als voor de vervangers.

Het niet-schoolgerelateerde omzetwerk blijkt beperkt tot af en toe brailletekstjes voor musea, braillealfabet voor spreekbeurten over Braille, korte tekstjes voor jubilea of verjaardagen en dergelijke. Er zijn ook nog wat muziekomzettingen. Al deze omzettingen samen vormen minder dan 5 procent van het omzetwerk, en zijn dus verwaarloosbaar. Het overgrote omzetwerk dient scholieren en studenten. In het kader van de uitgesproken wens van de minister om inclusie in het onderwijs te versterken, is dit zeer belangrijk werk.

Aangezien het ministerie van Cultuur deze loonsubsidie niet langer zal uitkeren en aangezien dit centrum voor brailleproductie duidelijk en overwegend het onderwijs in Vlaanderen dient, heeft de vzw in het voorjaar van 2019 contact opgenomen met het ministerie van Onderwijs – aanvankelijk nog met minister Crevits, nadien met minister Weyts. Er werden al verschillende pogingen ondernomen om een antwoord te krijgen van de minister op hun vraag. Maar tot heden kwam geen antwoord.

Minister, erkent u het nut van het Braille Productie Centrum voor de tientallen blinde en slechtziende leerlingen die er jaarlijks een beroep op doen? Wilt u de verantwoordelijkheid opnemen en vanuit het departement Onderwijs instaan voor de loonsubsidie aan deze vzw? Indien niet, hoe zult u de sterk gestegen vraag naar brailleomzettingen opvangen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Als minister van Onderwijs erken ik het belang van het werk dat het Braille Productie Centrum Leuven verricht voor leerlingen en studenten met een visuele beperking. Door het toegankelijk maken van hun schoolboeken en

cursussen, stelt het centrum deze leerlingen in staat om les te volgen in het gewoon onderwijs.

Het Braille Productie Centrum Leuven heeft ook expertise in het vertalen van muziekpartituren in braille en werd vandaar gesubsidieerd door het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

In het kader van het afbouwen van de nepstatuten heeft de vorige Vlaamse Regering in 2010 beslist om voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk een herverdelingssysteem van de zogenaamde ex-DAC-middelen uit te rollen. Dit wordt op 1 januari 2021 stopgezet. Daarom heeft het departement Cultuur in 2018 de subsidies stopgezet.

Mijn administratie overlegt in dit kader met onder meer de visusexperten van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH), Blindenzorg Licht en Liefde en het Departement Cultuur, Jeugd en Media van de Vlaamse overheid. Dit is lopende.

De financiële middelen die nodig zijn voor het toekennen van een nieuwe loonsubsidie, zijn niet zomaar voorhanden. Ik wil evenwel benadrukken dat het beleidsdomein Onderwijs heel wat inspanningen levert ten aanzien van de leerlingen die vertalingen in braille nodig hebben. Via de cel 'speciale onderwijsleermiddelen' (SOL) gaat heel wat budget daarnaartoe. Het Braille Productie Centrum Leuven factureert aan deze cel voor geleverde prestaties.

Ik heb de cijfers meegebracht om u een idee te geven. Er zijn voornamelijk drie centra die zorgen voor de omzettingen. Voor het Braille Productie Centrum Leuven, waar we het hier nu over hebben, was dat in 2019 137.000 euro. Dan is er ook nog Eureka Die-'s-lekti-kus vzw voor een bedrag van enkele duizenden euro's, en Transkript vzw voor 280.000 euro. Op jaarbasis besteden we daar dus ongeveer een half miljoen euro aan.

De sterk gestegen vraag naar brailleomzettingen, waar u het over hebt, zie ik echter in de cijfers van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI), geconsulteerd op 28 februari 2020, niet vertaald. Integendeel, dit blijft zeer constant, en dat vind ik ook logisch.

In 2017 maakten 23 leerlingen gebruik van de omzetting door het Braille Productie Centrum Leuven via de cel 'speciale onderwijsleermiddelen' voor 148.000 euro. In 2018 waren dat 31 leerlingen voor de som van 152.000 euro en in 2019 waren het 25 leerlingen, zoals gezegd voor 137.000 euro. De cijfers voor de andere centra zijn gelijklopend. Voor Transkript vzw ging het in die opeenvolgende jaren respectievelijk om 49 en om 50 mensen.

We hopen met alle betrokken constructief tot haalbare afspraken te komen. Ik kan mij niet engageren, aangezien we toch al een serieuze som besteden en goed samenwerken. Ik besef ten volle dat we tot een extra ondersteuning moeten komen. We bekijken nu hoe we dat kunnen concretiseren en welke budgettaire kost dat met zich zal meebrengen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, dat klinkt alsof u er nog aan moet beginnen, alsof de eerste gesprekken nog moeten worden gevoerd. Reeds in 2018 hebben die mensen de brieven gekregen waarin stond dat die financiering stopt. Zij zitten dus al bijna twee jaar in onwetendheid. Ze hebben al verschillende keren de vraag gesteld, eerst aan het kabinet van minister Crevits, dan aan uw kabinet. Zij wachten op een antwoord. Het kan toch niet dat zij zo lang in onzekerheid moeten zitten? Ze hebben ook lang gearzeld om die vraag publiek te gaan stellen.

Ze hebben het overleg alle kansen willen geven en ze doen dat nog, net omdat ze de mensen die een beroep op hen doen niet ongerust willen maken.

Het zijn inderdaad geen duizenden mensen die daar nood aan hebben. Maar de mensen die de vzw nodig hebben voor die omzettingen, hebben die ook wel echt nodig, want daarmee valt of staat hun schoolcarrière toch voor een deel. Zij willen die niet ongerust maken en geven dat overleg daarom alle kansen. Maar nu duurt het toch wel bijzonder lang en komt het einde echt in zicht. En nog steeds hebben zij geen duidelijkheid. Dat kan toch niet, minister. Dat is toch geen manier om met mensen om te gaan die proberen voor oplossingen te zorgen voor een kwetsbare groep? Dit is een vzw die goed werk verricht voor een kleine groep mensen. Het gaat om werk dat essentieel is. Het kan toch niet onmogelijk zijn om op dat grote budget dat die onderwijsbegroting toch is, het bedrag te vinden om ervoor te zorgen dat deze vzw kan voortwerken en dat ze de mensen kunnen helpen die ze op dit moment helpen? Zoals zij hebben aangegeven, zijn de grootste omzettingen diegene die zij doen voor Onderwijs. Cultuur subsidieerde voordien, maar eigenlijk hoorden ze daar niet thuis, want slechts 5 procent van het omzetwerk dat ze doen, gaat over andere dingen dan omzetwerk voor Onderwijs. Mij lijkt het niet meer dan logisch dat u niet twijfelt en dat u ervoor zorgt dat die mensen kunnen voortwerken. Ik hoop dat u heel snel die duidelijkheid verschaft en daar geen weken of maanden meer laat overgaan. Want die mensen zijn al zo lang aan het wachten, al sinds 2015. Zij verdienen nu toch echt wel duidelijkheid.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, onze fractie wil onderstrepen dat we het inderdaad heel belangrijk vinden dat schoolboeken en cursussen toegankelijk worden gemaakt voor mensen met een visuele beperking. Naar aanleiding van de vraag van mevrouw Meuleman ben ik gaan kijken naar de schriftelijke vraag die ik u in oktober heb gesteld, over de speciale onderwijsleermiddelen. U verwijst daar ook naar, minister. Die onderwijsleermiddelen bevatten twee categorieën. Je kunt een aanvraag doen voor een tolkenondersteuning en je kunt een aanvraag doen voor gewone hulpmiddelen. En in die gewone hulpmiddelen zit dan inderdaad onder andere die aanpassing van studiemateriaal naar braille, grootletterdruk enzovoort.

Uit mijn cijfers bleek inderdaad dat 443 leerlingen hebben gebruikgemaakt van die gewone hulpmiddelen, waaronder die omzetting naar braille. Minister, ik begrijp nu van u dat van die 443 leerlingen er zo'n 50 in het schooljaar 2018-2019 specifiek hebben gebruikgemaakt van die braille.

Uit mijn cijfers bleek ook dat er slechts acht vragen werden geweigerd omdat ze niet voldeden aan de voorwaarden, maar dus bijvoorbeeld niet omdat er geen middelen meer over zouden zijn. Het lijkt mij dus inderdaad een goede zaak dat we die speciale onderwijsleermiddelen hebben.

Er was een vraag die spontaan bij mij opkwam. Zij zetten om naar braille. Ook de vzw Braille Productie Centrum zet om naar braille. Werken zij samen? Het antwoord daarop heb ik ondertussen gekregen, want de cel Speciale onderwijsleermiddelen doet effectief een beroep op het Braille Productie Centrum. Minister, als de loonsubsidies daar worden stopgezet, betekent dat dan ook het einde van de vzw? Of hebben zij, aangezien wij hen ook betalen voor geleverde diensten, dan toch nog voldoende werkingsmiddelen om voort te doen? En stel dat het wordt stopgezet of dat hun productie vermindert, komt de cel Speciale onderwijsleermiddelen dan in de problemen? Want dan krijgen ze misschien een grotere toevloed aan vragen dan waarop ze kunnen antwoorden, omdat de productie van de vzw vermindert?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is wel makkelijk om te zeggen dat een ander beleidsdomein de ondersteuning schrapt en dat wij dan maar geld uit de schuif moeten halen en alles dan is opgelost. Laat me toe om toch even in overleg te treden.

We hebben hen nodig, absoluut, maar het is een heel dure aangelegenheid, spijtig genoeg. We moeten ervoor zorgen dat er voor de betrokken doelgroep absolute toegankelijkheid is. Let wel, het gaat over iets meer mensen. Transkript alleen al zijn 50 mensen. Voor 2019 maakten 25 leerlingen gebruik van omzetting, gefinancierd door de Cel Speciale Onderwijsleermiddelen (SOL) via het centrum van Leuven, 1 via Eureka en 50 via Transkript. Transkript is dus de grootste leverancier.

We zoeken naar oplossingen en zitten aan tafel met het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH), Blindenzorg en het departement. De analyse is correct: als we daar niet meer terecht zouden kunnen, moeten we elders gaan. We hebben er zelf ook baat bij om ervoor te zorgen dat er continuïteit is binnen de werking.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik hoop echt dat er op korte termijn toch duidelijkheid komt. Ze hebben ook een specifieke expertise. Daar zit volgens mij ook een beetje het verschil tussen Transkript en deze vzw. Ze geven aan dat ze heel specifiek gespecialiseerd zijn in wiskunde en Grieks. Als zij ophouden te bestaan of als ze niet voldoende middelen hebben om alle vragen aan te pakken, dan hebben we echt een probleem.

Het sleept nu al zolang aan. Ze hebben echt onvoldoende antwoorden gekregen en de vragen al verschillende keren gesteld. Ik vind dat men zo niet kan omgaan met mensen uit het veld die hun best doen en die recht hebben op zekerheid, zowel voor de kwetsbare leerlingen als voor de mensen die er werken.

Ik hoop dus heel spoedig op een antwoord. Ik zit vandaag nog een beetje op mijn honger, maar u mag er zeker van zijn dat ik de vraag opnieuw zal stellen als er niet snel duidelijkheid komt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de evaluatie van de naadloze flexibele trajecten voor jongeren – 1448 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, duaal leren, de combinatie van leren en werken is al een aantal keren aan bod gekomen. Specifiek heb ik een aantal vragen over iets wat er betrekking op heeft: het naadloos flexibel traject (NAFT).

Deze trajecten zijn er voor jongeren die wegens pedagogische, juridische, sociale of persoonlijke redenen het onderwijs dreigen te verlaten. De problematiek van die jongeren gaat vaak samen met spijbelgedrag, een problematische thuissituatie, delinquent gedrag of psychiatrische problemen bij de jongere of binnen zijn leefomgeving. Een NAFT kan preventief of curatief worden ingezet.

Een school heeft toegang tot een NAFT op voorstel van het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) dat samenwerkt met de school. Een leerling kan een

NAFT-traject volgen op voorstel van het bevoegde CLB voor de school en indien de school, de betrokken personen en de leerling akkoord gaan. Dit alles lezen we op de website van het departement Onderwijs.

We vangen echter signalen op – iets waar de kinderrechtencommissaris ook al op wees – van Centra voor Leren en Werken (CLW's) en CLB's die hun bezorgdheid uiten dat sommige kwetsbare jongeren uit het duaal leren teruggeduwd dreigen te worden, omdat de organisatoren van NAFT bijkomende toegangsvoorwaarden opleggen of omdat er onvoldoende capaciteit is bij de NAFT's. De vrees is dat deze jongeren in het gewoon voltijds onderwijs belanden, met veel kans om ongekwalificeerd uit te stromen.

Minister, klopt het dat er een wachttijd is om te kunnen starten? Is dit overal zo? Hoelang bedraagt deze wachttijd?

Hoeveel jongeren volgen momenteel een NAFT? Hoeveel jongeren staan er op een eventuele wachtlijst?

Wat zijn de toegangsvoorwaarden? Er zouden immers bijkomende toelatingsvoorwaarden zijn die blijkbaar worden toegepast. Minister, hoe kijkt u aan tegen het eventueel toepassen van die bijkomende toegangsvoorwaarden? Want volgens ons kan dat niet de bedoeling zijn.

Klopt het dat leerlingen tijdens de NAFT-trajecten ook heel wat tijd thuis moeten doorbrengen? Worden zij dan geregistreerd als afwezig of aanwezig op school? Vindt u hun afwezigheid op school of op een trajectafpraak niet problematisch, gezien de kwetsbaarheid van deze leerlingen? Ze zijn immers aangemeld voor een NAFT.

In de commissie van 9 januari zei u de vinger aan de pols te zullen houden wat betreft de uitrol van zowel duaal leren als de aanloopfase en de NAFT's. Uw administratie zou samenzitten met de verschillende NAFT-aanbieders, de onderwijsverstrekkers en de CLB's om te kijken hoe de opstart verloopt en waar men eventueel moet of kan ingrijpen en bijsturen. Zijn er sindsdien al lessen getrokken of bijstellingen gebeurd?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U weet dat de NAFT-trajecten bij de opstart van het decreet Duaal Leren vorige legislatuur ingekanteld zijn in Welzijn. Daarmee is ook het budget overgeheveld. Voor verschillende vragen moet ik u dus doorverwijzen naar mijn bevoegde collega van Welzijn.

Ik moet wel meegeven dat het nog wat vroeg is om nu al een evaluatie te maken over het totaalplaatje. Ik heb deze week wel samengezeten met minister Beke, in verband met een referentiekader voor de kwaliteit van de NAFT-trajecten die we hebben afgesloten. Op basis hiervan kunnen de zorg- en onderwijsinspecties de kwaliteit van die NAFT-trajecten bewaken.

Ik wil ook decretaal verankeren dat jongeren niet doelloos thuis zitten, maar dat er echt een voltijds engagement wordt gevraagd. Ik denk dat we het engagement moeten opnemen om zoveel mogelijk jongeren gekwalificeerd te laten uitstromen. In dat verband moeten we een passend aanbod uitwerken, om ook jongeren met een welzijnsproblematiek terug te laten aansluiten bij onderwijs. En we maken ook werk van het duaal leren.

Ik heb mij ook geëngageerd om met de stakeholders een aanpak te bespreken voor jongeren die nog niet klaar zijn voor duaal leren. Vandaag zijn dat er wel heel veel, en hebben we een vrij ingewikkelde systematiek en structuur, met de

aanloop, met het leren en werken, met het deeltijds beroepssecundair onderwijs, met NAFT en met duaal leren.

We willen kijken hoe we dat allemaal goed op elkaar kunnen afstemmen, zodat we klaarheid scheppen, en dat we er vooral ook voor zorgen dat we zo maximaal mogelijk definiëren welke doelgroep bediend moet worden door welk systeem. Hoe zorgen we ervoor dat die effectief aan het werk worden gezet? Die NAFT-systemen, die dan wel onder Welzijn vallen, moeten dan ook openstaan voor de toedeling in die structuur.

We moeten echt kijken wie ervoor gaat zorgen welke doelgroep effectief wordt begeleid, en met welke finaliteit.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, op veel vragen zijn er inderdaad geen antwoorden gekomen. Ik denk dat het voor Onderwijs toch wel relevant is om te weten wat de extra drempels zijn, hoeveel jongeren er op de wachtlijst staan en wat die wachttijd bedraagt. Het is niet omdat die NAFT-projecten nu onder minister Beke vallen, dat die vragen niet relevant zijn voor Onderwijs. Dit is echt wel een samenspel. U zegt zelf dat u overleg hebt gehad en hebt samengezeten, net omdat dat iets is wat u samen als ministers moet aanpakken. U moet dat zowel met de bril van Welzijn als Onderwijs bekijken. U laat na om op heel wat vragen te antwoorden. Dat vind ik jammer, want ik had daarin net interesse.

U zegt dat u decretaal zult verankeren dat die jongeren niet thuis zitten, maar u hebt daar al brieven over gekregen, en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) zegt ook dat er nu eenmaal een grote groep is die nergens lijkt terecht te kunnen, en dat zijn echt wel de meest kwetsbaren.

Het blijft een absolute moeilijkheid en een tegenstrijdigheid om een systeem duaal leren uit te werken. We vinden dat nodig en daar zijn we voorstander van. Er is nog werk aan om dat helemaal op de rails te krijgen. Met de doelstellingen die u vooropstelt, een groep leerlingen die sterk en arbeidsrijp zijn een plaats te geven in een nieuw systeem dat voor hen interessant kan zijn, in tegenstelling tot deze groep, die het heel erg moeilijk heeft: te proberen die in elkaar te passen, dat is een beetje zoals een tang op een varken. We hebben het daar al eerder over gehad.

U lijkt nog altijd te hopen dat dat zal lukken. Wij denken dat niet. Wij denken vooral dat het goed zou zijn dat u verder zou blijven inzetten op die andere poot, waarbij er nog steeds het leren en werken is, en waar deze jongeren in het verleden heel goed terecht konden. Die gesprekken moeten gevoerd worden.

Minister, ik heb eigenlijk op geen enkele van mijn vragen een antwoord gekregen. Ik hoop daarover binnenkort meer nieuws te hebben. Het is een beetje frustrerend, dat er zo weinig antwoord komt op een probleem dat nu al vanuit zoveel hoeken werdesignaleerd. Dit is toch een dossier dat bij de horens moet worden gepakt.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): De kwestie van leren en werken en alle aanbieders, naadloze flexibele trajecten (NAFT's), bijna en nog niet arbeidsmarktrijpe leerlingen, niet-arbeidsmarktrijpe leerlingen, deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso), de SYNTRA-opleidingen leren en werken... Het is niet meer altijd duidelijk – en ik denk daarbij ook aan ouders – wie zich nu eigenlijk met welke leerling bezighoudt. Ik wil vanuit de N-VA-fractie heel duidelijk zijn – en de minister heeft er ook naar verwezen – dat we van duaal leren, die nieuwe opleidingsvorm en aanpak die we hebben geïnstalleerd, niet opnieuw een container mogen maken van alles en iedereen die al of niet nog op school zit, leerplichtig is, goesting of zin heeft of wil

leren. Duaal leren is heel duidelijk een actieve en bewuste keuze voor leerlingen die absoluut nog leergemotiveerd zijn en die op de werkvloer nog heel hard willen leren, die dus ook arbeidsmarktrijp zijn en bijna arbeidsmarktrijp. Bijna, dat is niet helemaal-nog-niet-bijna-bijkans-misschien, maar bijna.

Mevrouw Meuleman, met de groep waarnaar u verwijst, moeten wij absoluut aan de slag. Wij delen die bekommernis. Wij moeten ook met Welzijn het gesprek aangaan. In het verleden zijn die wat heen en weer naar Welzijn geschoven. Ook de intensiteit waarmee met die leerlingen wordt gewerkt, bijvoorbeeld in centra voor deeltijds onderwijs (CDO's) – daar wordt toch heel intensief met trajectbegeleiders en gasten gewerkt. Ik hoor van een aantal NAFT's dat dat soms iets minder intensief is.

Minister, vanuit mijn fractie ben ik absoluut vragende partij om daarin een vorm van duidelijkheid te scheppen. Dat is voor iedereen goed. We moeten met die leerlingen een beleid voeren, zodat we ze ergens krijgen. Maar mijn fractie heeft ook de expliciete vraag om niet alles in dat duaal leren te steken. Dat zou een verarming zijn. Net zoals we bij de SYNTRA-opleidingen een duidelijk profiel van lesgevers hebben en een duidelijk profiel van leerlingen die ervoor kiezen om in de grotemensenwereld te gaan leren. Als je het aan ons vraagt: liever dat ze daar een opleiding genieten en dan aan de slag kunnen en effectief iets omhanden hebben dan dat we hen verliezen en dan bij VDAB met de handen in het haar moeten vragen wat we met die gasten moeten doen. Het is niet altijd evident om hen te heractiveren.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We moeten vermijden dat ze bij de not in education, employment or training (neet) terechtkomen. We hebben echt baat bij een overzichtelijke matrix, waarbij we goed afbakenen in welke vorm – in mijn geval een onderwijsvorm, maar het kan ook een welzijnsvorm zijn – welke doelgroep terecht kan. Zo kunnen we goed indelen op grond van de kwalificaties arbeidsrijpheid en mogelijkheden en kwaliteiten.

Wij hebben de overdracht gedaan. Er is ongeveer 10 miljoen euro van Onderwijs naar Welzijn gegaan in het kader van die NAFT's. Dat zijn dus serieuze bedragen.

Ik denk dat we er alle baat bij hebben om dat plaatje veel duidelijker te schetsen. Op grond van die matrix wil ik elke discussie aangaan, ook met betrekking tot leren en werken.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Maar wat is het nu, minister? En wanneer komt er duidelijkheid? Eigenlijk is het pleidooi van de parlementsleden van uw eigen partij min of meer hetzelfde als het mijne. Ik begrijp dat er ook daar grote twijfels zijn, omdat het inkantelen van leren en werken en van NAFT in het hele systeem van duaal leren, zoals het er nu uitziet, bijzonder moeilijk wordt. Er zijn nu al zoveel vragen gesteld in de commissie. Die vragen komen ook vanuit het veld. Wanneer denkt u dat hier duidelijkheid over zal komen? En hoe wilt u het zelf organiseren in de toekomst? Dat is mij echt nog niet duidelijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.